

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra řízení

Diplomová práce

Česká republika a přijetí eura

Bc. Markéta Škodová

© 2020 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Markéta Škodová

Ekonomika a management
Provoz a ekonomika

Název práce

Česká republika a přijetí eura

Název anglicky

Czech Republic and adoption of euro

Cíle práce

Hlavním cílem diplomové práce bude posouzení připravenosti České republiky pro vstup do eurozóny. Hodnoceno bude především plnění Maastrichtských kritérií, která jsou podmínkou pro přijetí eura. Teoretická část bude zaměřena na přiblížení tématiky o Evropské unii, eurozóně a také historii společné měny eura. Praktická část se zaměří na hodnocení plnění konkrétních kritérií pro přijetí eura. Následovat bude shrnutí hlavních výhod a nevýhod přijetí eura pro Českou republiku a její občany.

Metodika

Metodika diplomové práce bude založena na literární rešerši, popisné analýze, komparaci se zeměmi, které již euro přijaly a syntéze a analýze ekonomických dat vztahujících se k dané problematice. Mezi hlavní používané zdroje budou patřit oficiální stránky vytvořené právě k zavedení eura Národní koordinační skupinou. Mezi něž patří webové stránky prijetieura.cz a další webové stránky jako například euroskop.cz, stránky Eurostatu a České národní banky. Mezi další důležité zdroje budou zařazeny odborné články zveřejňované na portále euroactiv.cz. Výchozími materiály k analýze praktické části budou dokumenty Národní plán pro zavedení eura v České republice, Studie vlivu zavedení eura na ekonomiku ČR a zprávy o plnění Maastrichtských kritérií ČR.

Doporučený rozsah práce

60–80 stran

Klíčová slova

Česká republika, euro, eurozóna, Maastrichtská kritéria, společná měna, Evropská unie, HDP, míra inflace, státní dluh

---

Doporučené zdroje informací

JANÁČKOVÁ, Stanislava, MACH, Petr, ed., 2007. Euro dříve, nebo později?: sborník textů. Praha: CEP – Centrum pro ekonomiku a politiku. Ekonomika, právo, politika. ISBN 978-80-86547-63-3.

JANÁČKOVÁ, Stanislava, 2014. Peripetie české ekonomiky a měny, aneb, Nedejme si vnutit euro. Praha: Institut Václava Klause. Publikace (Institut Václava Klause). ISBN 978-80-87806-07-4.

LACINA, Lubor, 2007. Měnová integrace: náklady a přínosy členství v měnové unii. V Praze: C.H. Beck. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7179-560-5.

LACINA, Lubor, 2007. Studie vlivu zavedení eura na ekonomiku ČR. Praha: Ministerstvo financí ČR. ISBN 978-80-87106-08-2.

Národní plán zavedení eura v České republice, 2007. Praha: Ministerstvo financí ČR.

Předběžný termín obhajoby

2019/20 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Roman Svoboda, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomických teorií

Elektronicky schváleno dne 7. 11. 2018

doc. PhDr. Ing. Lucie Severová, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 12. 11. 2018

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 04. 04. 2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Česká republika a přijetí eura" jsem vypracoval(a) samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 4.4.2020

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala svému vedoucímu práce, panu Ing. Romanu Svobodovi PhD, za trpělivost, cenné rady a skvělý přístup. Dále pak svým blízkým a rodině za podporu při celém studiu.

Česká republika a přijetí eura

Abstrakt

Předkládaná diplomová práce se zabývá problematikou přijetí eura v České republice. O zavedení společné měny bylo rozhodnuto již v roce 2004, kdy ČR vstoupila do Evropské unie a podepsala Maastrichtskou smlouvu, ve které se píše i o povinnosti přijmout společnou měnu, až na to bude Česká republika připravena. Připravenost kandidátského státu se hodnotí podle plnění maastrichtských konvergenčních kritérií, která sledují různé makroekonomické ukazatele, a následně se analyzuje i sladěnost země s eurozónou, aby i po rozšíření nebyl narušen ekonomický vývoj eurozóny nebo případně vývoj přistupující země. Hlavním cílem této práce je zaktualizované plnění těchto podmínek pro rok 2019, protože poslední dokument s názvem Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a úrovně sladěnosti České republiky s eurozónou, který je stěžejní pro celou tuto práci, je z roku 2018 a není tedy aktuální. Dílčím cílem je i nastínění možného budoucího vývoje tohoto plnění. Následně jsou analyzovány výhody a nevýhody ohledně zavedení jednotné měny. Na úvod je nejprve přiblíženo téma eurozóny obecně a také celá její historie. Důležité je i seznámení čtenáře s nejhlavnějším orgánem eurozóny, kterým je Evropská centrální banka. Dále jsou také uvedeny možnosti zavádění eura. Závěr práce je věnovaný shrnutí zjištěných výsledků a výhledu do budoucna a také vlastní názor autorky na otázku, zda euro přijmout či nikoliv.

Klíčová slova: Evropská unie, eurozóna, euro, Česká koruna, Národní plán zavedení eura v České republice, maastrichtská konvergenční kritéria, EU28, EA19, Česká republika, Zavedenieura.cz, Ministerstvo financí ČR

The Czech Republic and adoption of euro

Abstract

This diploma thesis deals with the problematic adoption of the euro in the Czech Republic. The decision of introducing a common currency was decided in 2004, when the Czech Republic joined the European Union and signed the Maastricht Treaty, which also includes the obligation to adopt the common currency once the Czech Republic is ready. The preparedness of a candidate country is assessed according to the fulfilment of the Maastricht convergence criteria, which follow various macroeconomic indicators. Criteria also analyse the alignment of the country with the euro area so that even after enlargement the economic development of the euro area or possibly the candidate country will not be disrupted. In this thesis, the fulfilment of these conditions is updated to 2019, because the latest version of document entitled Assessment of the Fulfilment of the Maastricht Convergence Criteria and the Degree of Economic Alignment of the Czech Republic with the Euro Area, which represents the analysis until 2018 and therefore 2019 is not included. Advantages and disadvantages of the introduction of the common currency are analysed afterwards. Firstly, the thesis focuses on the euro area from general point of view and it also summarises entire history. Secondly, it appries the reader with the most important part of the euro area, the European Central Bank. The options of introduction euro currency are also presented. The conclusion of the thesis is devoted to a summary of the findings and the author's own opinion, whether the Czech Republic shall adopt the euro or not.

Keywords: European Union, euro area, euro, Czech crown, National euro changeover plan in the Czech Republic, Maastricht convergence criteria, EU28, EA19, Czech Republic, Zavedenieura.cz, Ministry of Finance of the Czech Republic

Obsah

1	Úvod	11
2	Cíl práce a metodika	13
2.1	Cíl práce	13
2.2	Metodika.....	13
3	Teoretická východiska	15
3.1	Eurozóna.....	15
3.1.1	Zavádění eura v eurozóně	16
3.2	Historie eura	17
3.2.1	Brettonwoodský řád	17
3.2.2	Wernerův plán a Evropská měnová unie	18
3.2.3	Evropský měnový systém	20
3.2.4	Maastrichtská smlouva.....	23
3.2.5	Kurzové spekulace	25
3.2.6	Vznik eurozóny	26
3.2.7	Maastrichtská konvergenční kritéria	28
3.3	Opatření pro udržení rozvoje.....	30
3.4	Evropská centrální banka	32
3.4.1	Oběživo	34
3.5	Scénáře přechodu na euro.....	37
4	Analytická část	40
4.1.1	Příprava ČR na přijetí eura.....	40
4.1.2	Zavedení eura v ČR.....	42
4.1.3	Plnění maastrichtský kritérií	46
4.1.4	Ekonomická sladěnost České republiky	60
4.1.5	Studie vlivu přijetí eura v ČR	64
5	Výsledky a diskuse	73
6	Závěr	77
7	Použité zdroje	79
8	Přílohy	86
	Příloha A: Vyobrazení eurobankovek	86
	Příloha B: Vyobrazení společné strany euromincí	89
	Příloha C: Harmonogram zavedení eura	92
	Příloha D: Ekonomická sladěnost ČR a eurozóny	96

Seznam obrázků

Obrázek 1: Bankovky ze série Európa.....	35
Obrázek 2: 5 centů s vyobrazenou Evropou na glóbu	35
Obrázek 3: Porovnání 2 € mince 1 a 2 série	36

Seznam tabulek

Tabulka 1: Rozšiřování eurozóny	15
Tabulka 2: Zakládající státy a rozšiřování EHS	19
Tabulka 3: Měnové složení ECU	23
Tabulka 4: Členové výkonné rady	33
Tabulka 5: Prezidenti výkonné rady	33
Tabulka 6: Porovnání scénářů přijetí eura	38
Tabulka 7: Úkoly jednotlivých pracovních skupin	41
Tabulka 8: Plnění kritéria cenové stability za roky 2009-2019	47
Tabulka 9: Odhady dluhů veřejných financí k HDP v %	55
Tabulka 10: Vývoj úrokových sazeb 2009-2019	56
Tabulka 12: Přímé ukazatele sladění	61
Tabulka 13: Přímé a nepřímé dopady zavedení eura	65

Seznam grafů

Graf 1: Nezaměstnanost v letech 2009-2019	47
Graf 2: Inlace v roce 2019 v zemích EU a VB	48
Graf 3: Meziroční inflace v letech 2009-2019	49
Graf 4: Inlace neobchodovatelných statků	49
Graf 5: Saldo sektoru vládních institucí k HDP v % - srovnání ČR s EU	51
Graf 6: Saldo sektoru vládních institucí k HDP v % - predikce v ČR	52
Graf 7: Dluh sektoru vládních institucí 2009-2018: porovnání ČR a EU	54
Graf 8: Srovnání dluhu v zemích EU v roce 2018 (v % k HDP)	55
Graf 9: Úrokové sazby v roce 2019 - srovnání se zeměmi EU	57
Graf 10: Vývoj kurzu EUR/CZK 2009-2019	58

Seznam schémat

Schéma 1: Stádia hospodářské a měnové unie	25
Schéma 2: Scénář zavedení eura v ČR	43
Schéma 3: Časová posloupnost přijetí eura vzhledem k ERM II	59

Seznam příloh

Příloha A	Vyobrazení eurobankovek
Příloha B	Vyobrazení společné strany euromincí
Příloha C	Ekonomická sladěnost s eurozónou

Seznam použitých zkratk

CZK	kódové označení české koruny
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
ECB	Evropská centrální banka
EK	Evropská komise
ERM II	mechanismus směnných kurzů
EU	Evropská unie (svým pokrytím zahrnuje všech 28 zemí)
EUR	kódové označení eura
HDP	hrubý domácí produkt
MFČR	Ministerstvo financí ČR
MMF	Mezinárodní měnový fond

Seznam použitých zkratk-státy

EU28	Evropská unie - 28 zemí (2013-2020)	LV	Litva
EA19	Eurozóna - 19 zemí (od 2015)	LT	Lotyšsko
BE	Belgie	LU	Lucembursko
BG	Bulharsko	HU	Maďarsko
CZ	Česká republika	MT	Malta
DK	Dánsko	NL	Nizozemsko
DE	Německo	AT	Rakousko
EE	Estonsko	PL	Polsko
IE	Irsko	PT	Portugalsko
EL	Řecko	RO	Rumunsko
ES	Španělsko	SI	Slovinsko
FR	Francie	SK	Slovensko
HR	Chorvatsko	FI	Finsko
IT	Itálie	SE	Švédsko
CY	Kypr	UK	Velká Británie

1 Úvod

Vše začalo datem 1. května 2004, kdy Česká republika společně s dalšími 9 státy vstoupila do Evropské unie a tím se i zavázala přijmout společnou měnu Evropské unie, a tou je Euro. Doposud tuto měnu nepřijala, a to na základě dočasné výjimky přijetí společné měny. V původním dokumentu Strategie přistoupení České republiky k eurozóně vypracovaným Národní koordinační skupinou pro zavedení eura v ČR z roku 2003 se psalo o možném termínu přijetí v roce 2009. Tomu se však nedostalo a v aktualizované verzi z roku 2013 již žádné konkrétní datum stanoveno nebylo. Avšak vstup do Evropské unie ne vždy musí znamenat bezpodmínečně přijetí eura. Česká republika není jedinou zemí, která vstoupila do EU a měnu stále nezavedla. Jedná se také o Bulharsko, Chorvatsko, Maďarsko, Polsko Rumunsko, Švédsko, Velkou Británii¹ a Dánsko (Dědek, 2015). Většina těchto zemí vstoupí do eurozóny po splnění všech Maastrichtských konvergenčních kritérií, která sledují 4 základní ekonomické ukazatele, avšak zajímavostí je, že poslední dvě zmiňované země mají vyjednanou takzvanou opt-out výjimku z povinnosti přijmout euro, tudíž do eurozóny vůbec vstoupit nemusí (Bydžovská, 2019). U Velké Británie je situace jiná, jelikož 29. března oznámila vystoupení z Evropské unie, nazvané také jako Brexit Tato událost bude mít ještě velký dopad na celou EU (Euroskop.cz, 2020).

Dalším důležitým faktorem kromě Brexitu je změna obsazení významných pozic v důležitých orgánech EU, ale i nově zvolení prezidenti zemí, kteří mají v EU silný hlas. Tím je myšlena kandidatura nového, mladého a velmi perspektivního francouzského prezidenta Emanuela Macrona, se kterým přišlo i mnoho obav ohledně budoucího dění v EU, jelikož často hovořil o nutné změně a reformaci fungování Evropské unie. Výrazný hlas ve věcech EU má i německá kancléřka Angela Merklová.

Avšak od vzniku tohoto závazku uplynula dlouhá doba, a především mnoho změn. Nyní pokud bychom chtěli vstoupit do eurozóny, vstupovali bychom do úplně jiného uskutenčení než v době, kdy se k tomu Česká republika zavázala. Nejdůležitější událostí, která zapříčinila mnoho doposud nevyřčených obav se vstupem do eurozóny, byla finanční krize Řecka, která měla silné negativní dopady na všechny členské státy eurozóny. Tato finanční krize má kořeny z roku 2008, kdy propukla v USA, ale v roce 2010 se postupně přeměnila na krizi eura (Kozák, 2012; Stiglitz, 2017).

---

¹ Velká Británie vystoupila z EU 31.1.2020.

Vstup do eurozóny byl velmi diskutovaným tématem, především před volbami do poslanecké sněmovny, kdy se politické strany rozdělily do dvou hlavních skupin, a to buď pro-euro orientované nebo opačně, samozřejmě s různými podmínkami a ústupky přijetí eura. V tuto volební dobu se diskuze ohledně přijetí eura opět rozvířily, ale jak rychle povstaly, tak zase utichly. Nyní je situace taková, že pokud to není nezbytné, téma eura se neřeší.

Jelikož přijetí eura se dotkne každého z nás, nebere se toto téma na lehkou váhu ani mezi obyvateli ČR a je třeba, aby i široká veřejnost byla seznámena s výhodami či nevýhodami této změny. Situaci sledují organizace na zjišťování veřejného mínění, které vytvářejí různá šetření. Názory občanů jsou v průběhu několika let stále stejné, a tím je jasný nesouhlas v otázce přijetí eura. Nyní podle průzkumu veřejného mínění nesouhlasí 75 %² obyvatel ČR se zavedením eura (Červenka, 2019).

---

² Průzkum CVMV z dubna 2019.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem této diplomové práce je zhodnotit připravenost České republiky na přijetí společné měny eura, ke kterému se již zavázala podpisem Maastrichtské smlouvy, a přiblížit tematiku eura a eurozóny obecně v teoretické části. V teoretické části jsou uvedeny obecné informace o eurozóně, včetně její historie a průběhu. Následně jsou obecně popsána Maastrichtská konvergenční kritéria, která je nutné splnit pro možný vstup do eurozóny. Dále se práce také zabývá jedním z nejdůležitějších orgánů eurozóny, a tím je Evropská centrální banka. Následuje kapitola s cílem představit čtenáři blíže euro, ve které je popsána vizuální podoba eurobankovek a euromincí, a poté jsou uvedeny i možné scénáře přechodu na euro.

Praktická část se nejprve zabývá analýzou postupu zavádění eura v ČR a následně aktuálním plněním maastrichtských konvergenčních podmínek za rok 2019. Dílčím cílem bylo také graficky znázornit časový vývoj makroekonomických údajů ČR za desetiletí v porovnání s průměrem států v Evropské unii a eurozóně, popřípadě vyobrazit hodnoty České republiky za rok 2019 a komparovat je s ostatními zeměmi EU. Dalším cílem bylo také zhodnotit sladěnost České republiky s eurozónou a stupeň její konvergence. V neposlední řadě se práce věnuje analýze přínosů a nákladů přijetí eura v České republice a hodnotí je jak z pohledu obyvatele, tak z pohledu státu a dopadu na celkovou ekonomiku. Na závěr, včetně shrnutí zjištěných výsledků, je uveden názor autorky na danou problematiku, zda je vhodné přijmout euro v nejbližší době či nikoliv a také pohled na vzniklou situaci začátkem roku 2020 a výhled do budoucna.

2.2 Metodika

Metodika diplomové práce je založena na literární rešerši, popisné analýze, komparaci se zeměmi Evropské unie a eurozóny v deseti posledních letech, za které je možné získat data, což jsou údaje od roku 2009 až do roku 2019, ale v některých případech nebyla data za rok 2019 bohužel ještě k dispozici. Dále je práce zaměřena na syntézu a analýzu ekonomických dat vztahujících se k dané problematice. Práce také komparuje predikované hodnoty v dokumentech vydaných MFČR se současným stavem a hodnotí tak přesnost těchto výhledů. Mezi hlavní používané zdroje patří především oficiální stránky

vytvořené právě k zavedení eura Národní koordinační skupinou s názvem zavedeneieura.cz. Mezi další využívané webové stránky patří například Euroskop.cz a web České národní banky. Neméně důležitým zdrojem je portál Euractiv.cz, kde jsou zveřejňované odborné články od různých analytiků z bank či jiných odborníků na daná témata.

Výchozími materiály k analýze praktické části byly dokumenty Národní plán pro zavedení eura v České republice a dokument Ministerstva financí České republiky ve spolupráci s Českou národní bankou s názvem Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně sladění České republiky s eurozónou, který vyšel v roce 2018. Podstatná je také Studie vlivu zavedení eura na ekonomiku ČR, která popisuje pozitiva a negativa po vstupu do eurozóny. V práci jsou také analyzovány dopady přijetí eura na Slovensku, které vyvracejí některé negativní důsledky zavedení společné měny.

3 Teoretická východiska

3.1 Eurozóna

Eurozóna jako další krok k hlubší integraci EU.

Toto uskupení není jen politický nástroj, ale má obrovský dopad na běžný život občanů. Euro jako platidlo používá více jak 330 mil. obyvatel, což je přibližně 65 % z celkového počtu obyvatel EU a rozlohou, kde se s ním platí, zaujímá 68 % Evropské unie. Což ovlivňuje mnoho lidí a je potřeba s eurem jako ekonomickým a finančním nástrojem zacházet velmi opatrně a s rozvahou (Ec.europa.eu, 2018; Dědek, 2013)

Některé ze zemí postoupily v integraci EU dále a přijaly jednotnou měnu euro. Všechny členské státy jsou součástí hospodářské a měnové unie a tím koordinují a podporují hospodářské cíle EU. Aktuálně je v eurozóně 19 členských států EU z celkových 28. Při vzniku eurozóny 3. května 1998 se stalo členy 11 zemí, které splnily podmínky vstupu, z tehdejší EU 15³ se s postupem času eurozóna rozšiřovala o další země (Dědek, 2014).

Tabulka 1: Rozšiřování eurozóny

Španělsko							
Rakousko							
Portugalsko							
Nizozemsko							
Německo							
Lucembursko							
Itálie							
Irsko							
Francie							
Finsko							
Belgie	Řecko	Slovinsko	Kypr a Malta	Slovensko	Estonsko	Lotyšsko	Litva
1998	2001	2007	2008	2009	2011	2014	2015

Zdroj: Zavedenieura.cz, vlastní zpracování

Do eurozóny se mohou ale přidat i země, které nejsou členy Evropské unie nebo nejsou na území Evropy. Tyto ekonomiky, které také používají euro, můžeme dělit na

³ EU 15 – číslo označující počet členských zemí v danou dobu.

tzv. euroizované a jednostranně euroizované. K euru se totiž váží i jiné funkce než jen jako platidlo a těmi jsou například zastoupení v devizových rezervách centrálních bank, fakturační měna v mezinárodním obchodě, měnová denominace emisí dluhových cenných papírů, podíl na obratu devizových trhů a role paralelní měny v třetích zemích.

Euroizované ekonomiky mají s EU uzavřenou měnovou dohodu o využívání eura jako národní měny. Mezi ně patří malé státy Monako, San Marino, Vatikán a nejnověji i Andorra. Tato dohoda jim umožňuje razit omezené množství eurobankovek s vlastní národní stranou. Zatímco jednostranně euroizované ekonomiky jako je Černá hora a Kosovo, používají euro bez měnové dohody s Evropskou unií.

Další výjimku tvoří některá mimoevropská zámořská území. To mohou být malé oblasti neboli departmenty, které patří evropským státům. Jmenovitě se jedná o Francouzskou Guyaně, Guadeloupe, Martiniku v Karibské oblasti a ostrov Réunion v Indickém oceánu. V Atlantickém oceánu leží ostrov Madeira a Azorské ostrovy, jež patří Portugalsku, a Kanárské ostrovy, patřící Španělsku. Některá francouzská teritoria, která nejsou součástí Evropské unie, používají euro, ale nerazí vlastní eurové mince. Konkrétně jde o ostrovy Saint-Pierre-et-Miquelo, Mayotte a Svatý Bartoloměj (Dědek, 2014).

3.1.1 Zavádění eura v eurozóně

Euro se podle maastrichtské dohody mělo zavádět ve třech etapách. První dvě připravovaly dané země na sjednocení hospodářských politik a vytvářely institucionální a právní předpoklady nezbytné pro přijetí nové měny. Na zasedání EU v Madridu roku 1995 se stanovil název společné měny, tedy Euro a zároveň se přiblížila třetí etapa, která měla započít 1. ledna 1999. Ta měla probíhat ve dvou fázích, kdy v letech 1999-2001 existovalo euro jen jako bezhotovostní měna na účtech a eurobankovkami a mincemi se začalo platit až 1. ledna 2002 (Euroskop, 2018).

3.2 Historie eura

Vznik eura byl dlouhotrvající a náročný proces pro všechny zúčastněné země. Evropská měnová integrace zažívala mnoho úspěchů, ale na druhou stranu i mnoho neúspěchů. S odstupem času a po událostech, které se v Evropské měnové unii v poslední době odehrály, se vyskytuje mnoho otázek, zda je to opravdu tak stabilní systém, který se s ideou dlouhá léta budoval. Nyní roste počet ekonomů a politiků, kteří celý mechanismus spíše kritizují, což lze snadno zpozorovat na Brexitu. Kdyby vše fungovalo tak ideálně, jak bylo řečeno, Velká Británie by se nepouštěla do tak náročného a zdoluhavého procesu vystoupení z EU. Zřejmě tedy nepřevažují jen pozitiva, jak se při zrodu mohlo zdát. Velmi záleží na dalších krocích a na tom, zda přijde nějaká nová reforma ohledně celého fungování nejen eurozóny, ale také celkově Evropské unie. Tyto kapitoly napíše sama budoucnost. Jisté je, že změny jsou pro udržitelný rozvoj nevyhnutelné.

O společné měně více států byly zmínky již v Římských smlouvách, které započaly vznik Evropského hospodářského společenství⁴ a založení Euroatomu⁵, z roku 1957 a trvalo to více než 39 let, než se společná měna stala realitou. Problémem byly procedury, které by umožňovaly dopracovat se k jednotnému výsledku, jelikož hlasování muselo být jednomyslné. Což jak praxe ukázala, bylo nereálné, protože každá země rozhodovala především podle svých zájmů. Ve smlouvě o EHS nebyla diskutována samostatná měnová politika, ale poukazovalo se na tzv. Brettonwoodský systém (Dědek, 2014; MZV, 2019).

3.2.1 Brettonwoodský řád

Brettonwoodský řád vznikl v roce 1944 jako důsledek nespokojenosti s praktikami konkurenčních devalvací i s těžko uhlídatelnými, volně plovoucími kurzy, což se v tu dobu zdálo být jako jedna z příčin, která se podílela na prohloubení světové hospodářské krize, počínající černým pátkem roku 1929. Základem celého systému byl systém pevných, ale zároveň lehce přizpůsobitelných kurzů. Stavebním kamenem byl americký dolar, na který bylo navázáno zlato v paritě 35 USD za jednu trojskou unci. Měny ostatních členských států byly spojeny s dolarem pevným kurzem s úzkým rozpětím fluktuace kolem dolarových centrálních parit. Na rozdíl od pevné složky, tato přizpůsobitelná složka nabízela možnost poupravení centrálních parit, ale jen v případě tzv. fundamentální nerovnováhy platební

---

⁴ Jednodušeji EHS.

⁵ Evropské společenství pro atomovou energii.

bilance. Za účelem dohlížení nad plynulým fungováním tohoto globálního kurzového systému, byl vytvořen Mezinárodní měnový fond⁶. Ten nabízel záchranou ruku v podobě úvěrů při potížích s platební bilancí členských zemí a také měl dohlížet a zamezit provádění konkurenčních devalvací. Tento mechanismus se stal stavebním kamenem a ideou kurzové stability a měnové kooperace. Netrvalo ani 30 let a u tohoto systému se začaly projevovat problémy. Po začlenění amerického dolaru do expanzivních politik začal ztrácet na důvěryhodnosti jako stabilní měny směnitelné za zlato. Následkem bylo masivní snižování amerických zásob zlata a úzká flukтуаční pásma vytvářela výhodné a poměrně bezpečné spekulativní možnosti. Reakce americké vlády byly takové, že nejprve pozastavila směnitelnost dolaru za zlato a později byl pokus o záchranu celého řádu postaven na Washingtonské dohodě. Ta devalvovala dolarovou paritu vůči zlatu o 8 % a rozšířila flukтуаční pásmo dolarových kurzů na $\pm 2 \frac{1}{4}$ %. Ani tyto kroky nezabránilly masivním výkyvům dolaru, a proto později přešel z devizových intervencí na volné plování (Dědek, 2014).

3.2.2 Wernerův plán a Evropská měnová unie

Jedním z cílů Evropského hospodářského společenství nebylo jen dosažení kurzové stability, ale také vytvoření celní unie. Zatímco o měnové unii se začalo hovořit až v průběhu 50. a 60. let i na základě napětí uvnitř brettonwoodského systému. Chvíli po vytvoření EHS požádal Jean Monnet profesory Roberta Triffin a Pierra Uriho o vypracování hlavních zásad Evropského měnového systému. Triffin byl kapacitou v otázkách měnové politiky a patřil mezi tvůrce Evropské platební unie, která měla za úkol v poválečné Evropě obnovit fungování systémů mezinárodních plateb. Součástí Triffinových návrhů bylo v první etapě založení Evropského rezervního fondu. Budování měnové unie mělo být zakončeno vytvořením jednotné evropské měny a založením evropské měnové instituce. Monnetův Akční výbor tento návrh prosadil ve své deklaraci z listopadu 1959 a června 1961. Monnet byl také průkopníkem, který propagoval politiku prohlubování současně s rozšiřováním, která se později stala nedílnou součástí úvah o rozšíření Společenství.

---

⁶ Ve zkratce MMF.

Tabulka 2: Zakládající státy a rozšiřování EHS

1957	Sovětská republika Německo Francie Itálie země Beneluxu
1973	Dánsko, Irsko, VB
1981	Řecko
1984	Portugalsko a Španělsko

Zdroj: zavedenieuara.cz, vlastní zpracování

V návrhu druhé etapy se v Akčním plánu z roku 1962 psalo o zásadních plánech na měnovou integraci. Předpokládalo se vytvoření pevných devizových kurzů a zavedení evropské rezervní měny. I přes nepříznivé faktory v 60. letech byl založen z podnětu Evropské komise roku 1964 Výbor guvernérů centrálních bank, který měl mít zprvu pouze konzultativní charakter. Jednou do měsíce se guvernéri této rady scházeli v Basileji a probírali společné zájmy centrálních bank. Velký krok vpřed nastal 1. července 1968, kdy byla zrušena cla uvnitř Společenství a zavedly se vnější celní tarify. To znamenalo, že žádný stát nemůže stanovit cla z dovozu třetí země, avšak nejprve tato omezení byla stanovena jen na cla průmyslového zboží a později od 1.1.1970 také na zemědělské výrobky (MZV, 2019).

Důležitým posunem vpřed byl vrcholný summit představitelů v Haagu roku 1969, na kterém se rozhodlo o vytvoření měnové unie, na které měl dohlížet lucemburský předseda vlády Pierr Werner. O rok později se projednalo zavedení společné měny, avšak cesta k tomuto cíli byla velmi klikatá a rozdílných názorů, jak by situace měla vypadat, bylo mnoho. Francie viděla nejlepší řešení ve fixovaných devizových kurzech. Z toho vychází „teorie lokomotivy“, která je založena na představě, že pokud budou mezi měnami pevné kurzy, hospodářské politiky se budou muset přizpůsobit a tím dosáhnout rovnováhy. Tuto teorii kromě Francie propagovala také Belgie a Komise. Oproti tomu Německo s Nizozemím vidělo řešení ve stanovení parity devizových kurzů. Obávali se, že stanovení pevných kurzů by byla až příliš velká zátěž pro země v podobě možných hyperinflací. Diskutovalo se také o pravomocích různých orgánů EHS, a to především o přesunu některých pravomocí na Evropský parlament v rámci zachování větší demokracie. O tomto přístupu se hovořilo jako o korunovační teorii: nejdříve hospodářská konvergence, potom jednotná měna. Jelikož se jednotlivé země nedokázaly

dohodnout na jednotné podobě, byla vytvořena pracovní skupina, kterou vedl opět Pierr Werner. Ta měla za úkol sumarizovat jednotlivé nápady a názory a nalézt z nich nějaké schůdné východisko. V tzv. Wernerově zprávě z roku 1970 se vytyčily atributy hospodářské a měnové unie jako je neodvolatelná konvertibilita měn členských zemí, volný pohyb kapitálu a pevně stanovené devizové kurzy mezi měnami členských zemí, nebo náhrada jednotlivých měn měnou společnou. Tohoto výsledku mělo být dosaženo do 10 let pomocí několika etap. Jedním z využitých nástrojů byl tzv. „had v tunelu“ přezdívaný díky svému uspořádání, kdy měny členských států EHS fluktovaly v rozmezí +/- 2,25 % od své parity k dolaru na rozdíl od rozmezí 4,5 %, které zavedly ostatní členské státy MMF⁷, což znamená, že užší rozpětí se pohybovalo v širším rozmezí. V roce 1973 se zrušilo upevnění kurzu k dolaru, což mělo za následek uvolnění horního tunelu pro hada. Tento mechanismus přetrvával ještě pár dalších let v různých podobách. Později byl předložen návrh o vzniku paralelní měny, která by byla využívána jak pro oficiální účely, tak jako prostředek pro zaúčtování i na soukromých devizových a kapitálových trzích. Její účel by s postupem času nabíral na velikosti postupně by se tato měna zavedla ve všech státech. Tuto funkci měny začala naplňovat Evropská měnová jednotka⁸ (MZV, 2019).

Wernerova zpráva ve zkratce přinesla podnět k vytvoření Evropské centrální banky, přenesení fiskálních pravomocí na úroveň evropskou a také zavedení ve třech etapách s úzkým fluktuačním pásmem, které se v závěru neustále měnilo. Po nějaké době se od Wernerova plánu upustilo také díky několika nepříznivým vlivům, jako byl ropný šok vyvolávající inflaci, nezdařený brettonwoodský systém atp., avšak ta úspěšná část z něj byla inspirací pro další kroky ke společné měně v Delorsově zprávě, jako například zavádění ve 3 etapách, a naopak vyplynulo poučení o vytvoření silné institucionální základny. V tu dobu to byl Evropský měnový institut, dnes známý jako Evropská centrální banka (MZV, 2019; Dědek, 2014).

3.2.3 Evropský měnový systém

Po delší stagnaci koncem 70. let se pokusil o obnovení procesu prohloubení EU nově zvolený předseda Komise Roy Jenkins v roce 1977. Ten úzce spolupracoval s německým

---

⁷ Zkratka pro Mezinárodní měnový fond.

⁸ Ve zkratce ECU (European Currency Unit).

kancléřem Helmutem Schmidtem. K oživení řešení situace přispěly i vlivy ze světa, jako byl vysoký americký deficit platební bilance, což mělo nepříznivý vliv na německý export. Po několika jednáních s USA německý kancléř souhlasil, že převezmou roli „lokomotivy“, avšak s několika podmínkami, protože se obával německé inflace. Vyžadoval, aby se na záchraně podílely i ostatní země, hlavně tedy Francie. Schmidt spolu s tehdejší prezidentem Francie Valéry Giscard d'Estaing podpořili na zasedání Evropské Rady v dubnu roku 1978 projekt na vytvoření rezervního fondu v podobě Evropského měnového fondu⁹. Následně v prosinci vznikl Evropský měnový systém¹⁰, který zahájil činnost až v březnu následujícího roku. Hlavními pilíři EMS byla již zmiňovaná ECU, dále mechanismus směnných kurzů¹¹ a úvěrové nástroje Evropského fondu pro měnovou spolupráci¹² (MZV, 2019; Dědek, 2014; Zahradník, 2004).

Evropská měnová jednotka představovala koše měn všech členských států. Váhy těchto košů pak představovaly sílu jednotlivých států a upravovaly se jednou za pět let. Nejenže ECU sloužila jako zúčtovací jednotka, ale také jako rezervní měna pro centrální banky při devizových intervencích. Mimo klasické ECU existovalo také takzvané privátní ECU, používané pro finanční produkty jako jsou například obligace, bankovní vklady a tak podobně (Dědek, 2014).

EMS znamenalo, že ke změnám parit mohlo dojít pouze vzájemnou dohodou zemí, zapojených do ERM a Komise. Devizové kurzy měly stanovené flukтуаční pásmo, a to +/- 2,25 % od stanovené centrální parity. Pokud se kurz dané země přibližoval ke stanovenému rozpětí, musely příslušné instituce začít s intervencí. Účast v tomto měnovém mechanismu byla dobrovolná, přesto ji využívala většina států až na Velkou Británii, která se zapojila později v roce 1990. Námitky k tomuto systému vznášely státy se slabší měnou a prosadily si tím dvě významné úlevy. První je tzv. ukazatel divergence, který měl za úkol pohlídat výraznější odchylky¹³ a tím zamezit další divergenci bez nutnosti devizových intervencí. Druhým ústupkem bylo širší kurzové rozpětí +/- 6 %, které nejprve platilo jen pro Itálii a později i pro Španělsko a Velkou Británii.

---

⁹ Neboli EMFC (European Monetary Cooperation Found).

¹⁰ Zkráceně EMS (European Monetary System).

¹¹ Jednodušeji ERM (European rate mechanism).

¹² Zkráceně EMFC (European Monetary Cooperation Found).

¹³ Jednalo se odchylku $\frac{3}{4}$ mezi dvěma měnami.

V začátcích fungování EMS se provádělo mnoho změn. Německo prosadilo omezení myšlenky Evropského fondu měnové spolupráce, a to díky poskytnutí pouze tříměsíčních swapů¹⁴ v ECU proti složení jedné pětiny zlatých a devizových rezerv.

Časté přestavování centrálních parit mělo spoustu negativních ohlasů, jejichž následky byly například politické náklady devalvace, na které doplácely země se znehodnocenou měnou vůči ostatním měnám ERM. Dalším případem byla snadná předvídatelnost změn parit, což vedlo ke kurzové spekulaci. V neposlední řadě to byl rostoucí význam externích vlivů, které ovlivňovaly kurzy domácích měn. Příkladem bylo oslabení amerického dolaru, které mělo za následek revaluaci marky a příliv kapitálu do Německa tlačil na posílení marky. Mezitím se z německé marky stávala jakási základna parit a ostatní země udržovaly kurzovou stabilitu vůči právě německé marce, což se velmi osvědčilo a v tu dobu byly do ERM zapojeny státy i mimo EHS a těmi byly Finsko, Norsko a Švédsko. Řecká drachma se stále nezapojila. Přestože ERM se dařilo v návaznosti na německou marku, mělo to ale i své nevýhody. Z německé centrální banky se stala řídicí banka EHS, což zamezilo ostatním zemím podílet se na rozhodování o měnové politice, a tím mohlo Německo snadněji dávat do popředí své zájmy na úkor ostatních zemí EHS. Po krizi ERM v letech 1992-1993, kdy bylo nutné rozšířit flukтуаční pásmo, následovalo klidné období zakončené společnou měnou eura, přijatou v roce 1999. Tyto události povýšily multilaterální ERM na bilaterální ERM II, ve kterém jsou měny zúčastněných zemí vázány na euro. (Antweiler, 2019; Dědek, 2013; ČNB, 2003).

---

¹⁴ Dohoda mezi partnery o dvojité výměně určité sumy s předem stanoveným kurzem.

Tabulka 3: Měnové složení ECU

	13.3.1979 - 16.9.1984		17.9.1984 - 21.9.1989		22.9.1989 - 31.12.1999	
	Jednotková množství	Procentní podíly	Jednotková množství	Procentní podíly	Jednotková množství	Procentní podíly
Belgický frank	3,8	9,64	3,85	8,57	3,301	8,183
Britská libra	0,0885	13,34	0,0878	14,98	0,08784	12,452
Dánská koruna	0,217	3,06	0,219	2,69	0,1976	2,653
Francouzský frank	1,15	19,83	1,31	19,06	1,332	20,306
Irská libra	0,00759	1,15	0,00871	1,2	0,008552	1,086
Italská libra	109	9,49	140	9,98	151,8	7,84
Lucemburský frank	(*)	(*)	(*)	(*)	0,13	0,322
Německá marka	0,828	32,98	0,719	32,08	0,6242	31,915
Nizozemský gulden	0,286	10,51	0,256	10,13	0,2198	9,87
Portugalské escudo					1,393	0,695
Řecká drachma			1,15	1,31	1,44	0,437
Španělská peseta					6,885	4,138

Poznámka: (*) Vzhledem k měnové unii mezi Belgií a Lucemburskem byla váha lucemburského franku zahrnuta do váhy belgického franku.

Zdroj: The University of British Columbia 2018, vlastní zpracování

Ve výše uvedené tabulce, lze zpozorovat, že německá marka měla po celou dobu nejvyšší procentní zastoupení ve složení ECU. Následoval ji francouzská frank s váhou okolo 20 %.

3.2.4 Maastrichtská smlouva

Delors v roce 1986 usiloval o urychlení integrace, která vyústila v projekt Evropské měnové unie, který se spustil roku 1988 na zasedání v Hannoveru. Tam guvernéri centrálních bank v čele s Delorsem vytvořili výbor, který předložil v dubnu 1989 Zprávu o hospodářské a měnové unii v Evropském společenství. V červnu ji Evropská rada schválila jako Strategii Evropské hospodářské a měnové unie. Byl v ní obsažen plán na dosažení měnové unie ve třech stádiích, viz. schéma níže. Nejprve zrychlení hospodářské konvergence a posílení měnových politik, následně řešení technických otázek s přechodem na jednotnou měnu a posledním stadiem bylo zafixování směnných kurzů a následným nahrazením existujících měn měnou společnou. Během jednání v Římě se dohodl konečný stav Evropského měnového institutu a na počátku roku 1990 ministři financí schválili statut Evropské centrální banky, která měla za úkol zajišťování stability a politické nezávislosti. V prosinci 1991 bylo výstupem konference Evropské rady dosažení dohody nad Smlouvou

o Evropské unii¹⁵, jinak nazývanou jako Maastrichtská smlouva. Byla podepsána roku 1992 a účinnosti nabyla v listopadu 1993. Popisovala celý proces směřování ke společné měně ve třech stádiích s pevnými úkoly, cíli a daty plnění v souladu s Delorsovou zprávou. Také byla stanovena tzv. maastrichtská konvergenční kritéria, která udávala podmínky pro vstup do měnové unie a hodnotící postup připravenosti žádajících zemí. Dohodnuté bylo i institucionální zřízení v čele s Evropskou centrální bankou a zásady pro koordinovanou hospodářskou politiku. Ty jsou zaměřeny na otevřené tržní hospodářství s volnou soutěží. Rozhodné slovo pro hospodářskou politiku mají i nadále členské země, ale ve smlouvě se uvádějí nástroje, které mají národní politiky koordinovat a vést k trvalé konvergenci hospodářských výkonů členských států. Sankce může ES použít v případě, že země nedodrží doporučení ohledně snižování státního rozpočtu. Rada může také vyžádat dodatečné informace o finanční situaci daného státu. Zároveň může požadovat bezúročný vklad do té doby, než se deficit upraví, nebo uložit peněžní pokutu. Evropská investiční banka má pravomoc přezkoumat úvěrové politiky členského státu.

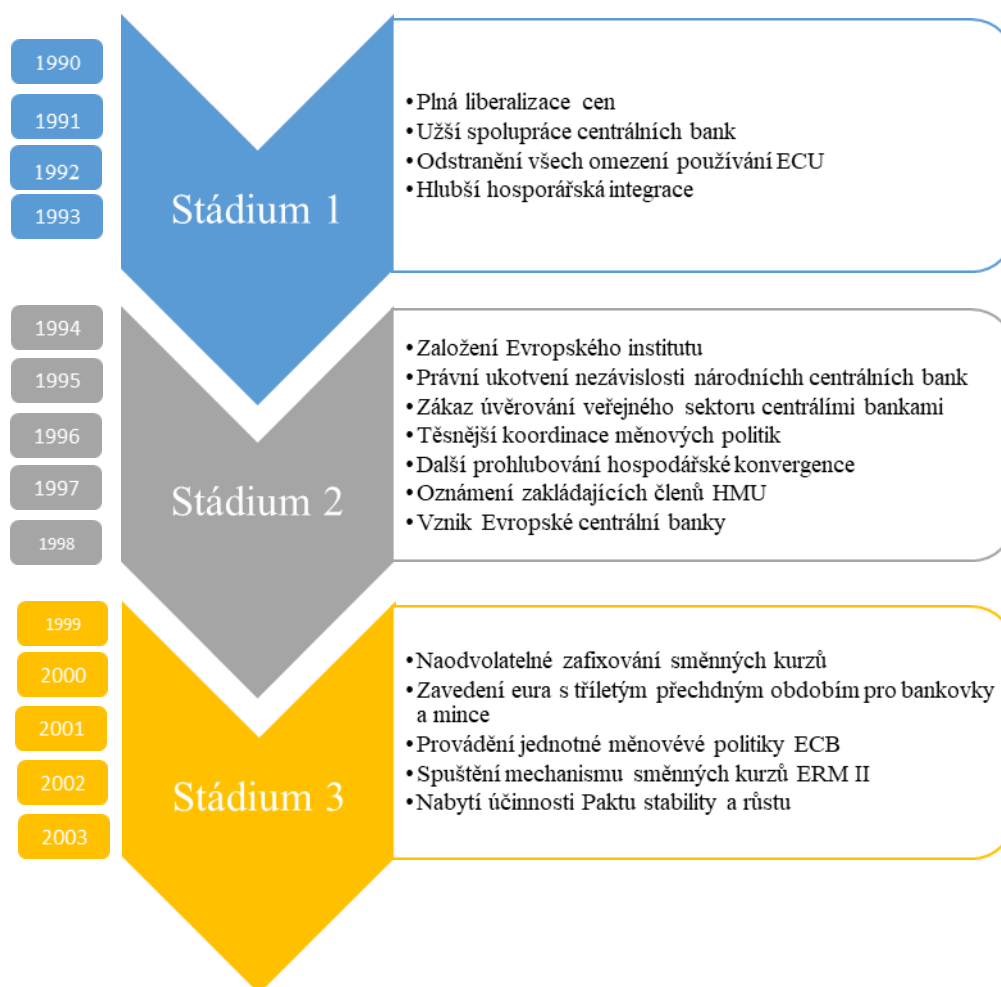
V Maastrichtské smlouvě se stále hovořilo o společné měně s názvem ECU, což se nelíbilo Německu, jelikož za dob napojení na jejich marku bylo oslabení ECU o 40 % své hodnoty. Na základě jejich podnětu Evropská rada na zasedání v Madridu v prosinci 1995 stanovila název pro společnou měnu a tím bylo euro (Dědek, 2014; Europa.eu, 2019).

Pokud si kandidátská země při vstupu do EU vyjedná trvalou výjimku ze zavádění eura, je to obsaženo v této smlouvě a označeno jako opt-out výjimka. Smlouva také umožňuje pro země, které zatím nespĺňují kritéria konvergence, režim dočasné výjimky pro pozdější vstup do třetí etapy, tzv. derogace (ČNB, 2020; Sarrazin, 2013).

---

¹⁵ Treaty on European Union, TEU.

Schéma 1: Stádia hospodářské a měnové unie

Zdroj: Zavedenieura.cz 2014, vlastní zpracování

3.2.5 Kurzové spekulace

Po téměř šestiletém klidném období kurzové stability došlo v letech 1992-1995 k výrazným problémům na finančních trzích, kdy to téměř vypadalo na konec procesu směřovaného k hospodářské a měnové unii. Zapříčinily se o to tři kurzové spekulace. Jednou z příčin se uvádí inflační sjednocování Německa, jelikož výdaje vysokých úrokových sazeb byly díky vázanosti členských měn ERM přenášeny na ostatní státy EHS. Další teorií, proč došlo k takové krizi, bylo negativní postavení dánského referenda se souhlasem s Maastrichtskou smlouvou, které vzbudilo vlnu pochybností o proveditelnosti plánu na vytvoření měnové unie. Nebo také přesvědčení finančních trhů o fundamentálním

nadhodnocení některých členských měn ERM, které byly způsobené dlouhým obdobím neměnných centrálních parit (Dědek, 2013).

První vlnu kurzové spekulace můžeme přiřadit do roku 1992, kdy i přes velké intervence centrálních bank musely odstoupit z ERM britská libra a italská lira. Následovala je švédská koruna poté, co její centrální banka musela navýšit svoji měnově-politickou sazbu na neuvěřitelných 500 %. Důsledkem bylo snížení pohybu kapitálu, což si odporovalo s budováním vnitřního trhu. Na začátku roku 1993 začala druhá vlna, která byla ještě destruktivnější. Mimo povolená flukтуаční pásma byla belgická, dánská i francouzská měna, což se na první pohled zdálo, že vede ke kolapsu ERM. Aby se situace zachránila, ministři Rady Ecofin rozhodli o rozšíření flukтуаčních pásem o více než $\pm 12\%$. Nucená devalvace španělské pesety a portugalské escudy v roce 1995 značila o třetí spekulační vlně. Po tomto zásahu se ale začaly kurzy všech států pomalu navracet do původně stanoveného flukтуаčního pásma bez devizových intervencí. Po této poslední vlně se ERM blýskalo na lepší časy a tradovalo se přesvědčení, že v prostředí vysoké mobility kapitálových toků pouze měnová unie je schopna chránit vnitřní trh před kurzovými spekulacemi (Dědek, 2013).

3.2.6 Vznik eurozóny

O vzniku eurozóny se v Maastrichtské dohodě psalo jako o dvou možných termínech, a to o roce 1997 za předpokladu, že nejméně polovina členských států EU splní konvergenční podmínky, nebo o druhém roce 1999, kdy nezáleželo na počtu zemí, která splní konvergenční kritéria. Evropská rada oznámila, že první termín nebyl naplněn kvůli nedostatečnému úsilí při konsolidaci veřejných rozpočtů. Zájem o vstup do eurozóny byl vysoký a blížící se rok 1999 motivoval členské státy EU k naplnění všech maastrichtských podmínek. V březnu 1998 Evropská komise a Evropský měnový institut rozhodl o 11 zakládajících členech eurozóny (Belgii, Finska, Irska, Itálii, Lucemburska, Německa, Nizozemska, Portugalska, Rakouska a Španělska). Neúspěšným kandidátem kvůli nesplnění podmínek bylo Řecko, které však získalo členství o dva roky později. Ostatní země jako Dánsko a Velká Británie zažádaly již v Maastrichtské smlouvě o trvalou výjimku zavést jednotnou měnu a Švédsko se v tu dobu nezapojilo do kurzového uspořádání ERM. O tři měsíce později nabyla svých pravomocí Evropská centrální banka, která převzala přípravné

práce Evropského měnového institutu a jejím hlavním cílem byla cenová stabilita (Dědek, 2013).

Oficiální vznik eurozóny se datuje na 1.1.1999, ale pro obyvatele to zatím nemělo žádné dopady. První tři roky existovalo euro pouze v bezhotovostní podobě a muselo se používat jen na nové emise státního dluhu a na operace centrálních bank. Bylo ale na uvážení podniků a domácností, zda budou provádět transakce již v euru. Po tomto přechodném období byla zahájena postupná výměna oběživa za eurobankovky a euromince, která trvala dva měsíce. Na to, kolik oběživa¹⁶ muselo být vyrobeno a ve dvou měsících pomocí duálního oběhu staženo, vše probíhalo téměř hladce a proces výměny oběživa u téměř 300 miliónu obyvatel eurozóny byl úspěšný. Jeden negativní jev by se ale přece jen našel, a to paradox vnímané inflace, kdy podle průzkumu obyvatel vše podražilo, ale odborné analýzy to vyvracely. Zjistilo se zvýšení cenové hladiny v řádu 0,3 %. Nadměrné inflaci mělo zabránit i duální označování cen pro spotřebitele. Zajímavostí je, že ECB a národní centrální banky zemí eurozóny dělají pravidelně průzkumy platebních zvyklostí u spotřebitelů v eurozóně. V roce 2019 proběhlo 6 průzkumů, z nichž výsledky budou známy až v roce 2020 (ECB, 2019; Dědek, 2013; EK, 2019).

Po zavedení eura se dařilo ECB udržet inflaci téměř v plánovaném rozmezí, konkrétně v letech 1999-2008 byla hodnota harmonizovaného indexu spotřebitelských cen 2,2 % oproti navrženým 2 %. Avšak stále nejsilnější měnou zůstával americký dolar, přestože si euro v prvním desetiletí přilepšilo oproti americkému dolaru i japonskému jenu řádově o 30 % (Dědek, 2015).

Následně se do eurozóny přidávaly ostatní členské země podle plnění maastrichtských kritérií. První rozšíření v roce 2001 bylo Řeckem, v roce 2007 se přidalo Slovinsko, Kypr a Malta přistoupily v roce 2008, Slovensko v roce 2009, Estonsko roku 2011, následovalo Lotyšsko v roce 2014 a posledním nově příchozím členem v roce 2015 byla Litva. Z původního počtu 11 zakládajících zemí je jich nyní v roce 2020 již 19, avšak od posledního nového příchozího státu uplynula dlouhá doba a další rozšíření je zatím v nedohlednu. Tabulka rozšiřování eurozóny se nachází na str.15. (Dědek, 2015)

---

¹⁶ Podle Komise 14,25 miliard eurových bankovek a 56 miliard eurových mincí.

3.2.7 Maastrichtská konvergenční kritéria

Aby mohla uchazečská země vstoupit do eurozóny a stát se tak jejím pravoplatným členem, musí splnit několik podmínek, které se nazývají Maastrichtská nebo jen zkráceně konvergenční kritéria. Je to ochrana pro již stávající členy, aby do uskupení nemohla vstoupit nepřipravená země a tím nadělat v celém mechanismu škody, jako se tomu stalo v případě falšovaných údajů od Řecka. Posuzuje se nejen ekonomická schopnost integrovat se plynule do měnového režimu, ale také slučitelnost národní legislativy s legislativou Evropské unie v oblastech zajišťující fungování Euro systému¹⁷. Je důležité nezapomenout zmínit, že konvergence v legislativní oblasti zahrnuje podmínku nezávislosti centrálních bank. Tím se myslí zákaz financování veřejných institucí z peněz centrálních bank, ale i zákaz zvýhodněného přístupu ke zdrojům úvěrových institucí.

Schopnost snadné integrace hlídají čtyři kritéria a těmi je kritérium cenové stability, kritérium dlouhodobých úrokových sazeb, kritérium dlouhodobě udržitelného stavu veřejných financí, kde se sleduje veřejný deficit a veřejný dluh, a kritérium stability kurzu měny a účasti v ERM II (ČNB, 2020).

Kritérium cenové stability hlídá inflaci uchazečského státu, která v průběhu jednoho roku před šetřením nesmí překročit o více než 1,5procentního bodu, nejvýše tři členské státy s nejnižší inflací. Nejnižší inflací se rozumí nejvyšší cenová stabilita, avšak mohou z ní být vyjmuty některé extrémny. Výpočet číselné hodnoty je nevážený průměr harmonizovaného indexu spotřebitelských cen (HICP). Tento nástroj je důležitý především proto, že členská země následně nebude mít k dispozici svou měnu a nebude tak moci upravovat kurz jako nástroj pro hlídání udržitelné inflace.

Od tří zemí s nejlepší cenovou stabilitou se berou také údaje ohledně úrokových sazeb, které by uchazečské země neměly překročit o více než 2procentní body v průběhu jednoho roku před šetřením. Úrokové sazby se porovnávají u desetiletých státních dluhopisů, v jiném případě pak u srovnatelných cenných papírů. Číselné hodnoty se získávají jako aritmetický průměr za posledních 12 měsíců.

Finanční stabilita je důležitým makroekonomickým ukazatelem, který vypovídá o tom, jak daná země, konkrétněji vláda, hospodaří s financemi. Jedním z hlídaných ukazatelů je poměr plánovaného versus skutečného schodku veřejných financí k hrubému domácímu

---

¹⁷ Euro systém se skládá z Evropské centrální banky a národních bank zemí, které přijaly euro.

produktu. Tento schodek by neměl překročit referenční hodnotu 3 % HDP, avšak existují případy, kdy může například tento poměr výrazně a nepřetržitě klesat a blíží se k referenční hodnotě nebo pokud by byly hodnoty výjimečné oproti jiným rokům, kdy bylo kritérium plněno. Druhým ukazatelem je poměr veřejného dluhu v tržních cenách k HDP, který nesmí překročit 60 % HDP. Opět mohou existovat výjimečné případy, kdy dluh klesá nebo kdy byl dluh ojediněle vysoký.

Posledním konvergenčním kritériem je stabilita kurzu měny a účast v ERM II. Je vyžadována alespoň dvouletá účast v mechanismu ERM II, při které by nemělo docházet k výraznějším tlakům na směnný kurz. Ty mohou být detekovány pomocí několika ukazatelů jako například míra odchylování od středního kurzu, vývoj krátkodobých úrokových diferencíálů, zohlednění mezinárodní finanční pomoci při stabilizaci měny a jiné (ČNB, 2020).

Účelem maastrichtských kritérií byl rozvoj vnitřního trhu pomocí nízké a předvídatelné inflace, která vytváří stabilní prostředí pro investice. Pokud se tomu tak děje ve více zemích najednou, zabraňuje se tak cenové nákaze mezi nimi. Stanovená pravidla a penalizace za nedodržení mají rozpočtově zodpovědnější státy chránit před těmi méně ukázněnými. Samozřejmě se předpokládá princip odpovědnosti za vlastní hospodaření, který je ve smlouvě označován jako bail-out clause neboli zákaz záchrany ze strany ostatních, kdy každá země hospodaří zodpovědně i nadále a nepočítá se záchrannými mechanismy od ostatních členských států (ČNB, 2020).

Proti dodržování pravidel maastrichtských kritérií se ohradil Thilo Sarrazin ve své knize Evropa euro nepotřebuje – Jak nás politické vizionářství přivedlo do krize. Kritizuje zde nefunkčnost celého systému a nepochopitelnost souhlasu ke vstupu Řecka do měnové unie slovy: „*Řecké členství v měnové unii se tehdy jevílo jako naprosto absurdní, mělo-li konvergenční kritérium mít vůbec nějaký smysl*“ (Sarrazin, 2013). Poukazuje na zlehčování konvergenčních podmínek v případě nedostatečného prověření kandidátské země jako tomu bylo i u nepřipraveného Řecka a na negativní dopad jeho přijetí pro celou eurozónu.

3.3 Opatření pro udržení rozvoje

Aby země i po přijetí do eurozóny byly nuceny vést své ekonomiky i nadále zodpovědně, byl vytvořen soubor právních norem s názvem Pakt stability a růstu, který byl přijat v roce 1997 Evropskou radou v Amsterdamu. Ten upřesňuje a pokračuje v plnění Maastrichtské smlouvy, aby členské země nehospondařily s nadměrným rozpočtovým schodkem. Obsahuje preventivní větev, která dbá na to, aby se předcházelo nadměrným fiskálním schodkům a nápravnou větev, obsahující postupy pro případ řešení nadměrného schodku. Tento nástroj fiskálních politik neplatí však jen pro členy¹⁸ eurozóny, ale pro všechny členy EU. Pakt prošel v roce 2005 malou krizí, kdy ztratil na důvěryhodnosti kvůli snaze Francie a Německa vyhnout se sankcím za vysoký rozpočtový schodek. To vyvolalo vnitřní boj mezi členy a laxní přístup, který přišel zrovna v nevhodnou dobu, před propuknutím krizového období v eurozóně. Nápravou tohoto stavu se staly opatření v podobě nejprve šesti balíčků v roce 2011 a následoval dvoj balíček v roce 2013.

Preventivní větev obsahuje různá opatření. První z nich je, že každá země má stanovený svůj střednědobý rozpočtový cíl, který pokud neplní, musí se k němu alespoň přibližovat minimálně stanovenou rychlostí. Dalším úkolem je každoroční vytváření stabilizačních programů pro členské státy eurozóny a pro nečlenské státy konvergenčních programů, v nichž předkládají své střednědobé rozpočtové plány. Následně Komise a Rada tyto programy vyhodnotí, zda se slučují se závazky danými v Paktu stability a růstu. Členské země mimo tohoto programu musí také předkládat Komisi návrhy svých rozpočtů pro posouzení slučitelnosti s tímto paktem. V případě odchýlení může Komise návrh vrátit k přepracování. Dále je podmínkou že, státy nespĺňující svůj střednědobý cíl, musí přizpůsobit výdaje tak, aby nestoupaly rychleji než střednědobé tempo růstu potenciálního HDP. V případě výrazného odchýlení od cílů mohou být uděleny sankce v podobě vytvoření úročeného vkladu ve výši 0,2 % HDP, ale jen pro členy eurozóny. Obsahem konvergenčních programů jsou kromě střednědobých rozpočtových plánů i předpovědi o makroekonomickém vývoji hospodářského růstu, vývoje na trhu práce, inflace a dalších důležitých faktorech. Dále hodnotí a analyzuje přijatá opatření ke splnění cílů konvergenčního programu a také sleduje vlivy na cenovou a kurzovou stabilitu. V České republice od vstupu do EU vypracovává tento program každý rok Ministerstvo financí.

---

¹⁸ Ti mají navíc některá opatření v podobě sankcí.

V případě dlouhodobé neudržitelné fiskální politiky přichází na řadu nápravná větev, která sleduje stejné parametry jako v maastrichtské smlouvě, a to 3 % referenční hodnotu pro vládní deficit a 60 % pro vládní dluh. V potaz jsou ale opět brány i mimořádné okolnosti. Pro členskou zemi jsou vytvořena nápravná opatření, jako je například požadavek vytvořit neúročený depozit v hodnotě 0,2 % HDP, v horším případě pak depozitum lze přeměnit na pokutu, která se může dále zvyšovat o variabilní složku do doby, než budou přijaty nápravné kroky. Po celou dobu stát musí předkládat podrobné zprávy o plnění a aktuálním stavu hospodaření. Zároveň se zavazuje k různým strukturálním reformám, které mají napomoci odstranění deficitů. Oproti tomu nečlenským zemím může být pozastaveno jen čerpání z Fondu soudržnosti (ČNB, 2020).

Dalším nástroje Evropské unie pro udržení fiskální rovnováhy v eurozóně je Fiskální úmluva, jinak označována jako Rozpočtový pakt¹⁹, která byla podepsána již všemi státy EU. Česká republika schválila přistoupení k tomuto paktu až v listopadu 2018 jako jedna z posledních zemí. Členové eurozóny musí plnit obsah této smlouvy závazně, ale členové mimo eurozónu se mohou k plnění jednotlivých článků přihlásit dobrovolně. Dá se říci, že je to zpřísněná forma Paktu stability a růstu, která diktuje, jaké opravné legislativní nástroje musí daná země přijmout za své. Opět obsahuje různé sankce při neplnění daných podmínek (Žurovec, 2018).

---

¹⁹ Dále také nazýván jako Smlouva o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii.

3.4 Evropská centrální banka

Evropská centrální banka ve zkratce ECB je nejdůležitější institucí pro měnovou a bankovní unii. Funguje již od roku 1998 a sídlí ve Frankfurtu nad Mohanem v Německu. Má na starost stabilitu eura a kontroluje množství oběživa na trhu. Spolu s národními bankami zemí v eurozóně tvoří Eurosystem, do kterého pokud se přidají národní banky zemí, které jsou jen v EU, se tomuto uskupení říká Evropský systém centrálních bank, ve zkratce ESCB (Lacina, 2011).

Každá země v EU přispívá do základního kapitálu ECB. Výše příspěvku se odvíjí podle toho, zda je v Eurosystemu a podle stanoveného klíče, který je vypočítán jako vážený ukazatel podílu členského státu na celkovém počtu obyvatel EU a podíl členského státu na souhrnném domácím produktu EU. Česká republika platí tento příspěvek jako tzv. minimální vklad na úhradu provozních nákladů, který činil více jak 5 a půl miliardy eur. Největší příspěvek platilo Německo, a to skoro 2 biliony eur. Základní kapitál ECB k začátku roku 2019 byl 10 825 007 069,61 EUR v přepočtu na koruny více jak 296 miliard CZK²⁰ (ECB, 2019).

Evropská centrální banka se skládá ze tří řídicích orgánů. Z Rady guvernérů, která hodnotí vývoj hospodářské a měnové unie a stanovuje úrokové sazby pro komerční banky, které si chtějí od ECB půjčit. Tento orgán má řídicí funkci. Zasedají v ní členové Výkonné rady a guvernéri centrálních bank eurozóny. Oproti tom výkonná rada se stará o celou měnovou politiku a řeší úkoly, které byly Radou guvernérů uděleny, tudíž zabezpečuje běžný chod celé ECB. Součástí je prezident, viceprezident a 4 další členové s 8letým funkčním obdobím, které jsou jmenováni hlavními představiteli zemí eurozóny. Poradní a koordinační funkci plní Generální rada, které pomáhá zemím při vstupu do eurozóny. Podpůrnými orgány je Rada dohledu, která zasedá jednou za tři týdny a plánuje a plní úkoly ohledně kontroly chodu ECB, a řídicí výbor, který podporuje fungování Rady dohledu. V radě dohledu je 5 zástupců s funkčním obdobím jednoho roku a rotací takovou, aby se každý členský stát mohl podílet (ECB, 2019; Europa.cz, 2019).

---

²⁰ Byl použit kurz ze dne 1.4.2020 27,38 EUR/CZK.

Tabulka 4: Členové výkonné rady

Jméno	Funkce
Christine Lagardeová	prezidentka ECB
Luis de Guindos	viceprezident ECB
Fabio Panetta	člen Výkonné rady ECB
Yves Mersch	člen Výkonné rady ECB
Isabel Schnabelová	členka Výkonné rady ECB
Philip R. Lane	člen Výkonné rady ECB

Zdroj: ecb.europa.eu, vlastní zpracování

Tabulka 5: Prezidenti výkonné rady

Jméno	Funkční období
Christine Lagardeová	1.1.2019 - současnost
Mario Draghi	1.11.2011 - 31.10.2019
Jean-Claude Trichet	1.11.2003 - 31.10.2011
Wim Duisenberg	1.6.1998 - 31.10.2003

Zdroj: Zavedenieura.cz, vlastní zpracování

Neopomenutelným znakem ECB je její nezávislost. Funguje jako nezávislý orgán na ostatních institucích EU. Nemůže jim poskytovat žádnou finanční podporu a také je se svým vlastním rozpočtem nezávislý na ostatních finančních transakcích v rámci EU. Banka je odpovědná pouze veřejnosti a také je odpovědná za dialogy s hlavními partnery. Další charakteristikou je transparentnost Evropské centrální banky. Pravidelně zveřejňuje zprávy o jejích plánech a plněních, což napomáhá její důvěryhodnosti pro veřejnost. Díky tomu mohou tržní subjekty lépe a rychleji reagovat na přicházející změny (Europa.cz, 2019).

Nevýhodou, na kterou poukazuje i Pavol Minarik v knize *Platit, či neplatit eurem* je, že ECB sleduje zájmy jen větších ekonomik a komentuje to slovy: „*Různý vývoj napříč zeměmi eurozóny dokazuje, že měnová politika ECB reflektuje vždy pouze situaci v některých zemích, resp. že některé země mají na formulaci měnové politiky větší vliv. Tento vývoj posiluje obavy, že zájmy menších zemí mimo ekonomického jádra eurozóny nemusí být měnovou politikou dostatečně reflektovány*“. (Minárik, 2012)

Jednotnou měnovou politiku kritizuje také Petr Wawrosz, který tvrdí, že: „*Nemožnost provádět efektivní jednotnou měnovou politiku, respektive skutečnost, že jednotná měnová politika ECB se hodí pouze pro některé členské země, a nikoliv pro všechny, nutně přispívá k makroekonomickým nerovnováhám*“ (Wawrosz, 2014).

3.4.1 Oběživo

O podobě eurobankovek začala jednat ještě tehdejší Rada evropského měnového institutu již v roce 1944. Zadání jasně určovalo, že bankovky nemají připomínat národní prvky a budou vydány v sedmi nominálních hodnotách. Rozhodovalo se mezi dvěma grafickými ztvárněními, na kterých se podíleli jak grafici, umělci, historikové tak i psychologové, a tím bylo buď téma Epochy a slohy nebo Abstrakce a moderny. Podmínkami bylo, aby bankovky nebyly snadno padělatelné, aby od sebe byly navzájem snadno rozpoznatelné a v neposlední řadě, aby vypadaly esteticky a působily přívětivě na jejich uživatele. Návrhů na vizuál eurobankovek bylo 44 a z nich odborná komise vybrala 10 nejlepších. Na základě dotazníkového šetření zvítězilo téma Epochy a slohy a návrhy rakouského umělce Roberta Kaliny byly v prosinci roku 1996 představeny jako konečné podoby nových eurobankovek. Následná série s názvem Europa byla pojmenovaná podle řecké bohyně Európy, která je nově vyobrazena ve vodoznaku a hologramu všech bankovek, a měla více bezpečnostních prvků (Dědek, 2017).

Ze série Európa byla vyřazena 500 € bankovka, ale nadále zůstaly bankovky v nominálních hodnotách 5 €, 10 €, 20 €, 50 €, 100 € a 200 €. Vzhled druhé série bankovek byl navrhnout němcem Reinholdem Gerstetterem, který na bankovkách použil motivy oken a portálů, symbolizující ducha evropské otevřenosti a evropskou spolupráci a na zadní straně mosty značící komunikaci mezi evropskými národy, ale i mimo Evropu. Zajímavostí je, že žádná z těchto architektonických památek není reálná. Tak jako u první série byly použity motivy z různých architektonických slohů. Na 5 eurové bankovce je antický sloh, na 10 ti pak románský, následuje gotický, renesanční a na 100 € bankovce baroko a rokoko a v poslední řadě na 200 eurové bankovce lze spatřit architekturu skla a oceli 19. století.

Na druhé straně bankovek u obou sérií je spolu s mosty vyobrazena mapa Evropy. Nově byla přidána i Malta a Kypr. Ve spodním okraji je po pečlivém prohlédnutí možné vidět Kanarské ostrovy a některá zámořská území Francie. Avšak ne všechny ostrovy lze na bankovky vyobrazit. Každá bankovka má také svoji typickou barvu. Jedná se o tyto barvy: šedá, červená, modrá, oranžová, zelená a žlutohnědá. Součástí bankovek je také název eura v latině, řečtině a cyrilici a také zkratka Evropské centrální banky ve všech jazycích, symbol ©²¹ a vlajka EU. Dalším zajímavým prvkem jsou podpisy tehdejších prezidentů ECB jako Wiliama F. Duisenberg, Jeana-Clauda Tricheta nebo Maria Draghiho (ECB, 2020).

---

²¹ Znak pro ochranu autorských práv.

Obrázek 1: Bankovky ze série Európa

Zdroj: ecb.europa.cz

Podrobnější přehled vizuálů bankovek se nachází v příloze.

Na rozdíl od eurobankovek, mince může vydávat každá členská země, avšak se schválením ECB kvůli množství mincí v oběhu. Existuje 8 nominálních hodnot euromincí: 1 cent, 2 centy, 5, 10, 20 a 50 centů a následně 1 € a 2 € mince. Všechny tyto mince mají vizuálně jednu stranu společnou, kterou navrhl Luc Luyckx z královské belgické mincovny, až na 1, 2 a 5 centů, které mají vyobrazený glóbus s Evropou. Stejným prvkem na všech mincích jsou hvězdy. Jedná se o 6 hvězd na jedné straně mince a dalších 6 hvězd²² na protější straně mince spojených dohromady čarami, které znázorňují provázanost a jednotu EU (ECB, 2020).

Obrázek 2: 5 centů s vyobrazenou Evropou na glóbu

Zdroj: Zavedenieura.cz

Na ostatních mincích je možné spatřit mapu Evropy. Jsou dvě varianty těchto mincí, přičemž na první sérii vydávané do roku 2002 byla mapa Evropy bez členských států, které

---

²² 12 zlatých hvězd do kruhu na modrém podkladu je vlajka EU.

se přidali do EU později. Zaktualizovaná mapa byla už na mincích razících se od roku 2007. Na obrázku níže lze vidět, že na druhé minci jsou vyobrazeny i země východní a jižní Evropy. Druhou stranu mince si stát, ve kterém se mince razí, navrhuje sám. Existuje tudíž 23²³ různých variant každé mince, které jsou platné po celé eurozóně. Tento vzhled mají dané země zakázané měnit, pokud se nejedná o vyobrazení osoby, které je delší 15 let, nebo pokud dojde ke změně hlavy státu. Podmínkou by mělo být umístění 12 hvězd rovnoměrně po okraji mincí (Dědek, 2013; Panfil, 2003).

Obrázek 3: Porovnání 2 € mince 1. a 2. série

Zdroj: Zavedenieura.cz

Všechny podoby společné strany euromincí se nacházejí v příloze B.

---

²³ 19 členů eurozóny a 4 nečlenské státy EU

3.5 Scénáře přechodu na euro

Velkým krokem do neznáma byl přechod na společnou měnu pro dvanáct členských států EU, které tuto změnu podstoupily společně v letech 1999-2002 ve dvou fázích. Nejprve fáze bezhotovostní do roku 2001 a následovalo uvedení bankovek a mincí do oběhu k 1.1.2002. Duální oběh u jednotlivých států, ale trval různě dlouhou dobu. Pouze eurem se ve všech 12 zemích platilo ke konci února 2002. Zpětně je celý proces hodnocen jako poměrně úspěšný, avšak tříleté přechodné období se hodnotí jako zbytečně dlouhé. Důležité je i zmínit, že další státy, které chtěly přijmout euro, měly již jinou výchozí pozici. Již si nemohly vyjednat tzv. opt-out podmínku jako má Dánsko a jakou měla Velká Británie. Státy vstupovaly do již fungující měnové unie. Další změnou je, že si nově příchozí země do eurozóny mohou způsob zavedení nastavit dle vlastních požadavků včetně časování a není nutná synchronizace s dalšími státy. Pro Českou republiku je tedy přínosnější sledovat způsoby zavádění eura u zemí, které vstoupily do eurozóny později. Po první zkušenosti hromadného zavádění eura s přechodným obdobím nazývané jako madridský scénář, se vymyslely další dvě varianty. Jednou z nich je jednorázový přechod na euro nazývaný také jako „velký třesk“ nebo „Big Bang“ a upravený jednorázový přechod s využitím fáze postupného zrušení známý také pod frází „Phasing-Out“ (NKS, 2006).

Madridský scénář

Prvním krokem je, že euro je zavedeno v bezhotovostní podobě a národní měna se stává podjednotkou eura podle přepočítávacího koeficientu. V přechodném období, které může být dlouhé maximálně tři roky, stále není euro oficiálním platidlem a národní bankovky a mince si ponechávají svoji platnost. Všude se může ale platit jak eurem, tak národní měnou. Stejně tak úvěrové instituce vedou paralelně účty ve dvou měnách. Následně po skončení přechodného období se využívá již jen euro. Tento proces je mnohem delší než zbývající dva a po první zkušenosti s tříletým přechodným obdobím se toto období doporučuje zkrátit na jeden rok. Výhodou je, že se jednotlivé fáze mohou lépe rozplánovat s delším průběhem trvání jako například ražba mincí, předzásobení ekonomiky bankovkami apod. Toto období se v podmínkách, kdy euro již existuje, může snadno změnit na období duální cirkulace národní měny a eura (NKS, 2006).

Velký třesk

V tomto případě se jedná o zavedení eura zároveň jak v bezhotovostní, tak v hotovostní podobě. Přechodné období je tedy 0 časových jednotek. Může být použito různých podpůrných nástrojů, jako je duální označování cen a tak podobně. Česká republika by v případě přijetí eura využila této metody s lehkou úpravou, že hotovostní platby po zavedení eura by mohly probíhat i v českých korunách, ale vracelo by se už jen v eurech. Tento způsob je přehlednější pro všechny zúčastněné subjekty a jedná se také o nejméně nákladnou variantu, avšak s náročnějšími přípravami na organizaci a koordinaci oproti madridskému způsobu (NKS, 2006).

Období postupného zrušení

Období postupného zrušení neboli „Phasing-Out“ je upravená verze scénáře „velkého třesku“ o možnost využívání určitých právních nástrojů i po zavedení eura v národní měně v maximální možné délce jednoho roku. Použití této zásady by mělo být časově i věcně omezeno na určité oblasti jako například fakturace malých podnikatelů a živnostníků. Placení a účtování je však nutné provést vždy v eurech a za přepočtení by odpovídal buď příjemce faktury nebo instituce zajišťující platbu, například banka nebo pošta. Tento scénář dává nejvíce času na přizpůsobení se subjektům ve veřejném a soukromém sektoru, neboť mohou ještě rok po zavedení eura používat staré právní nástroje, jako jsou faktury a účtenky (NKS, 2006).

Tabulka 6: Porovnání scénářů přijetí eura

Operace/užití právního nástroje po vstupu země do eurozóny	Madridský scénář	Big Bang	Phasing Out
Vedení účtu v národní měně	ANO	NE	NE
Provádění bezhotovostních transakcí v národní měně	ANO	NE	NE
Provádění hotovostních plateb v národní měně	ANO	NE*	NE*
Provádění hotovostních plateb v €	NE**	ANO	ANO
Vydávání faktur aj. instrumentů v národní měně (časově omezeno)	ANO	NE	ANO

Zdroj: Volba scénáře zavedení eura 2006, vlastní zpracování

Poznámka: *) s výjimkou období duální cirkulace, **) euro je možné užívat pro hotovostní platby, pokud se na tom dohodnou obě strany kontraktu

O zrušení výjimky ze zavádění eura, kterou doposud má i ČR, rozhoduje Rada EU na základě konvergenčních zpráv o plnění maastrichtských podmínek dané země. Po rozhodnutí o ukončení výjimky včetně stanovení přepočítávacího koeficientu a určení přesného data, kdy vejde v platnost, se daný stát musí řádně připravit na celý proces přechodu (NKS, 2006).

4 Analytická část

4.1.1 Příprava ČR na přijetí eura

Jak již bylo zmíněno, ČR se zavázala přijmout euro. Tento důležitý krok je potřeba pečlivě naplánovat a uvést do praxe. Za tímto účelem byla ustanovena Národní koordinační skupina²⁴, která má za úkol zajištění institucionální, legislativní a technicko-organizační přípravy na zavedení eura, v čele s národním koordinátorem pro zavedení eura tehdy ještě s panem profesorem Oldřichem Dědkem²⁵. Celý proces by zajišťovalo Ministerstvo financí ve spolupráci s Českou národní bankou. Činnost NKS je od roku 2011 utlumena alespoň do té doby, než se stanoví nové datum vstupu do eurozóny. Bylo vytvořeno také 6 pracovních skupin, které mají na starosti různé instituty. ČNB má dohled nad finančním sektorem a spolu s Ministerstvem financí také nad komunikací. To ovládá také veřejné finance a veřejnou správu. O nefinanční sektor a ochranu spotřebitele se stará sekce Ministerstva průmyslu a obchodu. Legislativu hlídá Ministerstvo spravedlnosti, a informatikou a statistikou je pověřené Ministerstvo vnitra (Bydžovská, 2019).

---

²⁴ Ve zkratce NKS.

²⁵ Tato funkce je od roku 2017 neobsazena (MFČR, 2013).

Tabulka 7: Úkoly jednotlivých pracovních skupin²⁶

Národní koordináční skupina	koordinace jednotlivých PS
	příprava odhadů rozpočtových nákladů veřejné správy v tříletém výhledu
	vytvoření metodiky zaokrouhlování a analyzovat dopady
	vytvoření metodiky kontroly připravenosti veřejné správy a vytvářet hodnocení
	sledování a analyzování zkušenosti se zavedením eura Slovinska
	rozvíjení spolupráce a komunikace se zeměmi, které již euro přijaly nebo se chystají
	distribučování informací všemi směry v ČR
	příprava aktualizace národního plánu
PS pro legislativu	analyzování českých právních předpisů a určit rozsah novelizace
	projednání obsahu návrhu Obecného zákona o zavedení eura
	promyšlení úprav místních vyhlášek
PS pro veřejné finance a veřejnou správu	upřesnění termínu a určení zodpovědných institucí
	vytvoření metodiky kontroly připravenosti veřejné správy a vytvářet hodnocení
	provedení rámcové analýzy zaokrouhlování na různá desetinná místa a administrativní náročnost
	rozpracování aspektů zavedení eura v sociální a zdravotní oblasti
PS pro nefinanční sektor a ochranu spotřebitele	vypracování metodiky a návodu přechodu na euro pro podniky
	navržení opatření pro větší důvěru spotřebitelů a omezení rizik zneužití zavádění eura
	analyzování zkušeností ze zemí eurozóny
PS pro finanční sektor	rozpracování technických aspektů přípravy finančního sektoru
	rozvíjení spolupráce s dalšími partnery finančního sektoru
PS pro informatiku a statistiku	příprava metodiky auditu informačních systémů ²⁷
	příprava metodiky pro úpravu a vývoj IS veřejné správy
	příprava návrhů pro úpravy a vývoj IS v soukromém sektoru
PS pro komunikaci	vytvoření web. stránek www.Zavedenieura.cz
	spuštění informační kampaně
	vytvoření komunikačních kanálů a zajištění zpětné vazby

Zdroj: Národní plán zavedení eura v České republice 2007, vlastní zpracování

MF spolu s ČNB vydávají každý rok dokument s názvem Vyhodnocení plnění maastrichtských kritérií a stupně ekonomické sladění s eurozónou, který má sloužit jako

²⁶ V tabulce označovány jako PS.

²⁷ Zkráceně IS.

podpůrný dokument pro vládu ČR při stanovení datumu pro případné přijetí eura, který bude uvedeno ve Strategii přistoupení ČR k eurozóně. Toto vyhodnocení čerpá z každoročně vydávaných analýz sladění ČR s eurozónou. Vláda vypracovala spolu s ČNB v roce 2003 strategii přistoupení ČR k eurozóně, ve kterém uváděla předpokládaný termín vstupu 2009-2010, který se ale nenaplnil. Následně v roce 2007 byla vydána aktualizovaná verze, ve které se žádné datum nestanovuje. Dalším důležitým dokumentem je Národní plán zavedení eura v České republice vytvořený Národní koordinační skupinou a vydaný Ministerstvem financí z roku 2007, který popisuje celý proces přechodu na společnou měnu. Do útlumu NKS byly po dobu tří let vydávány Zprávy o plnění Národního plánu zavedení eura v České republice a každoročně také Zpráva o činnosti Národní koordinační skupiny pro přijetí eura za období leden–prosinec vždy daného roku. Neméně důležitým dokumentem, který ČR musí každoročně předkládat Komisi, s výhledem na tři roky, je Konvergenční program, ve kterém popisuje střednědobé výhledy své rozpočtové strategie. Tento dokument slouží jako nástroj Paktu stability a růstu, který je zmíněn v kapitole 2.3.1. Nejnovější verze je nyní z dubna roku 2019 (Richterová, 2019).

Za účelem lepší informovanosti veřejnosti byly vytvořeny Ministerstvem financí oficiální webové stránky, které se věnují euru s názvem [Zavedenieura.cz](http://zavedenieura.cz)²⁸. Dalšími podpůrnými weby pro českou veřejnost jsou oficiální stránky Evropské komise²⁹ a Evropské centrální banky³⁰, kde lze naleznout podrobné informace ohledně eura i v českém jazyce. Neoficiálními stránkami, které se ale také zabývají tematikou eura, jsou například Euroskop, který je pod hlavičkou Úřadu vlády České republiky (MFČR, 2020; ČNB, 2020; Bydžovská, 2019).

4.1.2 Zavedení eura v ČR

Stěžejním dokumentem pro přijetí eura v České republice je Národní plán zavedení eura v České republice, který obsahuje jednotlivé kroky a podrobný popis procesu včetně časového harmonogramu ve všech sektorech, a je určený pro všechny subjekty české ekonomiky i pro veřejnost.

Jedním z nejdůležitějších rozhodnutí je, jaký přechod k euru se zvolí. Na základě analýz a různých doporučení byl v ČR vybrán přechod tzv. Velkého třesku, kdy se zároveň zavádí

---

²⁸ www.zavedenieura.cz.

²⁹ www.ec.europa.eu.

³⁰ www.ecb.europa.eu.

hotovostní a bezhotovostní euro v jeden moment, což by mělo zamezit nadbytečným nákladům, například při vedení účtů paralelně jak v Kč, tak i v eurech. Tento scénář je rozdělen do 5 časových fází (MFČR, 2007).

1. **Předpřípravná fáze** = před rozhodnutím o zrušení výjimky: stále se používá česká koruna, zatím probíhají jen technické přípravy na euro.
2. **Přípravná fáze** = po rozhodnutí o zrušení výjimky: platby v českých korunách, duální uvádění cen³¹, délka fáze cca půl roku.
3. **Období duální cirkulace:** bezhotovostní platby jen v eurech, hotovostní v eurech i korunách, kdy je tato měna postupně stahována z oběhu, vydávání hotovosti nazpět jen v eurech, délka fáze cca 2 týdny.
4. **Období po duální cirkulaci a před koncem duálního označování cen:** transakce už jen v eurech, stále probíhá duální označování cen.
5. **Závěrečná fáze:** ukončení povinného uvádění duálních cen.

Schéma 2: Scénář zavedení eura v ČR

Zdroj: Národní plán zavedení eura v České republice 2007, 2020

Nezapomíná se ani na problematiku zaokrouhlování, která je v dokumentu podrobně popsána. Aby se předcházelo negativnímu fenoménu vnímané inflace, bude probíhat pečlivé sledování cen duálního označení. Tím by se mělo předcházet subjektivně vnímané inflaci, která byla zpozorována ve většině zemích po přijetí eura například i na Slovensku. Překvapivě velmi málo se dokument věnuje kapitole nákladů, kdy je jen okrajově zmíněno,

³¹ Přibližně půl roku před vstupem do eurozóny musí být stanoven šestimístný přepočítávací koeficient fixního kurzu EUR/CZK.

že veškeré náklady jak v soukromé, tak státní sféře si podniky hradí sami. Je pouze řečeno, že budou včas poskytnuty informace pro příchod na euro, tak aby se minimalizovaly náklady, což se může zdát jako nedostatečné rozebrání tohoto podstatného tématu, jelikož náklady spojené s přechodem na euro jsou vnímané jako jeden z důležitých negativních faktorů. Naopak je zde uvedeno, že žádné tyto náklady nebudou kompenzovány z veřejných zdrojů.

Další možností, jak rozdělit plán přijetí eura, je podle vstupu do mechanismu ERM II. Vstup do tohoto mechanismu je dobrovolný, proto je pouze na České republice, kdy zahájí tento proces. Trvání v ERM II musí být alespoň po dobu dvou let, než země může přijmout euro (MFČR, 2007).

- 1. Etapa** = do vstupu ERM II: přístupové procedury do mechanismu směnných kurzů s orgány EU.
- 2. Etapa** = od vstupu do ERM II až do rozhodnutí přijetí do eurozóny: probíhají komunikační kampaně, legislativní změny, úpravy informačních systémů apod. V závěru vydá Evropská komise a ECB hodnotící zprávu konvergence, dojde k pozitivnímu hodnocení připravenosti ČR orgány EU, Evropská komise doporučí Radě EU zrušení výjimky přijetí eura v ČR a následně Rada EU rozhodne o zrušení výjimky.
- 3. Etapa** = od zrušení výjimky po den vstupu do eurozóny: jedná se především o technické přípravy jako je výroba mincí a bankovek, předzásobení bank a maloobchodů hotovostí, aplikace duálního označování cen, zajištění konverze bankomatů, zvýšení komunikace směrem ke spotřebitelům.
- 4. Etapa** = po vstupu do eurozóny: stahování národní měny, sledování cenového vývoje a zabraňování zneužívání navyšování cen, prohlubování komunikace se zavedením eura.

Finanční sektor

Žádné přípravy se nesmí podcenit, především ne ty v bankovníctví a finančním sektoru. Proto je připravena řada úkolů, které má finanční sektor na starost. Mezi nejdůležitější úkoly je příprava, výroba a distribuce bankovek a mincí. V Národním plánu o zavedení eura v ČR se píše o zápůjčce bankovek z některé Národní centrální banky v Eurosystemu na základě uzavření partnerské smlouvy. K jejich převozu bude moci dojít až po oficiálním zrušení výjimky na zavedení eura. Bankovky budou následně spláceny

produkcí, kterou bude mít na starost ČNB v následujících letech po zavedení eura. U mincí je situace náročnější tím, že každá země má právo vytvořit si svou národní neboli rubovou stranu mince, takže je zde proces přípravy a návrhu mincí. Ten se musí zahájit již tři roky před uvažovaným termínem přijetí eura, ale výroba může být zahájena nejdříve po zrušení výjimky na zavedení eura, což znamená půl roku před vydáním do oběhu. Výroba a dodávka mincí je rozdělena do několika kroků. Nejprve se musí vybrat námět a výtvarný návrh národní strany euromince. Mechanismus výběru má na starost bankovní rada ČNB, která vybere několik finálních variant, mezi kterými se bude rozhodovat. Na základě veřejných zakázek budou vybráni výrobci euromincí³². Ti vyrobí razidla a zkušební množství euromincí. O velikosti zakázek pro jednotlivé výroby rozhodne ČNB na základě objemu emisí schválených Evropskou centrální bankou. Konečným krokem je výroba euromincí a jejich doprava do ČR a distribuce do bank³³, která proběhne 3 měsíce před stanoveným termínem přechodu na euro a následně i do nefinančních sektorů³⁴ měsíc před zavedením. Avšak to neplatí pro veřejnost, ta se může předzásobit sama formou nákupu eurobankovek a euromincí jiných států. Během dvou týdnů od data přijetí eura bude ještě probíhat duální oběh bankovek a mincí, který byl již stručně popsán v teoretické části. Výměnu hotovosti bude zprostředkovávat ČNB nejméně 6 měsíců. Nejvhodnějším způsobem, jak peníze směnit pro spotřebitele, je uložit peníze na účet k jakékoli bance a po zavedení eura si již vybrat hotovost v eurech. Po uplynutí 6 měsíců to bude možné již jen u ČNB. Výměna bankovek bude možná po dobu nejméně desetiletí, zatímco u mincí pouze 5 let. Samotný proces stahování oběživa bude náročný nejen logisticky, ale i bezpečnostně, proto bude požádána podpora i ostatních vládních složek jako je policie ČR a armáda. Likvidaci budou provádět pobočky ČNB spolu s kontrolou množství staženého z oběhu. Mince budou zničeny na zabezpečených pracovištích. Aby nedocházelo k šíření padělků, bude veřejnosti komunikována pravost bankovek a jejich bezpečnostní prvky. Mimo hotovostní výměny bude probíhat i bezhotovostní převod. Všechny účty, dluhopisy, cenné papíry apod. budou převedeny bez jakýchkoli poplatků na eura, podle přepočítávacího koeficientu (MFČR, 2007).

---

³² Kvůli velkému objemu euromincí bude vybráno více mincoven.

³³ Nazýváno jako frontloading.

³⁴ Označuje se také pod pojmem subfrontloading.

Legislativa

Pro přijetí eura je nejprve nutné sladit legislativní úpravy v českém právním řádu s Evropskou unií. Obsahem konvergenčních zpráv je i posudek slučitelnosti právních řádů. Je nutné integrovat národní centrální banky do Evropského systému centrálních bank. Jedná se především o převedení rozhodovacích pravomocí z ČNB na ECB v oblasti měnové politiky, správy devizových rezerv, podpory platebních systémů, peněžní oběh a jiné. Z ČNB se tak stane výkonná složka, která bude realizovat pokyny od Evropské centrální banky, ale některé národní úkony jako je dohled nad finančním trhem zůstanou v rukou České národní banky (MFČR, 2007).

Podrobný přehled časových sousledností zavádění eura se nachází v příloze

4.1.3 Plnění maastrichtský kritérií

V původním dokumentu Strategii přistoupení České republiky k eurozóně z roku 2003 se psalo o možném přijetí eura v roce 2009-2010. Je zde definováno dosavadní plnění maastrichtských kritérií a v druhé části jsou popsány možné dopady na českou ekonomiku po vstupu do eurozóny a na závěr jsou uděleny rady, jaké kroky by měla Česká republika podstoupit, aby byla připravena euro přijmout. V roce 2007 byl tento dokument aktualizován a v něm nové datum vstupu nebylo stanoveno. Dokument má celkem 44 bodů, přičemž první část o hodnocení plnění maastrichtských podmínek je aktuálněji popsána v každoroční zprávě od ČNB a MFČR (ČNB, MFČR, 2007).

Každý rok Česká národní banka vydává ve spolupráci s Ministerstvem financí České republiky dokument s názvem Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou. Zatím je ale nejaktuálnější vydaná verze z prosince roku 2018. Tento dokument má také tři části, přičemž v první sekci se píše o plnění konvergenčních podmínek, druhá hovoří o aktuální ekonomické připravenosti ČR na vstup do eurozóny a třetí se zabývá aktuálním děním a v eurozóně. Podkladem pro druhou část tohoto dokumentu je každoročně vydávaná analýza s názvem Analýzy ekonomické sladění České republiky s eurozónou Českou národní bankou, zatímco nejaktuálnější je již z prosince roku 2019 (MFČR, 2018).

4.1.3.1 Kritérium cenové stability

U inflačního kritéria se porovnávají hodnoty České republiky se třemi zeměmi EU s nejlepšími výsledky v oblasti cenové stability, které nesmí být o více než 1,5procentního bodu vyšší.

Tabulka 8: Plnění kritéria cenové stability za roky 2009-2019

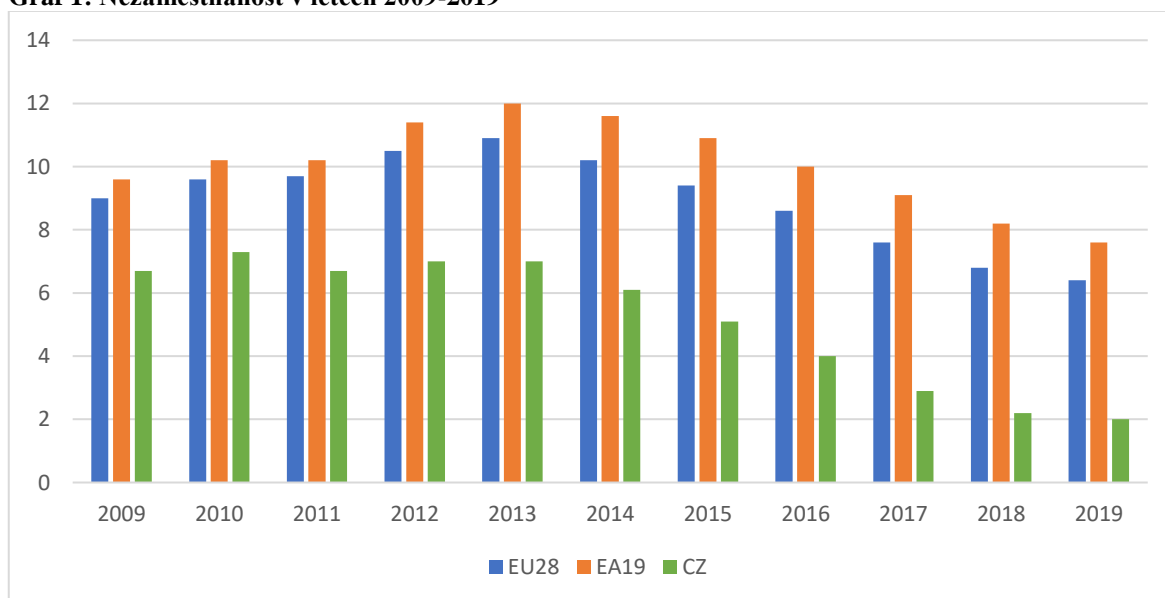
Hodnoty inflace/Roky	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Průměr 3 nejnižších inflací	0	0,9	1,6	1,6	0,3	-0,2	-0,9	-0,8	0,6	0,8 ^P	1,1 ^P
Referenční hodnota	1,5	2,4	3,1	3,1	1,8	1,3	0,6	0,7	2,1	2,3 ^P	2,6 ^P
Česká republika	0,6	1,2	2,1	3,5	1,4	0,4	0,3	0,6	2,4	2,1 ^P	2,2 ^P

Zdroj: Zavedenieura.cz, Eurostat. Vlastní výpočet a zpracování

Poznámka: údaje označené horním indexem ^P znamenají predikované hodnoty z dokumentu Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou, publikovaného v roce 2018.

Jelikož byl dokument vydán v roce 2018, byla již zjištěná data uvedena jen do roku 2017 a na další roky byla predikována. Lze vidět, že v letech 2017 toto kritérium ČR nespĺňovala. Což bylo odůvodněno především nízkou referenční hodnotou. Inflace v ČR byla odrazem především dlouhotrvajícího růstu ekonomiky a rekordně nízkou nezaměstnaností zobrazenou na grafu č.1, která trvala i nadále. Další příčinou byl panující převis nabídky práce nad poptávkou, což mělo za následek růst mezd a vyšší spotřebu domácností. Na inflaci se podílel i růst cen potravin.

Graf 1: Nezaměstnanost v letech 2009-2019

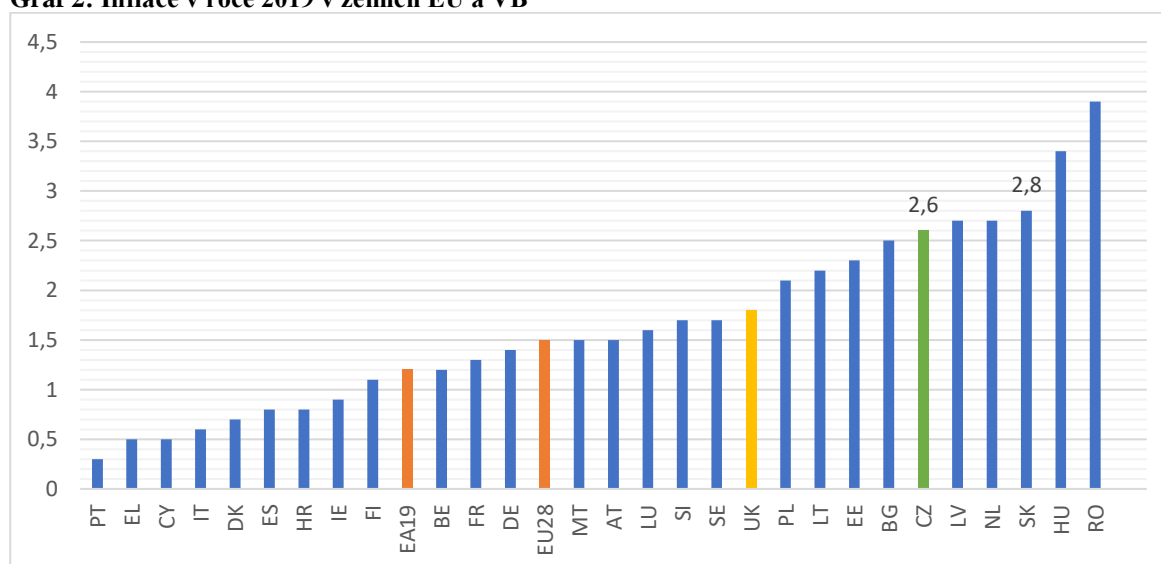

Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování

Predikované hodnoty inflace pro rok 2018 se téměř shodovaly s realitou, avšak pro rok 2019 se lišily. V roce 2019 se očekávala inflace v ČR s 2,2 procentními body, ale ve skutečnosti byla 2,6 %, takže by se těsně vešla do pásma pro toleranci splnění. Avšak referenční hodnota byla ve skutečnosti nižší, a to konkrétně 1,9 % namísto 2,6 %, což znamenalo, že ČR tuto inflační podmínku nesplnila o 0,7 procentní bodů, přestože se hovořilo naopak o narůstající rezervě pro splnění těchto podmínek díky obnovenému zpevňování české koruny a inflačních tlaků ve spojení se zvyšováním úrokových sazeb. V porovnání s ostatními zeměmi EU se České republice nedaří zrovna nejlépe, jelikož má šestou nejhorší hodnotu míry inflace za rok 2019 (MFČR, 2018; Eurostat, 2020).

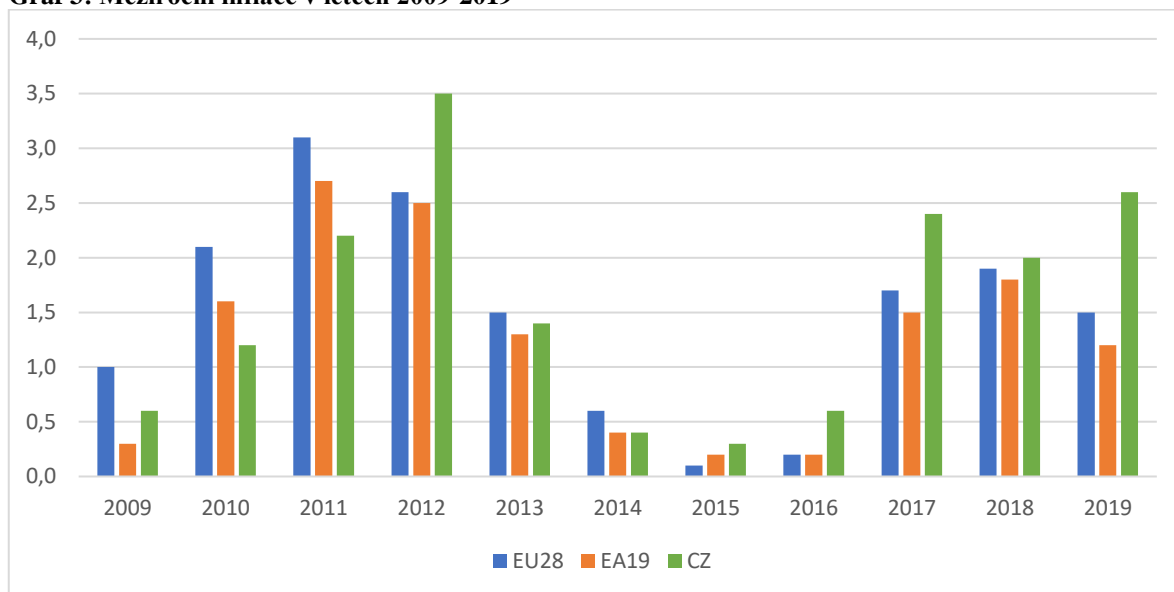
Graf 2: Inflace v roce 2019 v zemích EU a VB

Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování

Stanovený inflační cíl Českou národní bankou 2 % meziroční inflace se od roku 2017 daří plnit. Tento cíl stanovila ČNB od roku 2010 po vzoru ECB a zemí také mimo eurozónu s tím, že by se skutečná inflace neměla vychýlit o více jak 1 procentní bod. Níže lze vidět srovnání meziroční inflace se zeměmi Evropské unie a Eurozóny v průběhu deseti let.

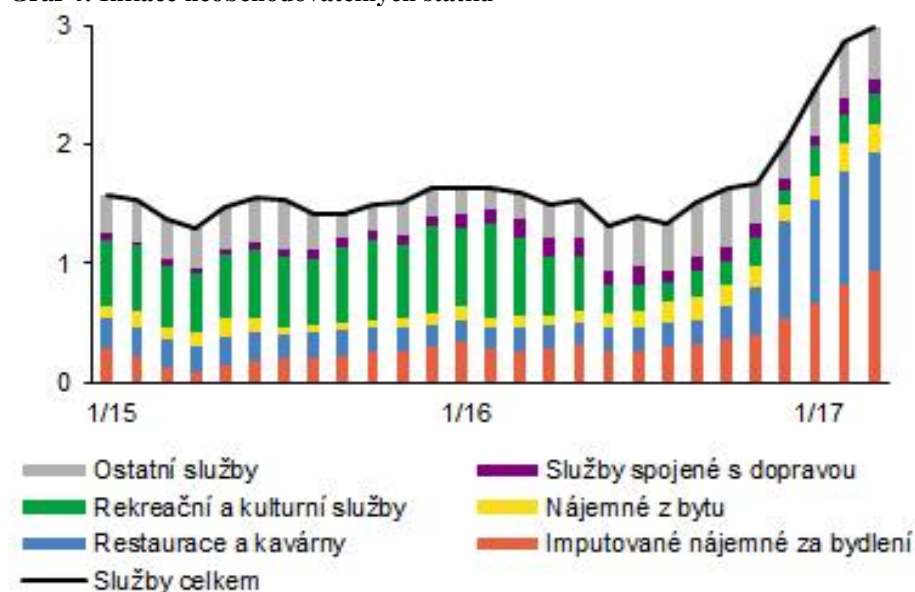
Graf 3: Meziroční inflace v letech 2009-2019

Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování

Velký rozdíl lze pozorovat mezi rokem 2016 a 2017, který byl zapříčiněn hlavně růstem cen v neobchodovatelných statcích. Jednalo se o zdražování cen v restauračních zařízeních, které zdražovaly jako důsledek zavádění elektronické evidence tržeb³⁵. Další příčinou bylo rychle rostoucí nájemné, které bylo následkem enormního zdražování nemovitostí. Tyto příčiny jsou znázorněny na grafu níže.

Graf 4: Inflace neobchodovatelných statků

Zdroj: ČNB, autoři: Kamila Kulhová a spol.

³⁵ Ve zkratce EET.

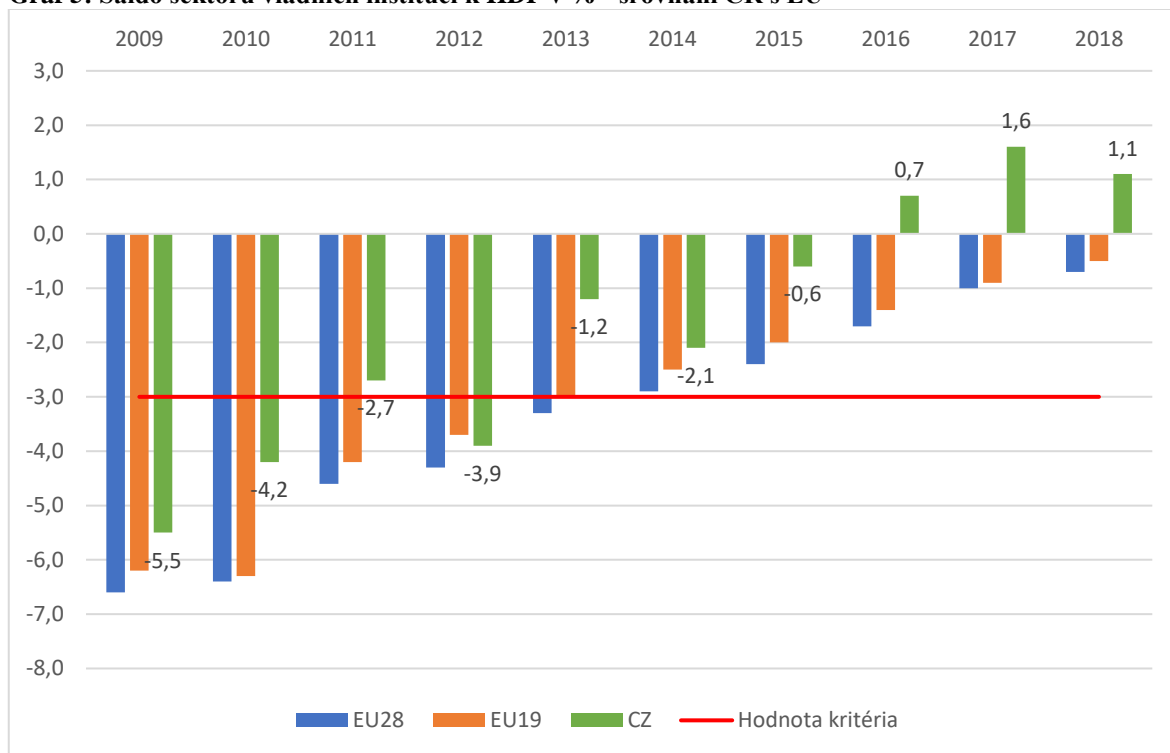
K vysokému nárůstu cen v restauracích a kavárnách došlo i přes snížení DPH u stravovacích zařízení v roce 2016 ze základní sazby DPH 21 % na 15 %. Zvyšování cen bylo nejspíše projevem začlenění nákladů na zprovoznění EET a také na zvyšování mezd zaměstnancům, které představovalo zvýšení personálních nákladů. Dalším vysvětlením je i růst cen potravin, který se projevil na zdražování připravovaných pokrmů. Druhý z faktorů zvyšování imputovaného nájemného, které je následkem rostoucích cen nových bytů, se rapidně zvýšil z 8 % na 16,3 % pro mimopražské regiony a v Praze dokonce na 27 %. Toto byly jedny z nejdůležitějších faktorů, které se projevily na zvýšení inflace v roce 2016 z 0,6 % na 2,4 % v roce 2017 (Kulhavá, 2017).

Závěr: Přestože ČR patří mezi státy s vyšší inflací, v posledních 10 letech, až na výjimku v roce 2012 a 2017, splňovala inflační kritérium. Pro rok 2019 bylo kritérium plněno, a pokud českou ekonomiku nezasáhnou neočekávané události, měla by ČR toto kritérium plnit i v dalších letech.

4.1.3.2 Kritérium stavu veřejných financí

Aby bylo toto kritérium naplněno, vládní deficit by neměl překročit 3 % HDP a zároveň dluh vládních institucí nesmí překročit 60 % HDP.

Graf 5: Saldo sektoru vládních institucí k HDP v % - srovnání ČR s EU

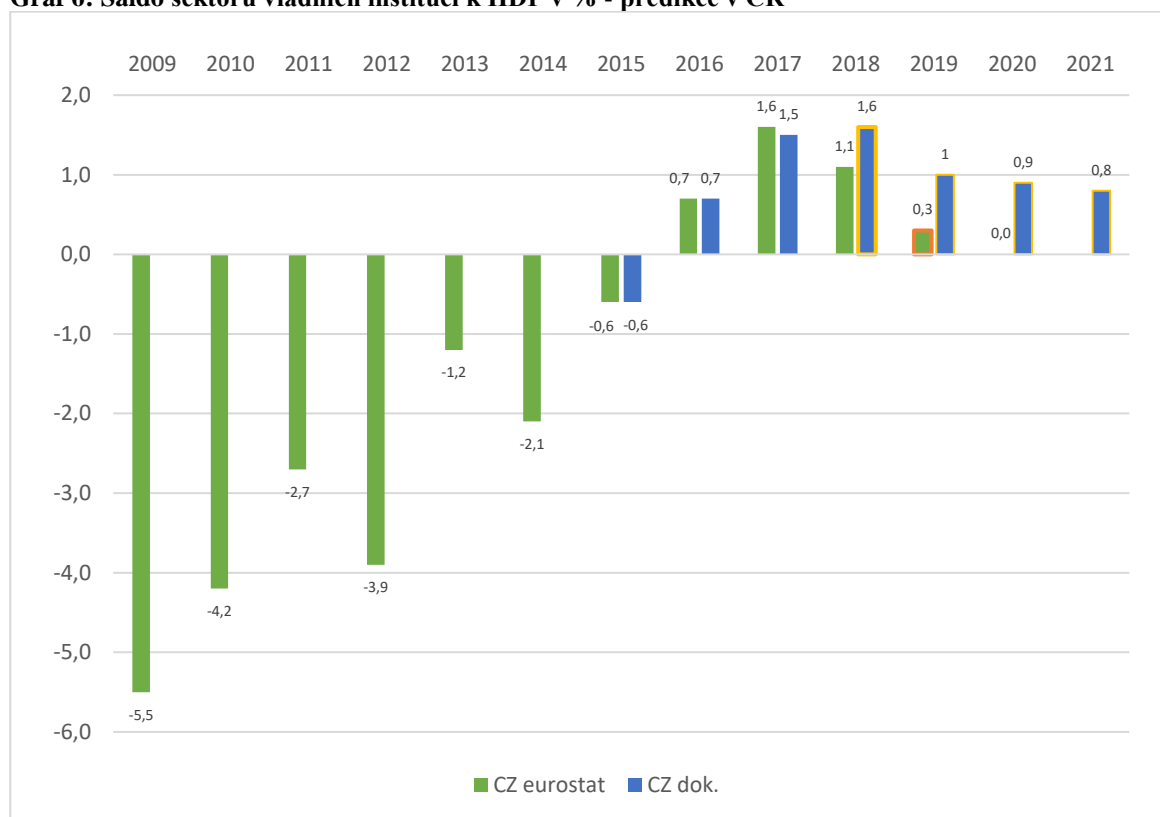

Zdroj: Eurostat a ČSÚ, vlastní zpracování

Dlouhá léta ČR hospodařila se záporným schodkem sektoru vládních institucí. Až rok 2016 tuto situaci prolomil svým přebytkem, a to ve výši 0,7 % HDP, který pokračoval i nadále. Tabulka uvedená výše, opět porovnává hodnoty České republiky s členskými státy Evropské unie a eurozóny. Data jsou jak na českém statistickém úřadě, tak i na Eurostatu zveřejněna zatím jen do roku 2018. Za rok 2019 a 2020 jsou zveřejněny již nově aktualizované predikce MFČR vydané začátkem roku 2020, které i nadále v roce 2019 vypovídají o přebytku na rozdíl od roku 2020, kde má být deficit nulový. Jedná se o aktualizovanou předpověď. V té původní se psalo o hodnotách 0,3 % z HDP za rok 2019 a za rok 2020 0,1 % z HDP. Lze vidět, že si ČR oproti zemím EU vede velmi dobře. K přebytkovému hospodaření přispělo nejpravděpodobněji hospodaření místních rozpočtů a zdravotních pojišťoven (MFČR, 2020; Musil, 2019).

V dokumentu Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou se predikovalo na roky 2018,2019, 2020 a dokonce i 2021. V letech 2018, 2019 a 2020 byly hodnoty odhadnuty jako vyšší saldo státního rozpočtu, než se o nich psalo v Makroekonomické predikci ČR.

Graf 6: Saldo sektoru vládních institucí k HDP v % - predikce v ČR

Zdroj: zelené sloupce: 2009-2018 Eurostat, 2011-2020 Makroekonomická predikce České republiky, modré sloupce: V dokumentu Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou, vlastní zpracování^{36, 37}.

MFČR v dokumentu o plnění maastrichtských kritérií píše o přebytku 1,6 % v roce 2018 a minimálně v dalších třech letech by se měl přebytek pohybovat okolo stanoveného cíle 1procentního bodu k HDP a tím vytvářet finanční rezervy. Reálná hodnota salda byla ale o 0,5procentního bodu nižší. Přebytek má být zapříčiněn především růstem daní, jak daně z přidaného hodnoty, tak i daně z příjmu fyzických osob a příspěvků na sociální

³⁶ Žlutě orámované sloupce značí predikované hodnoty.

³⁷ Oranžově ohraničená hodnota v roce 2019 je odhad MFČR a hodnota na rok 2020 je predikovaná.

zabezpečení. Růst výdajů je přikládán mzdám zaměstnanců a zvyšováním běžných nákladů, ale i investičních nákladů. Předpokládá se také nárůst úroku z dluhu sektoru vládních institucí, vyplývající z celkové situace na finančních trzích a zvyšování úroků (MFČR, 2018).

Vzhledem k důležitosti tohoto makroekonomického cíle se stanovují i různě dlouhodobé cíle k plnění tohoto kritéria. Ten se nyní pohybuje okolo 1 % HDP, ale po vstupu do eurozóny se píše o jeho možném zpřísnění na 0,5 % HDP.

V makroekonomické predikci se hovoří o rozpočtovém přebytku 0,3 % HDP v roce 2019, což představuje oproti roku 2018 fiskální expanzi o 0,8procentního bodu. Následující rok se předpokládá, že bude saldo naprosto vyrovnané. Rok 2019 byl zakončen se státním rozpočtem v národní hotovostní metodice s přebytkem 28,5 mld. Kč³⁸, což je o 11,5 mld. Kč lepší výsledek, než bylo původně rozpočtováno a řadí se tím mezi jeden z nejlepších výsledků novodobé historie ČR. Zásahy příspěvků z rozpočtu EU tuto situaci výrazně neovlivnily. Výdaje z těchto mechanismů převýšily o 0,8 mld. Kč příjmy. Přebytek bez příspěvků EU na očištěné hospodaření příjmové i výdajové straně skončil tedy 27,7 mld. Kč (MFČR, 2018).

Příjmy státního rozpočtu v hotovostním pojetí se zvýšily o 74 mld. Kč, odpovídající 6 % a na úrovni veřejných rozpočtů dokonce o necelých 94 mld. Kč (6,1 %). Nejvyšší meziroční růst byl ale zpozorován u příjmů z daní fyzických osob, a to o neuvěřitelných 12,3 %, které stoupaly ruku v ruce s růstem mezd. Faktor zvyšování mezd se projevil i v nárůstu inkasa sociálního pojištění o 7,5 %. Zvýšení o 5 % vykazovala daň z příjmu právnických osob a daň z DPH se zvýšila o 4,4 %. Celkové výdaje státního rozpočtu se zvýšily o téměř 20 %, přičemž největší růst výdajové položky nalezneme u vládních investičních nákupů. Z kapitálových výdajů jsou národní investice skoro 51 %, což odpovídá 70,8 mld. Kč, a zbývající investice byly realizovány do společných programů EU a ČR včetně společné zemědělské politiky. Zvyšovaly se také sociální dávky o 8,2 %, které byly projevem zvyšování důchodů. Hospodaření místních rozpočtů s kladným saldem se v listopadu 2019 meziročně téměř zdvojnásobilo na 41,2 mld. Kč, což má velký podíl na celkovém výsledku hospodaření sektoru vládních institucí. Toto kladné saldo může být zapříčiněno především vysokou dynamikou příjmů jak daňových, tak transferových, jenž odcházely ze státní

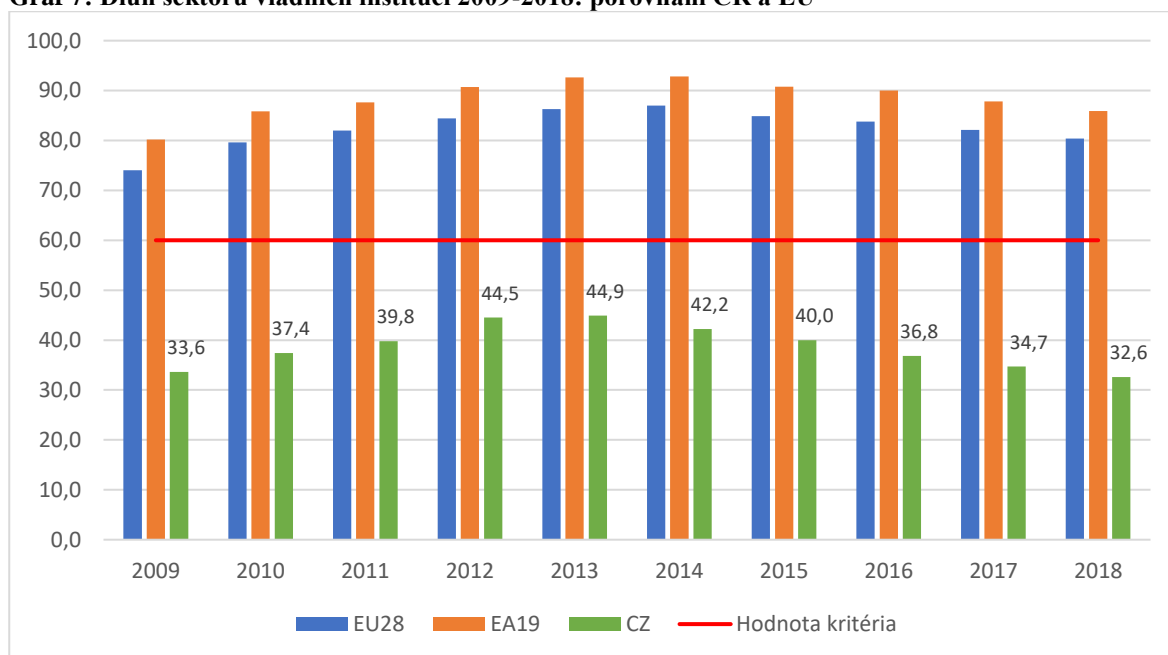
---

³⁸ Celkové příjmy státního rozpočtu dosáhly 1 523,2 mld. Kč a výdaje 1 551,7 mld. Kč.

pokladny. Další příčinou tohoto dobrého výsledku je hotovostní přebytek 13,3 mld. Kč zdravotních pojišťoven, což odpovídá zvýšení o 1 mld. Kč oproti předchozímu roku. To je způsobeno rychlejším růstem příjmu z pojistného (Žurovec, 2020).

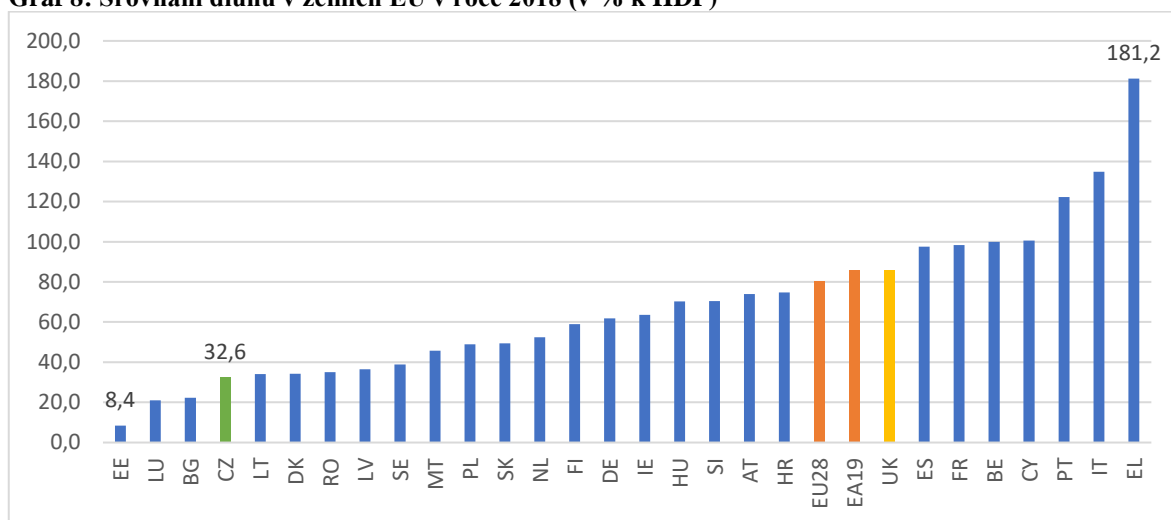
Co se týká druhé podmínky pro splnění kritéria stavu veřejných financí, s jejím plněním nemá Česká republika žádné potíže na rozdíl od údajů za celou Evropskou unii a eurozónu.

Graf 7: Dluh sektoru vládních institucí 2009-2018: porovnání ČR a EU

Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování

Lze zpozorovat, že po krizi, která propukla v roce 2009, se vládní dluh ČR zvyšoval a svého maxima dosáhl v roce 2013, kdy tvořil 44,9 % HDP. Od té doby ale klesá, a to zejména díky přebytkovému hospodaření sektoru vládních institucí a příznivé situaci na finančních trzích. Pokud by i následně byly takto příznivé podmínky, předpokládá se, že v roce 2021 by se státní dluh mohl snížit až na 30 % HDP. To vytváří dostatečný prostor pro plnění maastrichtské podmínky, že dluh nesmí převyšovat 60 % HDP i za případu mírných nepříznivých podmínek. Jedním z rizik pro nenaplnění predikovaných hodnot mohou být negativní dopady stárnutí populace (MFČR, 2018).

Graf 8: Srovnání dluhu v zemích EU v roce 2018 (v % k HDP)

Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování

Graf výše znázorňuje porovnání dluhu sektoru vládních institucí zemí EU. Bohužel data za rok 2019 nebyla doposud k dispozici, proto bylo využito starších dat za rok 2018. Lze ale vyčíst, že Česká republika vykazuje jedny z nejlepších výsledků.

V dokumentu plnění konvergenčních podmínek jsou vypsány predikce na rok 2018 a 2019 a dokonce i výhledy na rok 2020 a 2021. V nejaktuálnějších podkladech makroekonomické predikce se odhaduje dluh na rok 2019, a to konkrétně 31,2 % k HDP, viz. tabulka níže.

Tabulka 9: Odhady dluhů veřejných financí k HDP v %

Dokument / Rok	2018	2019	2020	2021
Vyhodnocení plnění kritérií	33,0 ^P	31,9 ^P	30,9 ^V	30,0 ^V
Makroekonomické predikce		31,2 ^O	30,5 ^P	

Zdroj: dokumenty MFČR 2019, vlastní zpracování

Poznámka: horní index ^P znamená predikci, index ^V výhled a index ^O odhad.

Finální výsledky dluhu veřejných financí k HDP za rok 2019 zatím nejsou zveřejněny, ale očekává se další pokles, který bude trvat minimálně do roku 2021.

Závěr: Výsledkem je, že Česká republika bude i nadále plnit toto kritérium nejen pro rok 2019, a to i podle publikovaných střednědobých rozpočtových cílů hospodaření veřejných financí ČR, které předkládá Komisi. Avšak za předpokladu podmínky ceteris paribus.

4.1.3.3 Kritérium konvergence úrokových sazeb

Toto kritérium je opět vázáno na výsledky tří zemí s nejlepší cenovou stabilitou s tím, že nesmí být překročena hranice 2procentních bodů průměru výnosů z dluhopisů s průměrnou zbytkovou splatností 10 let, popřípadě srovnatelných cenných papírů opět z průměru tří zemí s nejnižší inflací. Česká republika nemá dlouhodobě problémy plnit toto kritérium, jak lze také vyčíst v tabulce níže.

Tabulka 10: Vývoj úrokových sazeb 2009-2019 v %

Země/Roky	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Průměr 3 zemí EU ³⁹	3,9	4	3,3	3,1	4,4	1,8	1,8	2,1	1,3	2	2,1	1,2 ^v	2,1 ^v
Referenční hodnota	5,9	6	5,3	5,1	6,4	3,8	3,8	4,1	3,3	4	4,1	3,2 ^v	4,1 ^v
CZ	4,8	3,9	3,7	2,8	2,1	1,6	0,6	0,4	1,0	2,0	2,6	3 ^v	3,3 ^v

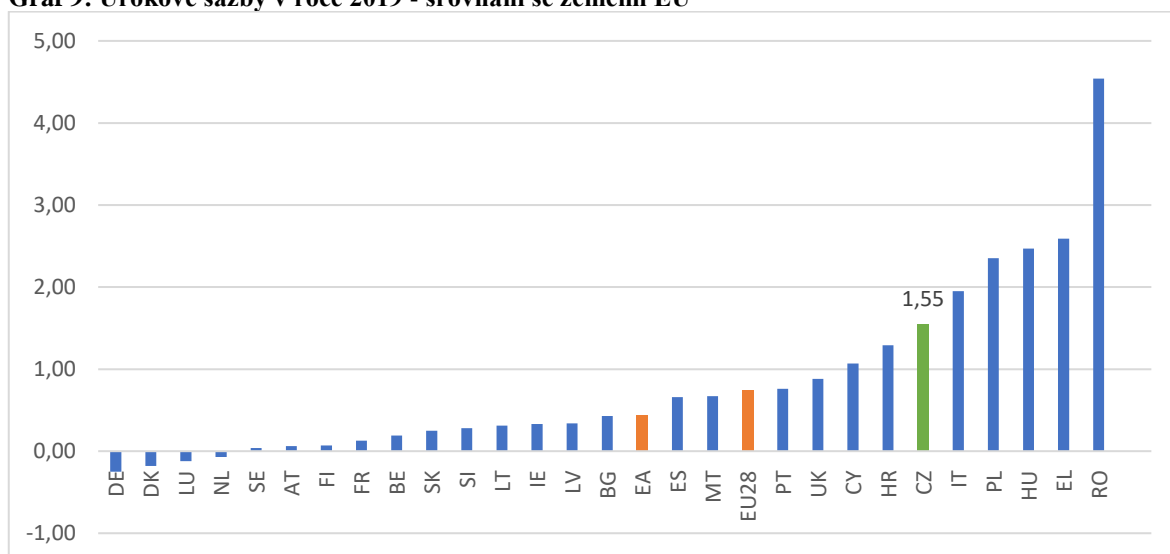
Zdroj: Eurostat a Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou 2018, vlastní výpočet a zpracování

Poznámka: horní index ^v značí výhledový údaj

Za poslední dekádu vždy ČR toto kritérium splňovala. Nejlépe na tom byla v roce 2016, kdy byl rozdíl hodnoty ČR a referenčního kritéria dokonce 3,8 %. Důvodem takto dobrých výsledků plnění je důvěryhodná fiskální politika a celková finanční a makroekonomická stabilita ČR, která přináší bezproblémové upisování státních dluhopisů. V dokumentu Makroekonomické predikce České republiky se píše o ustálení hodnoty za rok 1,4 % a v roce 2021 na 1,2 %. Rozdíl mezi touto predikcí ze začátku roku 2020 a dokumentem, kde jsou tabulkové hodnoty pouze výhledové, je především dlouhodobá předpověď, která je téměř o dva roky delší, tudíž nelze aby byla tak přesná a nedokáže zahrnout mnohé události, které se odehrály (MFČR, 2018).

³⁹ S nejnižší inflací.

Graf 9: Úrokové sazby v roce 2019 - srovnání se zeměmi EU

Zdroj: Eurostat, vlastní výpočet referenční hodnoty a zpracování

Poznámka: Za Estonsko nejsou k dispozici data.

Ve srovnání s ostatními zeměmi EU, ČR vykazuje spíše horší výsledky, přestože kritérium stále plní. Z grafu lze vidět, že některé evropské země dokonce zavedly záporné úrokové sazby. Jednou z prvních zemí, která tato sazby zavedla, bylo Dánsko. Není tomu dlouho a přidalo se i Německo, Lucembursko a Nizozemsko. Česká republika se k zavádění záporných úrokových sazeb prozatím nepřiklání⁴⁰. Překvapivě nejvyšší úrokovou sazbu nemá Řecko, jako tomu bylo v předešlých letech, ale Rumunsko (Miler, 2019).

Závěr: Kritérium konvergence úrokových sazeb je plněno dlouhodobě bez problémů a totéž platilo pro rok 2019. V případě plynulého chodu ekonomiky, bez šoků, by tato podmínka měla být plněna i v budoucnu.

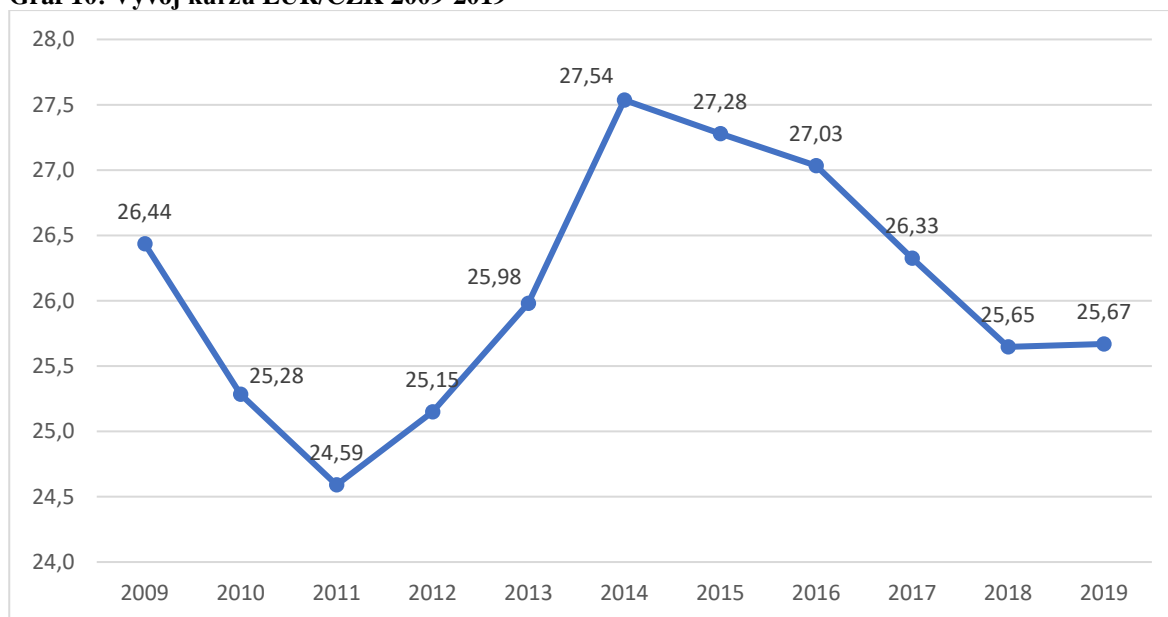
4.1.3.4 Kritérium účasti v mechanismu směnných kurzů

Posledním a pro ČR jedním z nejdůležitějších kritérií je povinné, minimálně dvouleté, setrvání v mechanismu směnných kurzů ERM II, kdy se kurz EUR/CZK musí pohybovat ve flukтуаčním rozpětí +/- 15 % bez devalvace centrální parity a nadměrných tlaků na kurz. Výsledky plnění tohoto kritéria jsou ale pouze hypotetické, jelikož kurzové kritérium je stanovené až po vstupu do ERM II podle aktuálního kurzu, u kterého se následně

⁴⁰ Vzhledem k aktuálnímu dění, kdy se po novém roce 2020 vyskytly problémy s šířením koronavirové infekce, vláda nejspíš zavede bez úrokové půjčky podnikům, na které měl tento virus ekonomické dopady.

sleduje jeho vývoj a pohyb ve flukтуаčním pásmu. Proto se používají například průměrné hodnoty za předešlé roky⁴¹. Někteří analytici v eurošetření se rozhodli predikovat možný přepočítávací koeficient kurzu, který by podle nich měl představovat překvapivě nízkou hodnotu 23,5 EUR/CZK a který zároveň určuje průměrnou hodnotu konverzí poměrů. Rozmezí tohoto konverzního poměru se má pohybovat od 22,00 až do 24,50 EUR/CZK (Vejmělek, 2019; MFČR, 2018; Dědek, 2017).

Graf 10: Vývoj kurzu EUR/CZK 2009-2019

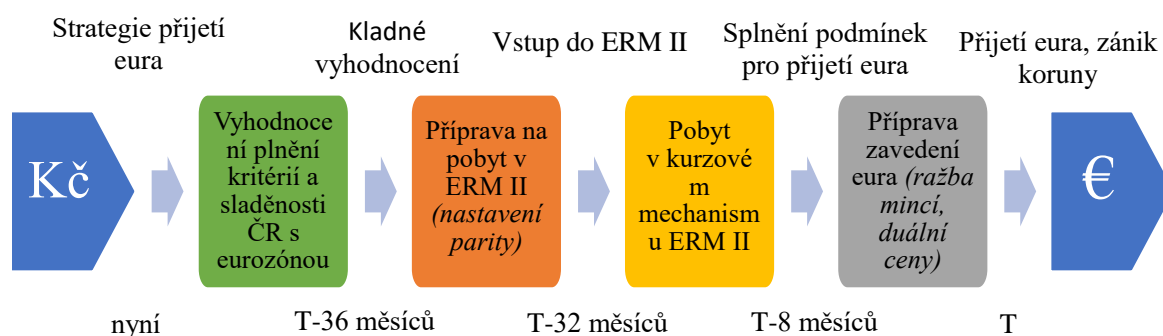
Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování

Z výše přiloženého grafu lze vyčíst, že se kurz české koruny vůči euru za období 10 let pohyboval s nejnižší hodnotou 24,59 za euro a nejvyšší 27,54, což je malý výkyv okolo 3 Kč, kterým by zaručeně Česká republika splňovala pohyb ve flukтуаčním pásmu +/- 15 %. V roce 2014 začalo 4leté posilování kurzu a od roku 2018 se kurz poměrně ustálil na zaokrouhlených hodnotách 25,7 EUR/CZK. Je důležité zmínit, že v roce 2017 Česká národní banka ukončila stanovený kurzový závazek. Předpokládá se další posilování koruny, která by v prvním čtvrtletí za rok 2020 mohla dosahovat hodnoty 25,5 EUR/CZK a roční průměr pak 25,4 EUR/CZK, což je v souladu s modelovými odhady rovnovážného vývoje kurzu. Na rok 2021 se predikuje kurz 25,1 EUR/CZK, který i následně projevuje posilující kurz české koruny vůči euru. Jedním z důvodů posilování může být zvyšující se důvěra

⁴¹ V dokumentu Vyhodnocení plnění Maastrichtských konvergenčních kritérií z roku prosince 2018 se srovnává s hodnotou kurzu za první čtvrtletí v roce 2016.

mezinárodních investorů k české koruně i snižování globálních rizik. Lehké oslabení kurzu po začátku roku 2018 může být zapříčiněno změnou sentimentu na světových devizových trzích a s tím souvisejícím odlivem krátkodobého kapitálu z rozvíjejících se trhů, které postihlo i ČR. Délka setrvání v ERM II byla stanovena na nejkratší možnou dobu dva roky podle Strategie přistoupení ČR k eurozóně z roku 2003 i dle její aktualizace vydané o 4 roky později. Po uplynutí této doby se hodnotí konvergenční podmínky a začíná příprava na přijetí eura. Vstup do mechanismu by měl probíhat v dobrém ekonomickém zázemí ČR a finanční stabilitě na světových trzích. Na žádost Bulharska o vstup do ERM II a do bankovní unie navazuje politické prohlášení ministrů financí států eurozóny, Evropské centrální banky, zástupců ministra financí Dánska a guvernéra dánské centrální banky, které bude povinné i v případě dalších kandidátských zemí na základě principu rovného zacházení. Tento proces muselo zopakovat i Chorvatsko (MFČR, 2018; MFČR, 2020).

Schéma 3: Časová posloupnost přijetí eura vzhledem k ERM II

Zdroj: Vyhodnocení plnění maastrichtských kritérií a stupně sladění České republiky s eurozónou 2018, vlastní zpracování

Poznámky: T představuje dobu přijetí eura

Ze schématu lze vyčíst, že plánovaná doba celého procesu bude 36 měsíců, přičemž přípravami na pobyt v ERM II se bude ČR zabývat 4 měsíce a následně v něm 2 roky setrvá. Přípravy na zavádění eura jsou plánovány na 8 měsíců.

Závěr: Kritérium účasti v mechanismu směnných kurzů není doposud formálně plněno a rozhodnutí o vstupu do tohoto mechanismu má v rukou vláda ČR, která se řídí doporučením orgánů MFČR a ČNB. Zatím se o žádných krocích k plnění této podmínky nejednalo.

4.1.4 Ekonomická sladěnost České republiky

Každoročně je sladěnost ČR a eurozóny popisována v dokumentu Analýzy stupně ekonomické sladěnosti České republiky s eurozónou, který je podpůrným dokumentem pro vyhodnocení plnění maastrichtských kritérií, ve kterém je jedna celá kapitola o tomto tématu. Na základě těchto dokumentů pak vláda může stanovit v souboru o strategii přistoupení datum vstupu do mechanismu ERM II a následné datum přijetí eura. Jelikož vláda rozhodla, že další Vyhodnocení maastrichtských kritérií a stupně ekonomické sladěnosti České republiky s eurozónou⁴² bude zpracováno až v roce 2020, zpracovala ČNB v roce 2019 stručné bienální vydání Analýz sladěnosti (Arnoštová, 2019).

Jak je známo, přijetí eura nese řadu výhod ale i nevýhod. Jak velký dopad pro ČR tyto plusy či zápory budou mít, závisí především na sladěnosti České republiky s eurozónou. Aby po přijetí eura nedocházelo k vysokým nákladům a nepříznivým dopadům ze ztráty nástrojů měnové politiky, je nutná vysoká míra sladěnosti ČR s eurozónou. Srovnatelnost ČR s eurozónou tedy sleduje stupeň reálné konvergence, který se opírá o nejdůležitější makroekonomické ukazatele. Pro Českou republiku doposud tento stav nebyl moc příznivý. Na schématu jsou popsány přímé ukazatele cyklické a strukturální sladěnosti ČR s eurozónou spolu s jejich vývojem oproti minulému roku a rizikovostí (ČTK, 2018).

---

⁴² Poslední publikovaná verze z roku 2018.

Tabulka 11: Přímé ukazatele sladění

	Reálná ekonomická konvergence
	Sladění cyklického vývoje ČR a eurozóny
	Strukturální podobnost české ekonomiky s eurozónou
	Obchodní provázanost s eurozónou
	Intenzita vnitrodvětvového obchodu s eurozónou
	Vlastnická provázanost s eurozónou
	Sladění finančního cyklu
	Konvergence úrokových sazeb vůči eurozóně
	Volatilita české měny vůči euru
	Sladění vývoje české koruny s eurem
	Sladění finančních trhů

Zdroj: Analýza stupně ekonomické sladění České republiky s eurozónou 2019, vlastní zpracování

Vysvětlivky:

	indikátor značí relativně nízkou míru rizik spojených s případným přijetím eura
	indikátor naznačuje ekonomická rizika spojená s případným přijetím eura
	vyznění indikátoru je neutrální

Hodnoty byly srovnávány vzhledem k předcházejícímu roku 2018.

- zlepšení indikátoru
- zhoršení indikátoru
- ani zlepšení ani zhoršení

Poznámka: Přehledný obrázek se všemi klíčovými indikátory vztahujícími se k ČR a eurozóně se nachází v Příloze C.

Rizikem je nejen nedokončený **proces konvergence**, ale také trvající odlišná struktura hospodářství s vysokým podílem průmyslu na HDP a snižování budoucích možností pro stabilizaci rozpočtové politiky. Jedním z následků této nesladění ekonomik může pak být zvýšená inflace. V posledním období se **cyklická sladění české ekonomiky** s eurozónou spíše snižuje, což je deklarováno nejen rozdílným vývojem růstu HDP, ale

i zmenšující se závislosti českého exportu na hospodářském vývoji v EA19. Důležitým **strukturálním rozdílem** je český nadprůměrný podíl průmyslu na tvorbě HDP, který může zapříčinit asymetrické šoky.

Naopak argumentem pro přijetí eura je sladěnost v rámci **obchodní a vlastnické provázanosti**. Odstranění kurzového rizika a úsporu transakčních nákladů po zavedení eura by přivítalo mnoho českých firem jak při exportu, tak i importu. Dále je tento následek podporován vysokými zahraničními investicemi v ČR.

Sladěnost finančního cyklu ČR a eurozóny zůstala mezitím skoro nezměněna díky zpřísnění měnové a makroobezřetnostní politiky České národní banky, zatímco uvolněná měnová politika Evropské centrální banky se podílela na expanzivní fázi finančního cyklu. Rozdílné fáze a prohlubující se heterogenita ve finančních trzích mohou pro ČR po přijetí eura představovat nemalé riziko a vznik nerovnováh podněcující obezřetnostní politiku ČNB. Dalším problémem je otázka dlouhodobé udržitelnosti českých financí, kdy v důsledku stárnutí populace a zvyšujících se mandatorních výdajů dochází ke snížení vlivu stabilizačních fiskálních nástrojů.

Nárůst **rozdílu krátkodobých sazeb** v České republice a eurozóně představuje nevyhovující měnovou politiku ECB pro aktuální potřeby české ekonomiky. Na rozdíl od ČNB, která v posledních dvou letech úrokové sazby zpříšňovala až na aktuální hodnotu 2,6procentního bodu, ECB stále drží svoji uvolněnou politiku i přes zhoršující se ekonomický výhled zemí eurozóny. V dalších letech se ale očekává větší přiblížení sazeb, a tím i zamezení výrazných šoků.

Naopak vysoké sladěnosti dosahuje ČR v **kurzové oblasti**. Ačkoli se odchylka kurzu EUR/CZK po uvolnění kurzového závazku ČNB lehce zvýšila, stále patří k nejnižším v porovnání s ostatními evropskými zeměmi.

Dokonce i úroveň **sladěnosti jednotlivých segmentů finančních trhů** se dlouhodobě mírně zvyšuje. Pod průměrem eurozóny se nachází zprostředkování a výše zadluženosti českých domácností, avšak to nelze brát jako relevantní údaj, jelikož v ostatních zemích předcházelo k nadměrnému zadlužování a nyní dochází k oddlužování.

Co se týče podobnosti soukromé a nesoukromé sféry, tak struktura českých podniků se přibližuje k těm evropským, avšak ve srovnání s ostatními zeměmi zůstává stále nízká, a naopak podobnost rozvah českých domácností k domácnostem evropským se snížila. Za tímto poklesem je možné hledat růst podílu listů a akcií v celkových aktivech na úkor vkladů a oběživa, a naopak na druhé straně je pokles jejich podílu u domácností v eurozóně. To

může mít za následek rozdílnou citlivost na změnu úrokových sazeb, a tedy rozdílné reakce na působení jednotné měnové politiky. Struktura úvěrů v ČR a eurozóně podle délky fixace si nebyla nikdy podobnější. České domácnosti i domácnosti v eurozóně se za poslední dobu přikláněly k dlouhodobější fixaci úrokových sazeb, což napomáhá větší podobnosti transmise měnové politiky. Následkem může být snížení citlivosti klientských sazeb na změny krátkodobých tržních sazeb. Zajímavostí je zvyšování frekvence zprostředkovaných tuzemských plateb a úvěrů v eurech nefinančními podniky, vyplývající z vysoké obchodní propojenosti ČR s eurozónou. Naopak euroizace u českých domácností je stále nízká (Arnoštová, 2019; ČNB, 2019; MFČR, 2018).

Závěr: Aby nepříznivé dopady po zavedení eura byly minimální, doporučuje se co největší makroekonomická sladěnost. Sladěnost České republiky s eurozónou je na dobré cestě, avšak jsou zde stále rizika, na kterých ČR musí zapracovat, jako je především cyklická sladěnost české ekonomiky s eurozónou, která se ale řadí mezi ukazatele s nízkou mírou rizika po zavedení eura. Pozitivní změny dosáhla reálná ekonomická konvergence, která patří mezi indikátory s vysokým rizikem. Ostatní indikátory s vysokým rizikem se ani nezlepšily, ani nezhoršily.

4.1.5 Studie vlivu přijetí eura v ČR

Tato podkapitola se věnuje souhrnným závěrům výhod a nevýhod přijetí eura z vypracovaného dokumentu Studie vlivu zavedení eura na ekonomiku ČR, který nechalo zpracovat MFČR provozně ekonomickou fakultou Mendelovi zemědělské a lesnické univerzity v Brně. Jelikož tento dokument je již z roku 2007, dá se zpochybnit vypovídající hodnota různých argumentů. Proto jsou v závěru uvedeny názory analytiků zprostředkovaných v dokumentu Perspektiva EA a očekávané přijetí eura – průzkum názorů analytiků sepsaném ke konci roku 2019, známém také pod názvem eurošetření, které vychází každý rok. Vložené jsou i názory politiků, aby problematice daly aktuální náhled. Pro porovnání dopadů se zemí, která již euro zavedlo, bylo vybráno Slovensko, a to díky tomu že je České republice ekonomicky nejbližší. Nešťastné je ale datum přijetí eura na Slovensku, jelikož v roce 2009 propukla ekonomická krize, která se na datech a následně pak vytvářených grafech značně projevuje, a tím může zkreslovat dopady přijetí eura Slovensku.

Zajímavé jsou názory na diskutovaný termín možného zavedení společné měny. Původní předpoklady v oficiálních dokumentech pro rok 2009-2010 se nevyplnily a další doporučení nebyla prozatím vyslovena. V eurošetření z roku 2018 byl nejbližší odhadovaný termín stanoven na rok 2025, přičemž nejnovější eurošetření z následujícího roku uvádí termín oddálený o dva roky, tedy přijetí eura až v roce 2027. Tento datum je pouze hrubým odhadem a respondenti o něm hovoří jako o nejbližším možném, který si dokáží představit. Jaké doporučené datum pro vstup do eurozóny vysloví ČNB a MFČR je v rukou těchto orgánů a pak záleží na vládě, zda se tímto doporučením bude řídit a začne podnikat příslušné kroky k naplnění doporučeného termínu přijetí eura (Vejmělek a kol, 2019).

Výhod a nevýhod pro zavedení existuje několik, ať už je to rozdělení na přímé dopady, které se projeví pouze v případě po zavedení společné měny a většinou okamžitě, nebo dopady nepřímé, které nastávají na základě dopadů přímých a projevují se většinou až v delším časovém horizontu. Existují také jednorázové dopady, které nastanou pouze jednou v momentě zavádění eura, jako jsou například směnárenské poplatky nebo trvalé dopady, které lze sledovat opakovaně dle reakcí společné měnové politiky eurozóny. Okamžité dopady se projevují v době příprav přechodu na euro nebo ještě v následujícím roce a mohou je představovat například administrativní a technické náklady firem, jako je duální označování cen apod. Následky se střednědobým horizontem jsou ty, které nastanou do 5 let

po zavedení jednotné měny a počínaje šestým rokem jsou už označovány jako dlouhodobé. Je samozřejmé, že nejzásadnější jsou dopady trvalé, nehledě na to, zda přímé či nepřímé, protože s těmi jednorázovými se lze vypořádat. Níže je schéma rozdělení na přímé a nepřímé dopady spolu s označením, zda se jedná o trvalé či jednorázové a v jak dlouhém časovém horizontu nastanou, zda hned po zavedení měny nebo později. Dále jsou detailněji popsány pouze přímé přínosy a náklady.

Tabulka 12: Přímé a nepřímé dopady zavedení eura

Přímé dopady		
<i>druh</i>	<i>časový horizont</i>	<i>doba výskytu</i>

PŘÍNOSY

+ Omezení kurzového rizika		
<i>trvalý</i>	<i>okamžitý</i>	<i>po zavedení</i>
+ Snížení transakčních nákladů		
<i>trvalý</i>	<i>okamžitý</i>	<i>po zavedení</i>
+ Nižší náklady na obstarání kapitálu		
<i>trvalý</i>	<i>střednědobý/ dlouhodobý</i>	<i>po zavedení</i>
+ Vyšší transparentnost cen		
<i>trvalý</i>	<i>střednědobý/ dlouhodobý</i>	<i>po zavedení</i>

NÁKLADY

- Ztráta autonomní měnové politiky		
<i>trvalý</i>	<i>okamžité</i>	<i>před i po zavedení</i>
- Bezprostřední růst cenové hladiny		
<i>jednorázové</i>	<i>okamžité</i>	<i>po zavedení</i>
- Administrativní a technické náklady přechodu		
<i>jednorázové</i>	<i>okamžité</i>	<i>před i po zavedení</i>
- Specifické náklady bankovního sektoru		
<i>jednorázové i trvalé</i>	<i>okamžité</i>	<i>před i po zavedení</i>

Nepřímé dopady		
<i>druh</i>	<i>časový horizont</i>	<i>doba výskytu</i>

PŘÍNOSY

+ Růst zahraničního ochodu		
<i>trvalý</i>	<i>střednědobý/ dlouhodobý</i>	<i>po zavedení</i>
+ Příliv zahraničních investic		
<i>trvalý</i>	<i>střednědobý/ dlouhodobý</i>	<i>po zavedení</i>
+ Stabilizace veřejných financí		
<i>trvalý</i>	<i>střednědobý/ dlouhodobý</i>	<i>před i po zavedení</i>

NÁKLADY

- Dlouhodobý růst cenové hladiny		
<i>trvalé</i>	<i>okamžité</i>	<i>po zavedení</i>

Zdroj: Studie vlivu zavedení eura na ekonomiku ČR 2007, vlastní zpracování

4.1.5.1 Přímé přínosy

Přijetí eura přináší řadu výhod, které se na Slovensku postupem času ukázaly jako oprávněné a obyvatelé Slovenska jsou za euro ve výsledku velmi vděční podle průzkumů veřejného mínění, a i podle názorů různých odborníků. Avšak to neznamená, že v budoucnu se nemůže naskytnout událost, při které by si raději ponechali svoji měnu a také nelze opomenout, že pro každou zemi může být výsledek implementace eura rozdílný, a tím i následná výše přínosů a nákladů.

Omezení kurzového rizika

Jako jeden z hlavních důvodů, proč přijmout euro, je zajisté omezení kurzového rizika, které se netýká jen občanů ČR, ale také firem, obchodujících se zahraničím, a veřejného sektoru při vypořádání se s různými příspěvky z EU či investory. Podniky ovlivňuje toto riziko především při transakcích s delší splatností, kdy se kurz může výrazně změnit v jejich neprospěch či prospěch. U obyvatel vyjíždějících do zahraničí by odpadl nejen směnárenský poplatek, ale stejně tak jako na firmy, na ně může mít vliv změna kurzu. Rozdíly ve vyšších částkách, zapříčiněné změnou kurzu, lze pak zpozorovat například při čerpání ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti EU, kdy kurzové riziko může dosahovat až k částkám miliard korun či více. To stejné platí pro investory. Vývoj kurzu za období 2009-2019 je zobrazen na grafu číslo 10., strana 56.

Omezení kurzového rizika je shledáno jako hlavní faktor pro většinu nepřímých přínosů jako například celkový rozvoj finančního trhu, předpokládaný růstu zahraničního obchodu s ostatními členy eurozóny, zvýšení zaměstnanosti díky novým pracovním příležitostem i na základě větších zahraničních investic. V neposlední řadě i zvýšení celkové životní úrovně obyvatel ČR. MFČR uvádí, že lze odstraněním tohoto rizika dosáhnout přínosů až ve výši 1,4 % HDP, ale na Slovensku se tento jev v takovém rozsahu neprojevil a úspory dosáhly podle slovenské národní banky brzy po zavedení eura pouze 0,02 % HDP ročně. Přesto je tento faktor brán jako nejpozitivnější přínos pro celou českou ekonomiku i podle předních bankéřů, kteří se k tématu vyjadřují v dokumentu eurošetření (Lacina, 2007; Petřík, 2009; Vejmělek, 2019).

Snížení transakčních nákladů

Na transakční náklady je možné pohlížet jako na náklady finanční spojené s přímou realizací směnných operací nebo náklady administrativní, zajišťující devizové operace. Finanční náklady u zemí, ve kterých doposud nebylo zavedeno euro, je náročné odhadnout. Maďarsko si poradilo ale tím, že národní banka nechala po dobu jednoho měsíce sledovat devizové operace u všech komerčních bank a podle toho následně odhadla možnou výši úspor, která se nakonec pohybovala v rozmezí od 0,11-0,22 HDP. Do administrativních transakčních nákladů se řadí náklady na správu účetních systémů operujících ve více měnách, na správu devizových prostředků nebo také osobní náklady na zaměstnance vzhledem k nutné vyšší odbornosti. Tyto náklady stejně tak jako finanční nelze odstranit zcela, protože vždy tu budou firmy, které budou obchodovat nejen se zeměmi využívající euro. Evropská komise odhadovala tyto úspory ve výši 0,1 % HDP a Maďarská národní banka dle svých pozorování na 0,07-0,08 % HDP. Celkové úspory by se měly pohybovat jak za finanční, tak i administrativní náklady v rozmezí 0,18-0,3 % HDP. Do tohoto rozmezí se vešla Polská národní banka s úsporami 0,21 % HDP. Pozitivnější odhad měla Slovenská národní banka, která předpokládala úspory ve výši 0,36 % a s později vypočítanými úsporami 0,3 % nebyla daleko od predikovaných hodnot. Odhadu se nezdržel ani tehdejší viceguvernér ČNB, Miroslav Singer, který pro Českou republiku predikoval úspory v hodnotě dokonce 0,5 % HDP (Lacina, 2007; Petřík, 2009).

Nižší náklady na obstarání kapitálu

Klíčovým ukazatelem pro odstranění těchto nákladů jsou úrokové sazby dostupných produktů na finančních trzích. Největší příčinou snížení nákladů na obstarání kapitálu je díky snižování rozdílu výpůjčních a zápůjčních úrokových sazeb. Po vstupu do eurozóny je možné tyto sazby korigovat ECB pro zajištění stabilního a makroekonomického prostředí na základě společné měnové politiky EU. Před vydáním Studie o vlivu přijetí eura byly náklady na kapitál v ČR vyšší a přijetí jednotné politiky by tyto náklady mělo snížit na cílenou úroveň pod 2 %. Uvádí se, že snížení úrokových sazeb o jeden procentní bod, by mělo přinést růst HDP o 0,06 %. Po vstupu Slovenska do eurozóny se předpokládalo snížení úrokových sazeb, které ale probíhalo i předtím na základě snahy přibližování se úrokům stanovených ECB. Dá se ale předpokládat, že tempo by bylo mnohem pomalejší.

Vyšší transparentnost cen

Zavedení jednotné měny ve většině zemí by znamenalo lepší srovnatelnost cen pro spotřebitele. Může si totiž pak snadněji vybrat daný produkt nabízený i zahraničním prodejcem za příznivější cenu. K nižší ceně a snadnějšímu nákupu může přispět i fakt, že jsou odstraněny bariéry v obchodování mezi EU jako jsou například cla. Pro spotřebitele je velmi jednoduché pak levnější produkt zakoupit. To může dodavatele vést k vyšší konkurenceschopnosti a tím i k automatickému srovnávání cen. Samozřejmě překážkami mohou být jazykové bariéry zákazníka, cena dopravného, důvěryhodnost transakce a v podstatě nemožný servis daného produktu jako například reklamace či údržba produktu zakoupeného z jiného státu. Tyto nákupy lze ale provést pouze u zboží, zatímco kategorie služeb je takto neobchodovatelná. Studie uvádí, že jak v ČR, tak i na Slovensku se zatím neprojevila ochota spotřebitelů sledovat tímto způsobem ceny i v zahraničí, proto se tento přínos může projevit až v horizontu několika let. Podle slovenských respondentů je po zavedení eura nakupování a porovnávání cen jinde v Evropě o 80 % snazší a cestování je podle nich jednodušší a levnější o 46 %, což jsou velmi přívětivé výsledky a poukazují na projevy výhod, které mají po přijetí společné měny nastat (Lacina, 2007; Procházka, 2019).

4.1.5.2 Přímé náklady

Spolu s pozitivy přináší přijetí eura také negativa, které za nynějšího stavu české ekonomiky a konvergence doposud vnímá nejen Česká republika, jako převládající nad pozitivy. Proto se zatím vláda ČR neuchyluje ke krokům směřujícím k zavádění eura.

Ztráta autonomní měnové a kurzové politiky

Tato ztráta je nejvíce obávaným negativem po přijetí společné měny, a to oprávněně. Státy používají nástroje měnové a kurzové politiky, jako jsou například úrokové sazby, peněžní zásoba, měnový kurz apod. ke stabilizaci makroekonomického prostředí. Příkladem může být snížení úrokových sazeb, které podněcuje spotřebu v soukromé sféře nebo se sníží náklady na obstarání kapitálu. Dalším pomocným nástrojem je devalvace měny, která krátkodobě podpoří konkurenceschopnost českého exportu. Ve studii se však odlehčuje váha těchto nástrojů a píše se, že větší vliv na srovnání ekonomiky mají výkyvy přílivu a odlivu zahraničních investic, které by po vstupu do eurozóny měly růst. Po ztrátě možnosti využívat měnovou a kurzovou politiku budeme nuceni řídit se pravidly Evropské centrální banky,

kteřá má rozhodovací pravomoc za všechny členy eurozóny. V období stability se to nejví jako žádný problém, ale v případě vnějších či vnitřních šoků tato ztráta může představovat ohromné riziko, jelikož ECB nepřizpůsobí měnovou politiku jen kvůli jedné menší ekonomice z celé eurozóny. Přičemž toto riziko je velmi pravděpodobné, protože každá země je jiná, má jinou strukturu hospodářství i přes snahu konvergence. V případě snížené poptávky po automobilech by Česká republika byla zasažena, jelikož automobilový průmysl tvořil v dobu vydání dokumentu 19,81 % HDP oproti jiným zemím v EU, kdy průměrná hodnota byla pouze 10 % HDP. Po tomto asymetrickém šoku by ČR standardně devalvovala českou korunu, aby podpořila vývoz, což po vstupu do eurozóny nebude možné, protože ECB by musela devalvovat euro plošně pro všechny státy eurozóny. Ostatní autonomní nástroje nejsou již tak účinné a fiskální politika je na druhou stranu omezována Paktem stability a růstu, který nutí držet deficit vládních veřejných financí pod 3 % HDP, a zadlužení nesmí přesáhnout 60 % HDP. Proto se nedoporučuje přijmout euro dříve, než dojde ke sladění cyklů a bude sjednocená struktura hospodářství s EU19, čehož je obtížné dosáhnout, a Česká republika si v tomto směru oproti plnění konvergenčních kritérií, nevede příliš dobře. Na druhou stranu jsou uvedeny případy, kdy sladění španělské, řecké a portugalské ekonomiky nebyla před zavedením eura také tak vysoká, ale rostoucí obchod mezi zeměmi eurozóny tento negativní stav zmírnil. K lepším výsledkům po zavedení eura přispěla také ztráta nákladů měnové a kurzové politiky. Zkouškou může být také setrvání v mechanismu ERM II, kdy je používání měnové a kurzové politiky potlačeno. Avšak když se podíváme zrovna na případ Řecka, tak přestože se ve studii píše, že nedostatečná sladění byla zmírněna, tak bohužel toto zmírnění nebylo dostatečné a Řecko se stejně dostalo do dluhové krize (Lacina, 2007).

Růst cenové hladiny

Inflace je z hlediska občanů nejobávanější jev po zavedení eura. Proběhlo již několik výzkumů a studií a většina obyvatel ČR má stále strach ze zvyšování cen na základě měření vnímané inflace. Avšak metrika tohoto měření není nijak dokonalá, proto výsledky těchto šetření nemohou být přímo srovnávány s hodnotami reálné inflace. Respondenti totiž odpovídají na otázku: „Jak se dle Vašeho názoru vyvíjeli spotřebitelské ceny v průběhu posledních 12 měsíců?“ Přičemž vybírají mezi odpověďmi: „zvýšily se výrazně“, „zvýšily se mírně“, „zvýšily se nepatrně“, „zůstaly stejné“, „snížily se“ nebo „nedokážu posoudit/nevím“. Z výsledků veřejného šetření lze tedy porovnávat akorát vývoj inflace.

Dalším důvodem vysoké vnímané inflace může být strach a obavy ze změny, ale také prostý fakt, že potraviny skutečně zdražovaly, což by se tak stalo i v případě nezavedení eura u některých komodit. Přestože ve většině zemí se nadměrná inflace po zavedení eura neprokázala, ale lidé jakékoli zvýšení cen přisuzovali zavedením eura, tudíž ve veřejných dotaznících odpovídali, že pocítovali výrazné zvýšení cen. Graf inflace v zemích EU za rok 2019 je k nalezení na straně 47.

Opodstatněnou obavou je ale zvyšování cen u podnikatelů, kteří mohou využít situaci přechodu na jinou měnu, a tím zavést zdražování cen, které nebude tak dobře zpozorovatelné, jako by tomu bylo při zachování stávající měny. Tomu se bude stát snažit zabránit hned několika opatřeními. Jedním z nich je uvádění duálních cen po minimálně určenou dobu přibližně šesti měsíců, zapojení státních i nestátních organizací za účelem sledování cen a také vytvoření internetových stránek s informacemi o změně cen, výsledcích monitoringu a podobně. Spuštěna by měla být i telefonní linka pro ohlášení neoprávněného zdražování či emailová adresa s podobnou funkcí. Podnikatelé by podle Národního plánu zavedení eura v ČR měli také podepsat etický kodex, avšak s dobrovolným závazkem, že nezneužijí situace zavádění eura a budou postupovat dle podmínek pro zaokrouhlování. Na rozdíl ve Finsku byl dokonce vydán zákon o nemožném zvyšování cen při procesu přechodu na euro a inflace po zavedení eura dokonce klesla (Antoš, 2006; Lacina, 2007).

Jelikož toto téma je jedno z nejdiskutovanějších, co se týče přijetí eura, existuje mnoho článků a názorů na tuto vnímanou inflaci, které tyto obavy většinou vyvrací. Příkladem toho jsou slova hlavního makroekonomického stratéga ČSOB, Tomáše Sedláčka, který říká“ *„Pokud si člověk dá tu práci a podívá se na nárůst cen pouze u specifického koše drobného zboží každodenní potřeby, pak zjistí, že "eurové zaokrouhlení" se pohybovalo na úrovni pěti procent - tedy přesně odpovídalo vnímání lidí v průzkumu. To ale zároveň znamená, že i u tohoto zboží, citlivého na zavedení eura, se zvýšily ceny pouze o dva až tři procentní body nad normál, což lze sotva považovat za dramatický cenový skok.“* (Sedláček, 2006) Faktem je, že v roce 2002, tedy rok po zavedení eura, byla vnímaná inflace v zemích eurozóny odhadnutá kolem 5 %, ale reálně se pohybovala kolem 2,2 %, což je téměř poloviční hodnota. Dále potvrzuje, že strachy občanů ze zvýšené inflace jsou neopodstatněné a nikde nenastalo vysoké zvyšování cen zapříčiněné pouze zavedením eura, ba dokonce někdy byla inflace po zavedení eura nižší než očekávaná (Lacina, 2007).

Na Slovensku se vnímaná inflace nepotvrdila. Bývalá viceprezidentka SNB Kohútiková tvrdí, že při procesu přechodu na euro nedocházelo k inflaci, a to i díky tomu,

že podniky nezneužívaly tohoto procesu a nezvyšovaly ceny, jelikož vše bylo pod dohledem. Podle statistik euro dokonce na Slovensku přispělo ke zpomalení inflace. (Plevák, 2019)

Administrativní a technické náklady přechodu na euro

K duálnímu vedení cen se váže mnoho nákladů na jeho provoz. Týká se podnikatelů, finančních institucí i institucí veřejného sektoru, které budou muset zavést mnoho nových opatření, jako je přizpůsobení softwarových programů pro účetnictví, daňová přiznání, faktury, výpisy z bankovního účtu, výplatní pásky a další. To vše bude muset být uvedeno ve dvou měnách po dobu půl roku před zavedením eura a rok po jeho zavedení. Stejná pravidla budou mít i kamenné a internetové prodejny, propagační materiály i tiskoviny, které budou muset uvádět ceny v českých korunách i eurech, dle pravidel pro přepočítávání a zaokrouhlování. Opatření se nevyhne ani provozovatelům prodejních automatů. Během čtrnáctidenní dvojí cirkulace budou muset obchody a jakékoliv instituce pracující s penězi manipulovat s větší zásobou bankovek a mincí a bude náročnější je i uskladňovat. Důležité je i zaškolení zaměstnanců, kteří pracují s hotovostí a je potřeba zajisti, aby byli schopni rozeznat veškeré bezpečnostní prvky a rozpoznat tak padělané bankovky od těch originálních. Další náklady jsou spojené s komunikační kampaní pro veřejnost ohledně všech informací k zavádění eura, jako jsou například weby, informační letáky, infolinky a další. Podnikatelé a firmy budou muset také přetisknout katalogy, jídelní lístky, cenovky v obchodech. Problémem může být, že se budou muset tyto materiály tisknout v první vlně s oběma měnami a v druhé vlně už jen s eurem, takže to přináší dvojnásobné náklady. Podle studie SNB by celkové administrativní a technické náklady ze všech sektorů mohly dosahovat 0,3-0,8 % HDP, přičemž až 60 % jsou IT náklady, kterým se dá předcházet při dobré a včasné komunikaci. Z toho by měly náklady pro podnikatele tvořit 0,86 % HDP (Lacina, 2007).

Podle slov bývalé viceguvernerky Slovenské národní banky byla důležitá informační kampaň, kdy obyvatelé Slovenska dopředu věděli, co je čeká. „*Klíčem byla mimořádně efektivní komunikační strategie, zacílená nejprve na velké podniky, následně na malé podniky a potom na obyvatelstvo,*“ okomentovala slovenskou strategii Kohútiková (Plevák, 2019).

Specifické náklady bankovního sektoru

Česká národní banka má kromě klasických nákladů v podobě vedení všech účtů ve dvou měnách i náklady spojené s likvidací a výrobou nových mincí a bankovek. Mimo to i změnu softwaru a výměnu bankovek v bankomatech. Tyto náklady se řadí mezi jednorázové a počítá se s tím, že budou probíhat tři roky před zavedením a následně i půl roku po zavedení eura. Kromě těchto jednorázových nákladů se banky budou muset vypořádat i s náklady trvalými v podobě ztráty příjmu z devizových transakcí, které se naopak pro subjekty projeví jako úspora (Lacina, 2007).

Stejný názor jako je uveden na začátku kapitoly, o převaze negativ nad pozitivy v případě přijetí eura, mají i přední odborníci z bankovního sektoru. V eurošetření 2019, které názory těchto odborníků sumarizuje, se uvádí: „*Většina oslovených analytiků se domnívá, že ekonomické nevýhody vstupu ČR stále převažují nad výhodami. Počet respondentů s opačným názorem se v porovnání s loňským šetřením o jednoho zvýšil a nyní tedy vnímají převahu výhod dva respondenti*⁴³“ (Vejmělek a kol, 2019).

---

⁴³ Z dotazovaných 8 respondentů.

5 Výsledky a diskuse

Předlohou pro tuto práci byly převážně dokumenty vydané Ministerstvem financí České republiky. Nejprve byl v analytické části popsán celý proces zavádění eura, včetně časového harmonogramu a úkolů pro jednotlivé pracovní skupiny, podle dokumentu vytvořeného národní koordinační skupinou Národní plán zavedení eura v České republice. V případě přijetí eura se i nyní bude Česká republika řídit tímto plánem, přestože byl vydán již v roce 2007. Stále se počítá s metodou velkého třesku, která je doporučována. Aplikovat při tomto náročném procesu se mohou poznatky z dalších zemí, které již do eurozóny vstoupily, jako je například Slovensko, které je často zmiňováno v důsledku srovnávání a hodnocení dopadů přijetí eura oproti očekávání. Slovensko zavedlo euro v roce 2009 v době krize, ale veškeré negativní obavy byly nakonec vyvráceny a podle průzkumů 70 % obyvatel Slovenska s odstupem času hodnotí přijetí eura jako dobrý krok, který stát ekonomicky pozvedl. Vysokou podporu má euro především u slovenských podniků, kdy 9 z 10 by se pro euro rozhodlo znovu. Pozitivní důsledky zavádění eura na Slovensku jsou připisovány dobré komunikační kampani a také doзору nad podniky, aby nezvyšovaly ceny. Těmito opatřeními se Česká republika může inspirovat, pokud by se v budoucnu rozhodla pro přijetí eura.

Aby mohla ČR euro zavést, musí splňovat maastrichtská konvergenční kritéria. Tyto výsledky se každoročně hodnotí, avšak poslední vydané hodnocení plnění je pouze z roku 2018, proto tato práce plnění popsala v aktualizované podobě za rok 2019. Hodnotí se čtyři hlavní kritéria a ve všech se České republice i za rok 2019 dařilo dobře a podmínky, až na účast v ERM II, plnila. Problémem do budoucna je ale situace, která vznikla na začátku roku 2020, po napsání této práce, a tou je celosvětově se šířící epidemii korona viru. Dění začalo být kritické, když se epicentrum přemístilo z Číny do Evropy a následně zasáhlo i Ameriku a Afriku. Tato událost tak celosvětově hýbe s ekonomikou všech zemí a bude mít následky se kterými se budou všechny státy potýkat ještě dlouhou dobu. Konkrétně pro Českou republiku to bude znamenat pravděpodobné neplnění maastrichtských konvergenčních podmínek pro rok 2020.

Kritérium cenové stability plnila Česká republika od roku 2009 bez značných problémů. Pouze v letech 2012 a 2017 převyšovala inflace referenční hodnotu, ale výhledově by i nadále měla tuto podmínku splňovat, minimálně pro rok 2019, za předpokladu, že nedojde k nějakým šokům, přestože patří mezi země s vyšší meziroční

inflací. Bohužel začátek nového roku nezačal přívětivě a situace naznačuje, že je zde možnost, že toto kritérium pro rok 2020 plněno nebude. Vše ale závisí na dalším průběhu šíření tohoto viru a na makroekonomických dopadech spojených s touto pandemií.

V kritériu stavu veřejných financí se sledují dva ukazatele. Podmínku nepřekročení salda sektoru vládních institucí 3 % k HDP ČR bez problému plní již po dlouhá léta. V roce 2017 začala ČR hospodařit dokonce s přebytkem a predikce pro rok 2019 odhadují nulové saldo, tudíž bylo toto kritérium i v roce 2019 nadále plněno. Pro budoucí plnění je zde opět velký otazník zapříčiněný celosvětovou pandemií. Kromě návrhu na snižování úrokových sazeb, vláda v reakci na dění související se začínající krizí, předložila návrh novely zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2020, ve kterém se má schodek vzhledem ke zvýšeným mimořádným výdajům zapříčiněným korona virem, zvýšit z plánovaných 40 mld. Kč na 200 mld. Kč (VLÁDA ČR, 2020). Což by s predikovaným HDP pro rok 2020 5 913 mld. Kč (MFČR, 2020) překračoval povolenou 3 % hranici schodku k HDP, a tím by nebylo plněno finanční maastrichtské kritérium. Jelikož predikce makroekonomických údajů byla vydána na začátku roku 2020 a korona virus začal být aktuální hrozbou pro Českou republiku až na začátku března, kdy se potvrdily první případy nákazy, nebyla tato problematika zahrnuta do makroekonomické predikce, tudíž se dá předpokládat, že odhadovaná výše HDP bude mnohem nižší a tím pádem je velmi nepravděpodobné že bude toto kritérium v roce 2020 plněno.

V dluhu sektoru vládních institucí se ČR daří velmi dobře oproti průměru EU28 a EA19. Hranici 60 % dluhu veřejných financí k HDP nepřekročila v několika posledních letech a rok 2019 nepřinesl změnu se svými 31 %. Doposud tedy ČR i toto kritérium veřejných financí plnila včetně roku 2019. Jak již bylo zmíněno, problémem pro rok 2020, ale může být aktuální dění ve světě, které bude mít obrovský dopad na ekonomiky všech států, a nejen těch postižených tímto virem. Předpokládá se totiž kolaps exportu i importu v důsledku ukončení výroby v podnicích z různých odvětví. Příkladem je uzavření továren koncernu Volkswagen. To bude mít negativní následky pro celý automobilový průmysl, pro zaměstnance pracující v těchto továrnách a následně pro celou ekonomiku dané země. Bohužel je to pouze jeden příklad z mnoha. Už nyní se předpokládá, že schodek ČR bude vysoký kvůli nutným opatřením vlády a mimořádným záchranným mechanismům, které budou představovat vysoké náklady pro státní pokladnu. Zatím je ale brzy na vyčíslení těchto dopadů, jelikož vláda stále připravuje různá opatření, jak zamezit nebo alespoň zmírnit dopady této probíhající krizové situace.

S kritériem konvergence úrokových sazeb Česká republika neměla nikdy potíže. Od sledovaného roku 2009 se udržuje pod referenční hodnotou s dostatečnou rezervou, proto ani rok 2019 nebyl výjimkou. Pro rok 2020 se chystají záchranná opatření se zaváděním 0 % úrokových sazeb, a dokonce i pozastavení splátek dlužníků, aby byly zmírněny ekonomické dopady nastávající krize a zamezilo se krachu v podnikatelském sektoru, ale i dalšímu zadlužování domácností, které by nemohly splácet své úvěry. Toto kritérium je hodnoceno vzhledem ke třem zemím s nejnižší inflací, proto bude záležet na referenční hodnotě pro rok 2020.

Posledním kritériem je účast v mechanismu směnných kurzů, která musí být minimálně po dobu dvou let. Jelikož v roce 2017 ukončila ČNB intervenci české koruny, nemohla toto kritérium ani plnit. Nehledě na to, že vstup do tohoto mechanismu Evropská unie nemůže nařídit a záleží pouze na dané zemi, kdy se rozhodne vstoupit do ERM II. Česká republika se zatím k tomuto kroku nechystá, a to z několika důvodů. Problémem je, že ČR musí následně udržet svůj kurz ve stanoveném flukтуаčním pásmu, a to může znamenat nemožnost reagovat podle potřeby na některé vlivy, které mohou nastat a tím mírnit jejich dopady. Rozhodnutí o účasti v mechanismu směnných kurzů je v rukou vlády, která získává doporučení od orgánů MFČR a ČNB.

Dalším důležitým faktorem, mimo plnění konvergenčních kritérií, je hodnocení ekonomické sladění ČR s eurozónou, které před virovou krizí představovalo největší problém. Pozoruje se několik ukazatelů, které o sladění vypovídají. Nejvíce problematická je pro ČR reálná ekonomická konvergence, sladění finančních cyklů a strukturální podobnost české ekonomiky s eurozónou. Prohlubující se heterogenita ve finančních trzích může pro ČR po vstupu do eurozóny představovat nemalé riziko a stejně tak rozdílné složení hospodářství oproti zemím, které již euro zavedly, může vyvolat potíže. Všechna tato kritéria včetně ekonomické sladění se sledují proto, aby nebyla ohrožena stabilita společné měny eura, a aby nebyl narušen ekonomický vývoj eurozóny nebo nově přistupující země. Jak se ale historicky ukázalo, například v případě schválení přistoupení Řecka, připravenost kandidátské země a sledování těchto podmínek není ani tak ochranou pro stávající členy, ale spíše pro vlastní ekonomiku, a to na základě její zodpovědnosti.

Co se týče přínosů a nákladů zavedení eura, hovoří se vždy o pár nejzávažnějších dopadech, mezi které v pozitivním důsledku patří ztráta kurzového rizika, snížení nákladů

pro firmy obchodujících mimo ČR a kladný dopad na obyvatele ČR v případě cestování a srovnávání cen. Naproti tomu jsou tu negativní důsledky, přičemž mezi ten největší se řadí ztráta vlastní monetární a kurzové politiky, což může mít v některých případech katastrofální následky, jelikož ECB vede tuto politiku komplexně pro všechny státy eurozóny. Ztrácí se možnost reagovat na vnější i vnitřní ekonomické podněty změnou měnového kurzu, jehož prostřednictvím lze případné negativní podněty alespoň krátkodobě eliminovat. Také se přichází o možnost ovlivnění úrokových sazeb, a tím pádem i zmírnění inflace, kterou bude schopna regulovat už jen ECB. Jako další negativní dopad po zavedení eura bývá uváděno zvyšování cenové hladiny, které se ale ve většině případů, kde již euro zavedeno bylo, neprokázalo. Hovoří se totiž o takzvané vnímané inflaci, která nemá přesnou vypovídací hodnotu, jelikož je měřena na základě šetření, kde respondenti vybírají mezi 4 odpověďmi⁴⁴. Ani na Slovensku se tato inflace neprokázala, ba naopak se uvádí, že euro ji dokonce ztlumilo. Méně často bývá zmiňovaný dopad institucionálních závazků, které představují nemalé náklady do záchranných mechanismů.

---

⁴⁴ Případ ze slovenského šetření.

6 Závěr

Přijetí eura v České republice se dotýká všech z nás, a proto ho autorka považuje za jedno z velmi důležitých rozhodnutí, kterému je potřeba se řádně věnovat. Ačkoli rozhodnutí o jeho přijetí padlo již při podpisu Maastrichtské smlouvy, měla doposud datum jeho možného zavedení v rukou vláda ČR.

Česká republika, pokud by chtěla, mohla už dávno zahájit proces zavádění eura, což potvrzuje i tato práce, která hodnotí plnění maastrichtských konvergenčních kritérií za rok 2019, což bylo hlavním cílem této práce. Maastrichtská konvergenční kritéria ČR totiž dlouhodobě plní, s výjimkou účasti v mechanismu směnných kurzů ERM II, která však záleží pouze na verdiktu vlády ČR. Přijetí eura se tak stalo pouze politickým rozhodnutím. Přesto se toto rozhodnutí stále oddaluje. Původně byl uveden rok 2010, jako možný pro vstup do eurozóny, ale v aktualizované verzi Přistoupení ČR k eurozóně se datum raději nestanovuje a doporučuje se vyčkat, dokud Česká republika nebude dosahovat úrovně hospodářské konvergence alespoň průměru eurozóny. Názory ekonomů jsou takové, že si nejdřívější termín přijetí eura dokáží představit až rok 2027. Protože v roce 2019 podle nich zatím stále převládala negativa nad pozitivy se zavedením této měny.

Je nutné zmínit, že ačkoli jsme se zavázali přijmout společnou měnu již v roce 2004, od té doby se stalo několik událostí, které nelze opomenout a při kterých se ukázalo, jak eurozóna dokáže na tyto problémy reagovat. Vše změnil rok 2008, kdy se v eurozóně začaly projevovat důsledky hospodářské recese způsobené hypoteční krizí v USA. Tento moment byl první velkou zkouškou pro eurozónu, ve kterém se ukázaly její slabiny a nedostatky. Schůdným řešením by byla restrukturalizace a poučení se z chyb, ale místo toho se začalo s dotováním života neschopných subjektů, které ze systému jen čerpaly, jako tomu bylo v případě Řecka, kterému se poskytlo už více než 245 mld. eur v rámci záchranných mechanismů, do kterých přispívají členové eurozóny, a to mělo za následek jejich zadlužování. Právě v tento moment krize se ukázalo, jak je důležité zachovat si svoji národní měnu a neplatit tak zbytečné příspěvky zemím, které se potýkají s vlastními problémy. V doposud nastavených podmínkách, to totiž bude vždy na úkor silnějších a ekonomicky vyspělejších států.

U Slovenska, u kterého se předpokládal vysoký ekonomický růst po zavedení eura, se tento následek nijak výrazně neprokázal a jejich ekonomika rostla v podobných číslech,

jako tomu bylo i před vstupem do eurozóny. Na druhou stranu se neprojeví ani obavy z přijetí eura a s odstupem času si Slovensko přijetí eura naopak vychvaluje.

Zavedení eura představuje velký krok do neznáma, který může české ekonomice prospět, ale také může znamenat špatné rozhodnutí, které se již nelehce bere zpět, jako tomu nasvědčuje Brexit. Podle makroekonomických údajů je česká ekonomika v rozkvetu a stále se jí daří i přes zachování své stávající měny, proto autorka této práce neshledává důvod zavádět euro v ČR, přestože početně představuje spíše více výhod než nevýhod. Avšak ta jedna nevýhoda, a tou je ztráta měnové a kurzové politiky, je podle názoru autorky, tak zásadní, že převažuje veškeré pozitivní dopady.

Podle nynější vlády Andreje Babiše není zavádění eura tématem, kterým by se Česká republika zabývala a podnikala v nejbližší době kroky k jeho přijetí. Lze doposud upozorovat, že postoj k této změně je spíše negativní, jak z pohledu vlády a různých expertů z oboru, tak z pohledu obyvatel ČR. Vše se ale s nově příchozí vládou může změnit, pokud budoucí volby vyhraje pro euro orientovaná strana.

V březnu 2020 vláda ale řešila mnohem závažnější věci, než je přijetí eura, a ty se týkaly zavádění záchranných opatření na zmírnění následků korona viru, který může mít destruktivní dopad na české podniky, a tím i na celou ekonomiku. Bohužel krize se již rozšířila celosvětově a dopady budou mít globální následky.

Ačkoli podle situace, která nově nastala, je zřejmé, že všechna maastrichtská kritéria nebudou vlivem této krize pro rok 2020 plněna, určitě není dobrý nápad, ani po překonání této krize, podnikat tak významný a těžce vratný krok jako je přijetí eura. V období této začínající krize se opět ukáže, jak zásadně je pro nás důležitá monetární politika a její nástroje, kterých bychom se s přijetím eura dobrovolně vzdali.

7 Použité zdroje

- ANTOŠ, Ondřej, 2006. Máme s přijetím eura očekávat i velké zdražení?. Měsíc.cz [online]. [cit. 2020-03-13]. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/clanky/mame-s-prijetim-eura-ocekavat-i-velke-zdrazeni/>
- ANTWEILER, Werner, 2019. European Currency Unit (ECU): A Brief History of the ECU, the Predecessor of the Euro [online]. [cit. 2020-01-04]. Dostupné z: <http://fx.sauder.ubc.ca/ECU.html>
- ARNOŠTOVÁ, Kateřina a KOL., 2019. Analýzy stupně ekonomické sladěnosti České republiky s eurozónou 2019 [online]. ČNB [cit. 2020-03-11]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/menova-politika/.galleries/strategicke_dokumenty/analyzy_sladenosti_2019.pdf
- BYDŽOVSKÁ, Marie, 2019. Euro v ČR. Euroskop.cz [online]. 2020 [cit. 2020-03-10]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/786/sekce/euro-v-cr/>
- ČERVENKA, Jan, 2019. OBČANÉ O PŘIJETÍ EURA A DOPADECH ČLENSTVÍ ČR V EU – DUBEN 2019. In: Centrum pro výzkum veřejného mínění [online]. [cit. 2019-12-08].
- ČNB, 2003. Kurzový mechanismus ERM II a kurzové konvergenční kritérium [online]. [cit. 2020-01-05]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/menova-politika/zpravy-o-inflaci/tematicke-prilohy-a-boxy/Kurzovy-mechanismus-ERM-II-a-kurzove-konvergenzni-kriterium/>
- ČNB, 2019. Analýzy sladěnosti 2019: Jak je ekonomika ČR připravena na přijetí eura? [online]. [cit. 2020-03-11]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/cnb-news/aktuality/Analyzy-sladenosti-2019-jak-je-ekonomika-CR-pripravena-na-prijeti-eura/>
- ČNB, 2020. Kritéria konvergence. In: Česká národní banka [online]. [cit. 2020-01-05]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/mezinarodni-vztahy/hospodarska-a-menova-politika-v-eu/-kriteria-konvergence/

- ČNB, 2020. Hospodářská a měnová politika v EU [online]. [cit. 2020-03-21]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/mezinarodni-vztahy/hospodarska-a-menova-politika-v-eu/
- ČNB, 2020. Euro [online]. [cit. 2020-02-17]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/mezinarodni-vztahy/euro/
- ČNB, MFČR, 2007. Aktualizovaná strategie přistoupení České republiky k eurozóně [online]. 9 [cit. 2020-02-24]. Dostupné z: <https://www.Zavedenieura.cz/cs/dokumenty/vladni-materialy/eurostrategie>
- ČTK, 2018. Přijetí eura v ČR se opět odkládá na dobu neurčitou. Euractive.cz [online]. [cit. 2020-03-21]. Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/cr-v-evropske-unii/news/prijeti-eura-v-cr-se-opet-odklada-na-dobu-neurcitou/>
- DĚDEK, Oldřich, 2013. Historie evropské měnové integrace: doba eura. Praha: Národohospodářský ústav Josefa Hlávky. Studie (Národohospodářský ústav Josefa Hlávky). ISBN 978-80-86729-91-6.
- DĚDEK, Oldřich, 2013. Vznik eurozóny. In: Zavedení eura [online]. [cit. 2020-01-04]. Dostupné z: <https://www.Zavedenieura.cz/cs/euro/historie-eura/vznik-eurozony>
- DĚDEK, Oldřich, 2013. Hotovostní euro. In: Zavedení eura [online]. [cit. 2020-01-04]. Dostupné z: <https://www.Zavedenieura.cz/cs/euro/historie-eura/hotovostni-euro>
- DĚDEK, Oldřich, 2013. Eurobankovky a euromince. In: Zavedenieura.cz [online]. [cit. 2020-02-13]. Dostupné z: <https://www.Zavedenieura.cz/cs/euro/eurobankovky-a-euromince>
- DĚDEK, Oldřich, 2013b. Turbulence 1992-93. In: Zavedení eura [online]. [cit. 2020-01-04]. Dostupné z: <https://www.Zavedenieura.cz/cs/euro/historie-eura/turbulence-1992-93>
- DĚDEK, Oldřich, 2014. Brettonwoodský řád. In: Zavedení eura [online]. [cit. 2019-12-08]. Dostupné z: <https://www.Zavedenieura.cz/cs/euro/historie-eura/brettonwoodsky-rad>
- DĚDEK, Oldřich, 2014. Wernerův plán. In: Zavedení eura [online]. [cit. 2019-12-15]. Dostupné z: <https://www.Zavedenieura.cz/cs/euro/historie-eura/werneruv-plan>

- DĚDEK, Oldřich, 2014. Evropský měnový systém. In: Zavedení eura [online]. [cit. 2020-01-03]. Dostupné z: <https://www.Zavedenieura.cz/cs/euro/historie-eura/evropsky-menovy-system>
- DĚDEK, Oldřich, 2014. Mezinárodní měna. In: Zavedení eura [online]. [cit. 2019-12-08]. Dostupné z: <https://www.Zavedenieura.cz/cs/euro/eurozona/mezinarodni-mena>
- DĚDEK, Oldřich, 2015. První dekáda. In: Zavedení eura [online]. [cit. 2020-01-04]. Dostupné z: <https://www.Zavedenieura.cz/cs/euro/historie-eura/prvni-dekada-eura>
- DĚDEK, Oldřich, 2017. Historie eurobankovek. In: Zavedenieura.cz [online]. [cit. 2020-01-19]. Dostupné z: <https://www.Zavedenieura.cz/cs/euro/eurobankovky-a-euromince/historie-eurobankovek>
- DĚDEK, Oldřich, 2017. Kritérium směnného kurzu. Zavedenieura.cz [online]. [cit. 2020-03-10]. Dostupné z: <https://www.Zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-smenneho-kurzu>
- EC.EUROPA.EU, 2018. Eurozóna: Co je eurozóna?. Evropská komise [online]. [cit. 2018-08-21]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/euro-area/what-euro-area_cs
- ECB, 2019. Používání eura. Evropská centrální banka: EUROSystém [online]. [cit. 2020-01-04]. Dostupné z: <https://www.ecb.europa.eu/euro/intro/html/index.cs.html>
- ECB, 2019. Informace o evropské centrální bance. Evropská centrální banka: EUROSystém [online]. [cit. 2020-01-19]. Dostupné z: <https://www.ecb.europa.eu/ecb/html/index.cs.html>
- ECB, 2020. Mince. In: Evropská centrální banka: EUROSystém [online]. [cit. 2020-04-01]. Dostupné z: <https://www.ecb.europa.eu/euro/coins/html/index.cs.html>
- ECB, 2020. Bankovky. In: Evropská centrální banka: EUROSystém [online]. [cit. 2020-02-13]. Dostupné z: <https://www.ecb.europa.eu/euro/banknotes/html/index.cs.html>

- EK, 2019. Historický vývoj a účel eura. Europa.eu [online]. [cit. 2020-01-04]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/euro/history-and-purpose-euro_cs
- EUROPA.CZ, 2019. Evropská centrální banka. Europa.eu [online]. [cit. 2020-01-19]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/european-central-bank_cs#p%C5%99ehled
- EUROPA.EU, 2019. Historický vývoj a účel eura. In: Europa.eu [online]. [cit. 2019-12-15]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/euro/history-and-purpose-euro_cs
- EUROSKOP, 2018. Základní informace o eurozóně. Euroskop.cz [online]. [cit. 2018-08-21]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/318/sekce/zakladni-informace-o-eurozone/>
- EUROSKOP.CZ, 2020. Británie opustila EU, vstoupila do přechodného období. Euroskop.cz [online]. [cit. 2020-04-04]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8953/34383/clanek/britanie-opustila-eu-vstoupila-do-prechodneho-obdobi/>
- KOZÁK, Kryštof, Tomáš WEISS a Helena SCHULZOVÁ, 2012. Dopady krize v euroatlantickém prostoru. Praha: Dokořán. Bod (Dokořán). ISBN 978-807-3634-445.
- KULHAVÁ, Kamila, Luboš RŮŽIČKA a Radek ŠNOBL, 2017. Příčiny rychlého nárůstu cen služeb. Česká národní banka: <https://www.cnb.cz/cs/menova-politika/zpravy-o-inflaci/tematicke-prilohy-a-boxy/58cc6b04-3bf8-11e8-9e70-5254004e4603>.
- LACINA, Lubor, 2007. Studie vlivu zavedení eura na ekonomiku ČR. Praha: Ministerstvo financí ČR. ISBN 978-80-87106-08-2.
- LACINA, Lubor a Jan OSTRŮŽEK, 2011. Učebnice evropské integrace. 3., přeprac. a rozš. vyd. Brno. ISBN 978-808-7474-310.
- MFČR, 2007. Národní plán zavedení eura v České republice. Praha: Ministerstvo financí ČR.

- MFČR, 2018. Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladěnosti ČR s eurozónou [online]. MFČR [cit. 2020-02-24]. ISSN 2336-5110. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/sladenost>
http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/strategicke_dokumenty/pristoupeni_emu.html
- MFČR, 2018. Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladěnosti ČR s eurozónou - 2018 [online]. [cit. 2020-03-12]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/pristoupeni-cr-k-eurozone/maastrichtska-kriteria-a-sladenost-cr/2018/vyhodnoceni-plneni-maastrichtskych-konve-33673>
- MFČR, 2020. Vládní materiály. Zavedenieura.cz [online]. [cit. 2020-02-17]. Dostupné z: <https://www.Zavedenieura.cz/cs/dokumenty/vladni-materialy>
- MFČR, 2020. Makroekonomická predikce - leden 2020. ISSN 1804-7971.
- MILER, Marek, 2019. Evropa testuje záporné úrokové sazby. Česko se na ně nechystá, ale i tady časem střadatelům nastanou zlé časy. Hospodářské noviny [online]. [cit. 2020-03-10]. Dostupné z: <https://archiv.ihned.cz/c1-66697670-evropa-testuje-zaporne-urokove-sazby-cesko-se-na-ne-nechysta-ale-i-tady-casem-stradatelum-nastanou-zle-casy>
- MINÁRIK, Pavol, 2012. Platit, či neplatit eurem?: analýza vývoje zemí uvnitř a vně eurozóny = To pay or not to pay with Euro? : analysis of development in countries outside and inside the Eurozone. Praha: CEVRO Institut. Policy studies. ISBN 978-808-7125-068.
- MUSIL, Petr, 2019. Notifikace deficitu a dluhu vládních institucí [online]. Český statistický úřad [cit. 2020-03-10]. ISSN 050062-19. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/cri/notifikace-deficitu-a-dluhu-vladnich-instituci-2018_4#
- MZV, 2019. Historie eurozóny. In: Euroskop.cz [online]. [cit. 2019-12-15]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/319/sekce/historie-eurozony/#1>
- NKS, 2006. Volba scénáře zavedení eura v České republice [online]. [cit. 2020-03-20]. Dostupné z: <https://www.Zavedenieura.cz/cs/dokumenty/vladni-materialy/ostatni-dokumenty>

- PANFIL, Tomasz, 2003. Evropská unie: vše, co bychom měli vědět. Havlíčkův Brod: Fragment. ISBN 80-720-0805-6.
- PETŘÍK, Lukáš, 2009. Negativa eura se na Slovensku ukážou za delší dobu [online]. [cit. 2020-03-12]. Dostupné z: www.lidovky.cz/ekonomika/rozhovor-negativa-eura-se-na-slovensku-ukazou-za-delsi-dobu.A090513_185745_p_ekonomika_wag
- PLEVÁK, Ondřej, 2019. Proč mají Slováci rádi euro?. Euractiv.cz [online]. [cit. 2020-03-21]. Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/ekonomika/news/proc-maji-slovaci-radi-euro/>
- PROCHÁZKA, Jakub, 2019. SLOVÁCI: EURO NÁM PROSPÍVÁ, USNADNILO PODNIKÁNÍ: Společná evropská měna má rekordní podporu nejen na Slovensku, ale i v dalších východoevropských zemích. Euro [online]. [cit. 2020-03-13]. Dostupné z: <https://www.euro.cz/byznys/slovaci-euro-nam-prospiva-usnadnilo-podnikani-1477730>
- RICHTEROVÁ, Petra, 2019. Konvergenční program [online]. MFČR. [cit. 2020-03-10]. Dostupné z: <https://www.Zavedenieura.cz/cs/dokumenty/vladni-materialy/konvergenčni-program>
- SARRAZIN, Thilo, 2013. Evropa euro nepotřebuje: jak nás politické vizionářství zavedlo do krize. Praha: Academia. XXI. století. ISBN 978-802-0023-148.
- SEDLÁČEK, Tomáš, 2006. Euro a zdražení? Optický klam. Hospodářské noviny [online]. [cit. 2020-03-13]. Dostupné z: <https://archiv.ihned.cz/c1-18948970-tomas-sedlacek-euro-a-zdrazeni-opticky-klam>
- STIGLITZ, Joseph E., 2017. Euro: společná měna jako hrozba pro budoucnost Evropy. Praha: Knižní klub. Universum (Knižní klub). ISBN 978-802-4258-751.

VEJMĚLEK, Jan, Luboš RŮŽIČKA, Petr DUFEK, Petr SKLENÁŘ, Jan KUDLÁČEK, Ondřej KUREČKA, Petr ROŽUMBERSKÝ a Shivaan TANDON, 2019. PERSPEKTIVA EA A OČEKÁVANÉ PŘIJETÍ EURA PRŮZKUM NÁZORŮ ANALYTIKŮ [online]. Praha: ČNB [cit. 2020-03-13]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/financni-trhy/.galleries/eurosetreni/eurosetreni_2019.pdf

VLÁDA ČR, 2020. Vláda rozhodla o prodloužení omezení pohybu na veřejnosti až do 1. dubna, schválila také další kroky na podporu zaměstnavatelů [online]. [cit. 2020-03-25]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/vlada-rozhodla-o-prodlouzeni-omezeni-pohybu-na-verejnosti-az-do-1--dubna--schvalila-take-dalsi-kroky-na-podporu-zamestnavatelu-180577/>

WAWROSZ, Petr, 2014. Makroekonomické nerovnováhy a krize v eurozóně: účinnost dosavadního řešení a možné alternativy: souhrnná publikace z vědeckopopularizační konference realizované v rámci projektu Podpora šíření poznatků výzkumu evropské integrace ... : Brno, 21. listopadu 2014. Praha: Newton College. ISBN 978-808-7764-039.

ZAHRADNÍK, Petr, Jan JEDLIČKA a Alena SMOLÍKOVÁ, 2004. Základní informace o Evropské unii: EU Office České spořitelny [online]. 69 [cit. 2020-01-05]. Dostupné z: https://www.csas.cz › Evropska_unie › Prilohy › Databaze_EU_informace

ŽUROVEC, Michal, 2018. Parlament ČR schválil Fiskální pakt zemí EU: Senát na dnešním jednání schválil přistoupení České republiky ke Smlouvě o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii, také známé jako Fiskální pakt. Ministerstvo financí České republiky [online]. [cit. 2020-02-18]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2018/parlament-cr-schvalil-fiskalni-pakt-zemi-33784>

ŽUROVEC, Michal, 2020. Výsledek hospodaření státního rozpočtu v roce 2019 je o 11,5 mld. lepší než očekávání [online]. In: . MFČR [cit. 2020-03-10]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/pokladni-plneni-sr-37026>

8 Přílohy

Příloha A: Vyobrazení eurobankovek

1 Bankovka 5 euro

Série Europa (bankovka byla uvedena do oběhu 2. května 2013)

Rozměry: 120 x 62 mm

Barva: šedá

Architektonický sloh: antika

2 Bankovka 10 euro

Série Europa (bankovka byla uvedena do oběhu 23. září 2014)

Rozměry: 127 x 67 mm

Barva: červená

Architektonický sloh: románský

3 Bankovka 20 euro

Série Europa (bankovka byla uvedena do oběhu 25. listopadu 2015)

Rozměry: 133 x 72 mm

Barva: modrá

Architektonický sloh: gotika

4 Bankovka 50 euro

Série Europa (bankovka byla uvedena do oběhu 4. dubna 2017)

Rozměry: 140 x 77 mm

Barva: oranžová

Architektonický sloh: renesance

5 Bankovka 100 euro

Rozměry: 147 x 82 mm

Barva: zelená

Architektonický sloh: baroko a rokoko

6 Bankovka 200 euro

Rozměry: 153 x 82 mm

Barva: hnědožlutá

Architektonický sloh: věk skla a oceli

7 Bankovka 500 euro

Rozměry: 160 x 82 mm

Barva: fialová

Architektonický sloh: moderní architektura 20. století

Zdroj: Zavedenieura.cz

Příloha B: Vyobrazení společné strany euromincí

Průměr: 25,75 mm

Síla: 2,20 mm

Hmotnost: 8,50 g

Tvar: kulatý

Barva: střed žlutý, mezikruží bílé

Složení: na mezikruží mědinikl, na středu tři vrstvy – niklová mosaz, nikl, niklová mosaz

Hrana: jemně vroubkovaná s vtačeným nápisem nebo motivem

Průměr: 23,25 mm

Síla: 2,33 mm

Hmotnost: 8,50 g

Tvar: kulatý

Barva: střed bílý, mezikruží žluté

Složení: na mezikruží niklová mosaz, na středu tři vrstvy – mědinikl, nikl, mědinikl

Hrana: střídavě hladká a vroubkovaná

Průměr: 24,25 mm

Síla: 2,38 mm

Hmotnost: 7,80 g

Tvar: kulatý

Barva: žlutá

Složení: severské zlato

Hrana: profilovaná s jemnými zoubky

Průměr: 22,25 mm

Síla: 2,14 mm

Hmotnost: 5,74 g

Tvar: španělský květ

Barva: žlutá

Složení: severské zlato

Hrana: hladká

Průměr: 19,75 mm

Síla: 1,93 mm

Hmotnost: 4,10 g

Tvar: kulatý

Barva: žlutá

Složení: ocel pokovená mědí

Hrana: profilovaná s jemnými zoubky

Průměr: 21,25 mm

Síla: 1,67 mm

Hmotnost: 3,92 g

Tvar: kulatý

Barva: červená

Složení: ocel pokovená mědí

Hrana: hladká

Průměr: 18,75 mm

Síla: 1,67 mm

Hmotnost: 3,06 g

Tvar: kulatý

Barva: červená

Složení: ocel pokovená mědí

Hrana: hladká s rýhou

Průměr: 16,25 mm

Síla: 1,67 mm

Hmotnost: 2,30 g

Tvar: kulatý

Barva: červená

Složení: ocel pokovená mědí

Hrana: hladká

Zdroj: Zavedenieura.cz

Příloha C: Harmonogram zavedení eura

Číslo	Popis, specifikace	Počátek přípravy	Termín splnění	Předpokládaní gestoři
1	Zavedení € do hotovostního oběhu			
1.1	Příprava mincí a bankovek v euroměně	€-36	€	ČNB
1.2	> výběr návrhů na národní strany mincí			
	> výběr námětů	€-36	€-24	
	> rozhodnutí o struktuře euromincí v oběhu, stanovení předpokládaného počtu potřebných mincí	€-36	€-30	
	> výběrové řízení na dodavatele mincí	€-24	€-24	
	> výroba nástrojů (ve spolupráci s mincovnou), výroba limitovaného množství vzorků mincí všech hodnot	€-24	€-18	
	> zahájení výroby mincí	€-18	€-6	
	> stanovení potřebného objemu bankovek, počátek jednání s ECB o uzavření smlouvy o předzásobení s příslušnou NCB	€-6	€-6	
		€-24	€-12	
1.3	Plán pro výměnu oběživa	€-36	€-13	ČNB
	Příprava předzásobení bank €	€-24	€-12	ČNB, banky
	> závazné požadavky eurových bankovek	€-12	€-6	
	> závazné požadavky eurových mincí	€-12	€-6	
	> zahájení předzásobení bank	€-3	€	
	Druhotné předzásobení			
	> závazné požadavky bank na euromince a eurobankovky v nominální hodnotě	€-12	€-6	ČNB, banky
	> zahájení druhotného předzásobení	€-1	€	ČNB, banky
1.4	Změny v systému platebních karet, ATM, prodejních automatů apod.	€-27	€	banky, autorizační a zpracov. centra
	> změny nastavení ATM	€-27	€	
	> ATM (bankomaty) – změny SW vybavení	€-27	€	
1.5	Duální oběh, výměna bankovek a mincí, stažení a likvidace Kč	€-24	€+6	ČNB, banky
	> duální oběh	€	€+0,5	banky, ČNB
	> výměna stahovaných mincí v bankách	€	€+6	banky
	> výměna stahovaných bankovek v bankách	€	<€+6	banky
	> výměna stahovaných mincí v ČNB	€	€+60	ČNB
	> výměna stahovaných bankovek v ČNB	€	*	ČNB

Číslo	Popis, specifikace	Početek přípravy	Termín splnění	Předpokládaní gestoři
1.6	Přeprava, skladování, ochrana hotovosti > € bankovek a € mincí > bankovek a mincí české měny stahovaných z oběhu	€-12 €-12		ČNB, banky, CIT ČNB, banky ČNB, banky, CIT
	Logistická podpora výměny oběživa > výběr uschovačích míst s potřebnou kapacitou (pro euro mince + pro Kč mince) a jejich stavební úpravy a zabezpečení > výběr střediska pro ničení mincí Kč a jeho zabezpečení (bude-li to nutné) > zahájení likvidace zásob českých mincí (bude-li to nutné) > úprava poboček pro příjem eura – úprava vjezdu dotačních boxů, příp. technicko-bezpečnostních systémů > příprava, příp. úprava přepravních vozidel dle požadavku ECB > projednání způsobu ochrany transportů peněz s Policií ČR > příprava techniky na zpracování mincí a bankovek v euroměně, jednání se servisními organizacemi	€-24 €-36 €-6 €-36 €-24 €-24 €-36	€-6 €-6 €+ €-12 €-6 €-6 €	ČNB, banky, CIT, Policie ČR
1.7	Likvidace bankovek a mincí české měny stažených z oběhu	€-12		ČNB
1.8	Komunikace s odbornou a laickou veřejností	€-36	€+12	ČNB, banky

Poznámka

Termíny jsou stanoveny ve formátu

€ +/- n, kde n = počet měsíců

* Bude rozhodnuto dodatečně

Číslo	Popis, specifikace	Počátek přípravy	Termín splnění	Předpokládaní gestoři
2	Zavedení € do bezhotovostního oběhu			
2.1	Plné zapojení do systému TARGET2	€-36	€-6	ČNB
2.2	Konverze účtů, platebních karet a dalších platebních nástrojů > konverze bankovních účtů > konverze úvěrových produktů, akreditivů a záruk	€-36 €-30	€ €	banky banky
	Změny v systému platebních karet > POS (prodejní místa) – změna SW vybavení	€-30	€	banky, autorizační a zprac. centra
	Duální označování cen a peněžních částek > začátek > konec		€-5/6 €+12	banky
	Elektronické bankovníctví	€-30	€-6	banky
	Změny TPS – CERTIS, IBAN, BIC	€-36	€	ČNB, banky
	Konverzní pravidla a pravidla pro zaokrouhlování (nařízení EU 1103/97 a 974/98)	€-36	€	obecně přijatá pravidla pro zaokrouhlování
	Konverze produktů mezibankovního trhu (spot, opce, swap)	€-24	€	ČNB, banky
	Konverze opravných položek, pojištění vkladů	€-24	€	banky
3	Subjekty finančního sektoru a euro, IS, ochrana spotřebitele			
3.1	Konverze majetkových podílů, přepočet základního kapitálu	€-24	€	ČNB, subjekty finančního trhu
	Konverze cenných papírů a dalších produktů finančního trhu	€-24	€	MF ČR a ČNB, subjekty fin. trhu
3.2	Přizpůsobení vypořádacích systémů (SKD, burza, SCP, RM-S apod.)	€-24	€-12	provozovatelé systémů
3.3	Konverze IT a účetních systémů	€-36	€	banky
	Interní SW systémů a aplikaci subjektů finančního trhu	€-36	€-6	banky

Číslo	Popis, specifikace	Počátek přípravy	Termín splnění	Předpokládaní gestoři
	Externí SW systémů subjektů finančního trhu	€-36	€-6	banky
3.4	Přehled opatření v souvislosti s ochranou spotřebitele (zejména duální označování cen výrobků a služeb a peněžních částek) > koncepce ochrany spotřebitelů při zavedení eura > duální označování (příprava – zahájení) > konec duálního označování	€-48 €-24 €-12	€-36 +př. fáze €-6 €-5/6 €+12	MPO ČR, MF ČR, NKS banky a ostatní subjekty finančního sektoru
4	Legislativa⁵			
4.1	Změna zákona o ČNB	*	€-12	ČNB
4.2	Změna zákona o platebním styku č.124/2002 a vyhlášky č. 62/2004 + možnost implementace/reflexe (IBAN, BIC, TARGET, NLF/PSD)	€-24	€-12	ČNB
4.3	Vyhláška ČNB o ukončení platnosti CZK	€-12	€	ČNB
4.4	Smluvní dokumentace k bankovním produktům a službám	€-24	€-6	ČNB, banky
5	Komunikace			
5.1	Komunikace a příprava na € nebankovních organizací souvisejících s chodem bankovního sektoru (mobilní operátoři, VISA/MasterCard, Burza CP)	€-36	€+6	banky
5.2	Komunikace a vzdělávání pracovníků v oblasti finančního sektoru	€-36	€+6	ČNB, banky
5.3	Interní komunikace	€-36	€+2	subjekty finančního trhu, ČNB
5.4	Externí komunikace – vůči klientům / spotřebitelům	€-24	€+12	ČNB, subjekty finančního trhu, CIT

Poznámka

Termíny jsou stanoveny ve formátu

€ +/- n, kde n = počet měsíců

⁵ Národní plán zavedení eura v České republice bude dále aktualizován v návaznosti na usnesení vlády č. 266 ze dne 19. března 2007 po provedení změny zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů (kompetenční zákon).

* Započala příprava věcného záměru

Příloha D: Ekonomická sladěnost ČR a eurozóny

